

Møte torsdag den 18. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Bestemmelser om stortingsrepresentantenes godtgjørelse mv. – tilleggsgodtgjørelse til komitéledere og medlemmer av Presidentskapet (Innst. S. nr. 91 (2003-2004))
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til godkjenning av ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av fellesskapshandlingsprogrammet om motkjemping av diskriminering (2001-2006) (Innst. S. nr. 89 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 11 (2003-2004))
3. Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Andersen, Per Sandberg, Øyvind Korsberg og Torbjørn Andersen om tiltak for å bedre infrastrukturen innen drikkevannsfor- syning og avløp (Innst. S. nr. 67 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:115 (2002-2003))
4. Innstilling fra samferdselskomiteen om endring av løyvingar mv. for 2003 på Samferdselsdepartemen- tets område (Innst. S. nr. 90 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 29 (2003-2004))
5. Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen om midlertidig stans i alt arbeid med Tøns- bergpakka (Innst. S. nr. 94 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:15 (2003-2004))
6. Interpellasjon fra representanten Åslaug Haga til samferdselsministeren:

«I den senere tiden har Posten Norge gjort kraftige endringer som får store konsekvenser for oppretthol- delse av både eksisterende tjenestetilbud og arbeids- plasser. Den markedsorienteringen som nå skjer, går ut over det samfunnsansvar mange mener Posten bør ha. Posten har vedtatt å redusere tallet på sorterings- terminaler fra 32 til 12 og pakketerminaler fra 21 til 13, en reduksjon som vil føre til at 880 årsverk blir kuttet. Samtidig har Posten varslet økning i porto for aviser og blad på opp til 75 pst., en økning som blant annet vil få dramatiske konsekvenser for mangfoldet i lokalaviser.

Hvilke krav til posttjenestene vil statsråden stille for å hindre en utvikling der Posten som viktig del av den norske infrastrukturen forvitrer og tjenestetilbud og arbeidsplasser reduseres?»
7. Innstilling fra næringskomiteen om utskillelse og børsnøtering av Agri fra Norsk Hydro ASA (Innst. S. nr. 97 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 33 (2003-2004))
8. Forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti

oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 30):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med budsjettmessige og administrative konsekvenser av å gi virkemiddelapparatet fireårige budsjetttrammer.»

9. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desem- ber 2003 (jf. Innst. O. nr. 30):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at primær- næringene oppnevner ett medlem i hovedstyret og ett medlem i hvert regionstyre, jf. lov om Innovasjon Norge. Disse medlemmene skal alternere mellom de ulike faglaga.»

10. Forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstin- gets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnade- ne til det nye mattilsynet ikke skal påføre næringa mer enn maksimum 70 pst. av de totale kostnadene.»

11. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desem- ber 2003 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at maksi- malt 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkes av avgifter og gebyrer.»

12. Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 2002

(Innst. S. nr. 95 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 7 (2003-2004))

13. Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003

(Innst. S. nr. 96 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 34 (2003-2004))

14. Forslag fra stortingsrepresentant Ranveig Frøiland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstre- parti oversendt fra Odelstingets møte 15. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 44):

«Stortinget ber Regjeringen vurdere konsekven- sene av å bruke brutto alderspensjonsytelse fratruk- ket beregnet ytelse fra folketrygden som fordelings- nøkkel for reguleringspremien, og ber Regjeringen komme tilbake med egen sak om dette.»

15. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Kristine Rusten*

Presidenten: Ærede medrepresentanter! Tidligere stortingsrepresentant Kristine Rusten er død.

Det var med sorg vi mottok meldingen om at tidligere stortingsrepresentant Kristine Rusten er død, bare 63 år gammel.

Kristine Rusten representerte Oppland Arbeiderparti her på Stortinget i to perioder, fra 1977 fram til 1985.

Hun ble født 6. juli 1940 i Lom i Oppland. Kristine Rusten vokste opp i svært trange kår, noe som bidrog til at hun tidlig engasjerte seg politisk for å bedre hverdagen og levekårene for folk flest.

Ikke minst var Kristine Rusten svært opptatt av at alle skulle ha lik rett til utdanning, uansett bosted, sosial bak-

grunn og økonomi. Hennes engasjement på dette området kom til uttrykk i skolestyret og i kulturstyret i Lom og som medlem av fylkesskolestyret i Oppland. Blant annet arbeidet hun hardt og målbevisst for å etablere Lom videregående skole. Kristine Rusten gjorde også en stor innsats som medlem i Oppland Arbeiderpartis skole- og kulturutvalg, og som formann i Lom Arbeiderparti i flere år.

Da hun ble valgt inn som representant på Stortinget i 1977, var det naturlig at hun ble medlem i kirke- og undervisningskomiteen. Hun var et aktivt medlem av komiteen og svært grundig i sine saksforberedelser. Dette kom bl.a. til syne da hun var saksordfører for stortingsmeldingen om arbeid og utdanning, som ble fremmet i 1980.

Hun mente det var helt nødvendig å styrke etter- og videreutdanningstilbudet for å møte de nye utfordringene i arbeidslivet, og hun ivret for å rive ned gjerdene mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet og samfunnet. Man burde få til et langt bedre samspill mellom utdanningssystemet og arbeidslivet. Dette kunne gjøres gjennom praksisopplæring, yrkesopplæring og gjennom andre endringer i skolens innhold, som valgfag og prosjektarbeid, sa hun.

Hun var også opptatt av at det ble gitt muligheter for å komme tilbake til skolebenken etter et opphold i arbeidslivet. Og hun var brennende i sitt engasjement for å bedre studiemulighetene for denne gruppen, både når det gjaldt finansiering, studietilbud, organisering og arbeidsmetoder.

Kristine Rusten var selv svært ung da hun måtte ut i arbeidslivet for å tjene til livets opphold. Og i Lom var det å ha arbeid tett knyttet opp til landbruket. Sine kunnskaper og erfaringer tok hun med seg i sitt arbeid i landbrukskomiteen, hvor hun var medlem fra 1981 til 1985. Kristine Rusten var opptatt av å heve levestandarden og velferden for bønder og småbrukere i Distrikts-Norge, noe hennes arbeid i komiteen bar sterkt preg av.

Hun engasjerte seg også i samferdselsspørsmål, både for økt satsing på veibygging og for et bedre offentlig kommunikasjonstilbud, og hun var også opptatt av helse- og sosialpolitikk.

Også etter at Kristine Rusten forlot Stortinget i 1985, fortsatte hun sitt lokalpolitiske engasjement, helt fram til sin død. Blant annet var hun leder i Lom Helselag, et verv hun hadde helt fram til det siste. Hun var også aktiv i pensjonistlaget, og arbeidet hardt for å få opprettet frivillighetssentraler for å gi et tilbud til de mange i kommunen som trengte en hjelpende hånd.

Hennes sosiale og politiske engasjement for å hjelpe og forbedre hverdagen for enkeltmennesket var levende helt til det siste. Hun var et samfunnsengasjert menneske, og hun var kjent for å ha klare og velfunderte standpunkt. Var det noen som hadde vanskeligheter, rakte hun alltid ut en hjelpende hånd.

Vi minnes Kristine Rusten med respekt og lyser fred over hennes minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om forlenget fødselspermisjon for representanten Gunn Karin *Gjul* fra og med 20. desember til og med 31. januar 2004

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Varerepresentanten, Ola *Røtvei*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Olav Gunnar Ballo vil framsette et privat forslag.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg vil framsette et forslag på vegne av Sigbjørn Molvik og meg selv om at sprøyte-rom skal bemannes av så vel helsefaglig som sosialfaglig personell.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa vil framsette et privat forslag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal på vegner av representantane Ola D. Gløtvold, Rune J. Skjælaaen og meg sjølv få setja fram forslag om høve til arbeidsinn-tekst for uføretrygda.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglements- messig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Bestemmelser om stortingsrepresentantenes godtgjørelse mv. – tilleggsgodtgjørelse til komitéledere og medlemmer av Presidentskapet (Innst. S. nr. 91 (2003-2004))

Ågot Valle (SV): Jeg skal være meget kort. Som det går fram av innstillinga, er SV uenig i at komitéledere skal ha ekstragodtgjørelse. Jeg fremmer derfor det forslag som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ågot Valle har tatt opp det forslag hun refererte til.

Trine Skei Grande (V): Jeg skal også være veldig kort. Vi i Venstre er også uenige i forslaget til vedtak i saken og kommer derfor til å stemme som vi har gjort tidligere i akkurat det spørsmålet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1490)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til godkjenning av ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av fellesskapshandlingsprogrammet om motkjemping av diskriminering (2001-2006) (Innst. S. nr. 89 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 11 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1491)

S a k n r . 3

Innstilling frå kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Andersen, Per Sandberg, Øyvind Korsberg og Torbjørn Andersen om tiltak for å bedre infrastrukturen innen drikkevannsforsyning og avløp (Innst. S. nr. 67 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:115 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anita Apelthun Sæle (KrF) (ordfører for saka): Dette private forslaget, som er frå Framstegspartiet, tek opp eit svært viktig problemområde. Det er relativt grundig beskrive i innstillinga frå kommunalkomiteen, og derfor ber fleirtalet Regjeringa om å koma tilbake til saka alt i kommuneproposisjonen til våren.

Nokre utgifter er inntektsbringande. Nokre investeringar betaler seg faktisk raskt, og nokre vedlikeholdskostnader har vi ikkje råd til å la vera.

Infrastrukturen for vatn og avløp er faktisk eit slikt område. At vatnet er friskt og ikkje påfører befolkninga sjukdom, er sjølvstøtt det viktigaste. Vassboren sjukdom er ifølgje Folkehelseinstituttet redusert dei siste åra. Men vasskvaliteten er faktisk på langt nær tilfredsstillande i Noreg, ikkje minst har næringsmiddelindustrien problem med dette. Det er eit problem om vi tapar marknadssjansar fordi vi ikkje tilfredsstillar EU sine kvalitetskrav. Talet på lekkasjar frå vassrør er også svært mykje større i Noreg enn i våre naboland, kanskje så høgt som 50 pst., medan dei i Danmark opererer med 7 pst. når det gjeld slike lekkasjar.

Vi har tilsynelatande vatn nok i Noreg – det merkar vi godt på Vestlandet – men når store mengder drikkevatt lek inn i avløpsleidningane, vert mengda som skal reinsast, tilsvarande større, og dette er dårleg miljøressurs- og økonomidisponering.

Program for vassforsyning har hatt ei tilskotsordning som har utløyst omfattande forbetringar ved norske vassverk. Frå Kristeleg Folkeparti si side vil vi streka under at desse pengane ikkje er forsvunne, men vert no disponerte av regionalt nivå i og med at vi har innlemma desse øyremerkte pengane.

Likevel er det viktig at jobben vert avslutta. Vi er alt for langt frå målet om eit tilfredsstillande vass- og avløpssystem. Vi har store manglar også ved mange av våre reinseanlegg.

Det er viktig at vi har intensivordningar for at investering og vedlikehald skal verta betre på denne sektoren. Eg reknar òg med at Regjeringa vil anbefala gode løysingar på dette området i kommuneproposisjonen.

Eg vil streka under at det trass i alt er lokaldemokratiet sitt ansvar å ta vare på dette. Regjeringspartia og Framstegspartiet peikar dessutan på at avgiftsberekinga slik ho er i dag, ikkje gjev nokon motivasjon til effektiv drift, og, for å vera heilt ærleg, det går mange rykte om at heilt uvedkomande stillingar er finansierte innanfor dette området, utan at eg skal gå heilt god for det her.

Til sist: Det er ikkje gjeve at dagens metode for avløp er den beste i alle samanhengar. Det vert stadig utvikla betre, ofte smarte og miljøvenlege, biologiske løysingar. Mange stader er det kanskje billigare å bruka slike metoder, og vi må jo vurdere om ikkje dei av og til er best. Vi må ha fleksible forskrifter og dessutan meir moderne haldningar til desse løysingane. Det er skrive berre ei lita setning om dette frå komitefleirtalet, medan SV har utdjupa det noko meir. Det må vera uødvendig med lange og dyre kloakkløysingar langt ute på landsbygda, dersom investeringar i biologisk teknologi kan gje ei miljøvenleg og rimeleg løysing.

Eg anbefalar forslaget, som går på at Regjeringa skal koma tilbake med ei breiare og kvalifisert utgreiing om dette til våren.

Torbjørn Andersen (FrP): I ethvert moderne industrialisert land er kontroll, kvalitetssikring og forsyningsikkerhet knyttet til en teknisk infrastruktur helt avgjørende.

Dokument nr. 8:115 for 2002-2003 fra Fremskrittspartiet omhandler den delen av den tekniske infrastruktur som gjelder vannforsyning og avløp, og Regjeringen ber om å fremme forslag om en samlet plan for fornyelse og oppgradering av vannforsynings- og avløpsnett i norske kommuner. Det tas også til orde for at staten må inn med direkte økonomisk støtte til kommunene på dette feltet. Vann- og avløpssystemet er en del av landets tekniske infrastruktur, som er av den største viktighet både for industri, arbeidsplasser, offentlig virksomhet og private husholdninger. Og ikke minst rent hygienemessig, med tanke på den nasjonale folkehelsen, er viktighetsgraden her meget høy.

La meg få minne om at hva selve vannledningsnettets størrelse angår, er den samlede fysiske lengden av det kommunale, offentlige vann- og avløpsnett i Norge anslått til å være over to ganger jordens omkrets. I tillegg kommer omtrent samme lengde med privat vann- og avløpsnett. Gjenanskaffelsesverdien bare for det kommunale ledningsnett er anslått til minst 400 milliarder kr. Vi snakker altså om betydelige økonomiske verdier, samt et meget betydelig fysisk volum, som selvsagt er meget ressurskrevende når det gjelder tilsyn og vedlikeholdsarbeid.

Store deler av kommunenes vann- og avløpssystem er i dag blitt forholdsvis gammelt og skrøpelig, og behovet for rehabilitering og utskifting er blitt tilsvarende større i mange kommuner i flere deler av landet. Isolert sett kan

(Torbjørn Andersen)

man anslå at lekkasje fra eksisterende ledningsnett koster rundt 1 milliard kr ekstra i året. Trolig er det snakk om at opptil halvparten av alt vannet i det norske vannforsyningsnettet forsvinner via lekkasjer i ledningsnettet. Dette er et altfor høyt tall i forhold til hva som er tilfellet når det gjelder lekkasjer i de fleste andre europeiske land, og viser klart at det er behov for en forsert innsats på dette feltet her i landet. Å øke utskiftingstakten på vannforsyningssystemet er derfor et kostnadseffektivt tiltak, selv om investeringskostnadene nok er betydelige.

Jeg må få kommentere: Når alle andre partier, unntatt Fremskrittspartiet, mener at en nasjonal plan for VA-sektoren, slik Fremskrittspartiet foreslår, er en svekking av lokaldemokratiet, synes jeg dette er en noe underlig argumentasjon, sett på bakgrunn av de rent faktiske forhold. Mange kommuner har alene ikke økonomi til forsvarlig tilsyn og kvalitetssikring og utbedring av sitt VA-nett. Dessuten bør hensynet til både folkehelsen og den nasjonale vannforsyningssikkerheten etter mitt syn ikke blandes sammen med hensynet til det lokale selvstyret, da dette for så vidt har lite med dette å gjøre. Dette må betegnes som irrelevant argumentasjon, for det finnes i dag et klart behov for å sette fart på kommunenes arbeid for å fornye og kvalitetssikre vannforsyningssystemene i Norge. Og potensialet for besparelser og kostnadseffektivisering gjennom økt fornyelsestakt av vannforsyningssystemet er meget stort.

Norske kommuner bør derfor få bedre incitament og forutsetninger for mer aktivt å kunne avdekke svakheter og feil i sine vannforsyningssystem, for deretter raskere å kunne følge opp analyseresultatene gjennom reelt utbedringsarbeid. Kommunene bør også få økt kompetanse når det gjelder å foreta analyser av sikkerhet og kvalitet i sine vannforsyningssystemer.

Jeg må si at jeg er glad for at komiteen har tatt Fremskrittspartiets forslag i denne saken på alvor. Jeg vil derfor avslutningsvis få si meg rimelig godt fornøyd med komiteens forslag til vedtak i denne sak og ser fram til at Regjeringen omtaler dette i kommuneproposisjonen for 2005.

Karin Andersen (SV): Vann er viktig. Allikevel tror jeg nok det er mange i Norge som tar rent vann for gitt. De mener til og med at det skal være både rent og nesten gratis. Det tror jeg er en forestilling vi må legge til side.

Dette er et viktig forslag, men jeg tror nok at det også er et visst påtrykk fra bransjene, som ønsker statlige penger til forsert utbygging, som kan være nødvendig mange steder, men kanskje ikke alltid er helt prekært. Men det er helt riktig at det er mye lekkasjer i det vannsystemet vi har, og det betyr jo at man forurenser mye vann, som man må rense om igjen. Det er ikke lurt. Det er også sløsing med en av de viktigste ressursene vi har, nemlig vann. Sjøl om det regner mye på Vestlandet, tror jeg vi må ha en holdning til vann som gjør at vi tar vare på det og ikke forurenser det, slik at vi må rense det unødvendig mye.

I innstillingen tar regjeringspartiene og Fremskrittspartiet stilling til noen prinsipper som SV er uenig i. SV mener at vi skal ha et sjølkostsystem når det gjelder vann og avløp, fordi det er viktig å holde fast ved forurenserbetaler-prinsippet. Hvis vi skal inn med store statlige investeringsmidler i denne sektoren nå, vil vi peke på en del andre områder hvor vi mener det er svært viktig å ha større statlig medfinansiering. Det gjelder spesielt opprusting av skolesektoren, der vi vet at det er 55 milliarder kr som venter. Vi har et samfunn som ikke er tilrettelagt for funksjonshemmede, der det kreves en stor nasjonal satsing for å få det til, og vi har også en boligsektor med store mangler, hvor man trenger investeringsmidler. Derfor sier vi nei til å gå inn med store statlige midler på dette området.

Vi er også imot det Regjeringen har bedt SINTEF om å utrede, nemlig et system med slike kostnadsrammer som de har i elforsyningen. Det har store mangler, og det har blitt behandlet i en sak her senest denne uka. Vi vil ikke gå inn på et slikt system. Men da er det veldig viktig at man finner nye systemer for å utvikle vann- og avløpssektoren. I innstillingen – i en merknad fra SV og Senterpartiet – er det pekt på naturbaserte/biologisk baserte rensemetoder for avløp. Det finnes jo også minirensanlegg, altså en annen type teknologi i tillegg. Vi mener at det er viktig å se på dette, fordi man kan finne bedre økologiske måter å håndtere avfallsstoffene på.

Mye av teknologien går ut på at man ikke behøver å forense så mye vann. Da trenger man heller ikke å rense det, men kan slippe deler av vannet rett ut i naturen, fordi det reint. Deler av teknologien kan brukes både i byen og på landet, og det kan også føre til at man trenger mindre investeringer i rør og store anlegg, mindre teknikk og litt mer natur. Vi mener at det må fokuseres på dette og på å få disse ideene ut til kommunesektoren, slik at man i kommunesektoren kan se de ulike mulighetene for å kunne gå i gang med den jobben som må gjøres.

Det er også slik at en del av disse teknikkene gjør at man kan bygge på andre steder enn det man teknisk sett har kunnet til nå. Jeg har bare lyst til å si – så det ikke blir noen misforståelser – at det betyr ikke at SV mener at det skal bygges på steder der man av andre grunner mener det ikke skal bygges, altså av naturvern hensyn osv. Det kan være områder som det ikke er knyttet slike interesser til, men som det kan være knyttet store interesser til for å kunne bygge boliger. Med en del av de nye teknikkene vil man ha mulighet til det. Derfor mener vi at det er viktig å få dem på plass. Vi ser fram til at Regjeringen skal vurdere dette også og finne incitament, slik at kommunesektoren får tilgang til og nok informasjon om alle de ulike teknikkene som foreligger.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (leiar for komiteen):

Det er noko sjølvmotseiande over Framstegspartiet i denne saka, som i fleire andre saker som gjeld kommunane. Framstegspartiet gav nemleg i statsbudsjettet for 2002 aktiv støtte til at Regjeringa fjerna eit høgst oppegående program for vassforsyning. Det var eit godt og

tenleg tiltak for å rusta opp infrastrukturen på dette feltet. I statsbudsjettet for 2000 sa Bondevik I-regjeringa:

«På grunn av at behovet for utbedringer ikke vil være dekket ved utgangen av 1999, går Regjeringen inn for å forlenge programmet med ytterligere fem år i tråd med det som ble signalisert ved programmets start.»

Skulle dette vore følgt opp, skulle det altså vore løyvingar til vassforsyningsprogrammet fram til år 2005. På det tidspunktet då programmet vart kutta ut, låg det inne søknader til utbyggingsprosjekt for fleire hundre millio-nar kr. I Senterpartiet var vi veldig kritiske til at dette vart kutta. Vi hadde ingen forventningar til at infrastrukturen skulle vera heilt up to date over heile landet etter 2005, men vi syntest det var viktig å halda fram med dette programmet. Vi synest òg det er ei mager trøyst når saksordføraren frå Kristeleg Folkeparti i dag seier at midlane finst, men at dei er i fylkeskommunane. Vi veit at dei midlane fylkeskommunane no har til disposisjon, har mange merkelappar, og det er ingen grunn til å tru at store delar av dei midlane skal gå til utbygging av VA-sektoren.

Når dette er sagt, så lat meg òg seia: Det er eit prisverdig initiativ Framstegspartiet trass i alt har teke i dag. Det er bra at det no er eit breitt fleirtal som gir ei bestilling til kommuneproposisjonen for 2005, både for å få ei oversikt over kva som blir gjort frå dei ulike departementa på dette feltet, og for å få ei vurdering av kva som trengst av tiltak for å forbetra infrastrukturen både når det gjeld drikkevassforsyning og avlaup. Når det her er vist til ei stor uro når det gjeld talet på lekkasjar, samanlikna med andre land, må det jo seiest at vi har ei heilt anna moglegheit med omsyn til vatn i Noreg. Men eg er einig i det som er sagt, at det ikkje er noka sjølvfølgje verken at vi har reint vatn eller gratis vatn framover, så det er viktig å vera føre var. Det er klart at det er dårleg økonomi, og det er heller ikkje noka god miljøressursdisponering, å godta så mange lekkasjar over lang tid. Vi signaliserer frå Senterpartiet at vi framleis er for å vareta sjølvkostsystemet. Vi meiner at i den bestillinga som no vert gitt til departementet, er det viktig ikkje berre å vurdere økonomiske incentiv, men òg nye og meir naturbaserte reinsemetodar. Det er svært viktig at kommunane, som framleis har ansvar på dette området, òg får høve til å bli oppdaterte på det som kan finnast av alternative reinsemåtar. Det er viktig å vera realistisk i forhold til kva kommunane kan forventast av ny stimulering, når vi veit at det siste året har sviktande skatteinnngang pr. dato vist seg å vera 3 milliardar kr. Vi veit at kommunane har auka pensjonskostnader. Vi veit at trass i at kommunane får tildelt ekstra midlar neste år, så er det ein veldig knapp kommunøkonomi. Det vil frå Senterpartiets side vera slik at det å prioritera skule og omsorg må vera det grunnleggjande, sett i forhold til mange andre oppgåver som kommunane har.

Til slutt vil eg ta opp forslaget frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Eg oppfattar det slik at det har vore ein liten dissonans her om kor mykje vi skal leggja inn av bestillingar til departementet. Senterpartiet vil ha både ut-

fordringar og tiltak generelt, men vi vil òg ha litt meir spesiell omtale, slik som det ligg nedfelt i tilrådinga frå komiteen.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa har tatt opp det forslaget hun refererte til.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Sandberg (FrP): Jeg vil først få lov til å rose saksordføreren, og så vil jeg også rose resten av komiteen for den positive mottakelsen dette forslaget har fått. Det er tydelig at det er tverrpolitisk enighet om at dette er et problemområde, og at det er et sterkt ønske om å gjøre noe med det.

Når det gjelder denne type infrastruktur, ønsker Fremskrittspartiet i større grad å fokusere på at den også er et statlig ansvar. Vi hadde et ønske og et håp om å unngå debatten om kommuneøkonomi, fordi vi trodde det ville ødelegge intensjonene med forslaget. Så når dette skal meldes tilbake i kommuneproposisjonen, må jeg først få lov til å si at det er litt skuffelse over det selvfølgelig. Vi hadde ønsket oss en sterkere bestilling fra statsråden, men det får vi komme tilbake til når vi skal behandle proposisjonen neste år.

Representanten Karin Andersen pekte på at dette også var et press fra bransjen. Ja, hva er bransjen? Hvis en ser på næringskjeden som måtte bli involvert i et krafttak på infrastrukturen på dette området, kan vi gå til Nordsjøen, der de tar opp oljen. Der starter faktisk næringskjeden. Vi får avfallsprodukter derfra som vi får nafta fra, som vi lager plastrør av. Vi har råstoffprodusenter, foredlere, forskning, grossister, detaljhandlere, entreprenører og kommunene, og vi har innbyggerne. Dette er ikke én bransje som har en særegen interesse. Dette gjelder hele kjeden. Derfor er det artig, i en tid da vi mangler industri og arbeidsplasser, å peke på at vedtakelse av dette forslaget faktisk ville vært et sterkt incitament til å skape arbeidsplasser.

Det er ikke noen tvil om at det er et stort forfall her. Noen peker på at det er over 1 milliard kr i tap på grunn av forfallet bare på ett år, og at det blir større og større etter hvert som vi ikke gjør noe. Med den takten vi har i dag når det gjelder investeringer på dette feltet i Kommune-Norge, vil det nok sannsynligvis ta flere hundre år før vi har en infrastruktur på plass som vi kan kalle kvalitativt god nok.

Jeg håper at statsråden ser like seriøst på dette forslaget som en samlet komite har gjort, og vil komme med en bred tilbakemelding og en orientering når vi skal behandle kommuneproposisjonen neste år. Håpet mitt da er selvfølgelig at vi faller ned på noen konkrete forslag, slik at vi ikke stopper opp i prosessen neste år med bare å omtale saken, men at vi virkelig får vedtatt å sette i verk noen tiltak.

Karin Andersen (SV): At det er bransjer som har interesser i dette, er både kjent og legitimt. Det er ikke noen problemer med det, men vi bør være kjent med det.

At det blir arbeidsplasser av det, er sant. Det blir det også av å ruste opp skoler, av å tilrettelegge samfunnet for funksjonshemmede og av å bygge boliger. Det som SV er opptatt av, er å få belyst også nye teknikker og teknologier som deler av bransjen kanskje ikke har så under huden, som er mer miljøvennlige, og som har et potensial i seg til å bli ikke bare en næring i Norge, men kanskje også en eksportnæring som kan gi miljøvennlig vann- og avløpsrensing i land som har en mye større vannknapphet enn Norge. Det er svært viktig, både fordi det er et meget alvorlig problem i svært mange land, og fordi det kan være en mulighet for Norge til å bli ledende på teknologier som virkelig kan bety noe, og som bl.a. kan bety noe for norsk økonomi. Derfor er vi litt for nyanserte, for å si det slik, til at vi mener at vi bare skal bruke bransjens tall og bransjens egne beregninger når det gjelder hvordan dette skal gjøres, og hvor mye det skal koste. Vi er nok litt mer tilbakeholdne på det. Men vi ser behovet, og vi ønsker at vi skal ha en langt mer aktiv politikk overfor dette, enn det vi har i dag. Derfor er det ingen motsetning her.

Det SV har vært klare på, er at vi ikke ser at det er det vi vil bruke statlige investeringskroner på nå. Prinsippet om at forurenseren betaler, og at man skal ha et sjølkostprinsipp rundt vann- og avfallshåndteringen i kommunene, er viktige prinsippløst å holde fast ved for SV.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 1491)

S a k n r . 4

Innstilling fra samferdselskomiteen om endring av løyvingar mv. for 2003 på Samferdselsdepartementets område (Innst. S. nr. 90 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 29 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti 10 minutter hver, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det vil bli gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Geir-Ketil Hansen (SV) (ordfører for saken): I denne saken fremmer komiteen forslag om en del endringer i bevilgningene på Samferdselsdepartementets område. Endringene berører områdene Luftfartsformål, Vegformål, Jernbaneformål og Post og telekommunikasjoner.

Til sammen økes og reduseres utgiftene med 334,1 mill. kr. Av dette utgjør økt egenkapital i Flytoget 300 mill. kr. Inntektene økes og reduseres med til sammen 166,1 mill. kr. Av dette beløpet kan nevnes at utbytte fra Posten Norge AS og BaneTele reduseres fra 70 mill. kr til 0.

Det har vært enighet i komiteen om samtlige endringer, med unntak av forslagene innenfor jernbanevirksomhet.

Når det gjelder BaneService, foreslås det å omgjøre BaneService til AS og å bevilge 100 000 kr til opprettelse av et interimsselskap for å starte prosessen. Selve omgjøringen skal skje 1. juli 2004.

Et flertall i komiteen, regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, støtter forslaget, mens et mindretall, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, går imot.

Jeg vil argumentere for SVs begrunnelse. Vi har to viktige grunner for å gå imot. Den ene er at markedssituasjonen for BaneService er usikker. I 2004 har ECON anslått at et samlet tilgjengelig marked for BaneService vil være ca. 800 mill. kr. Det er under halvparten av de anslagene som lå til grunn for den beregningen som ble gjort i 2002. Når forutsetningen er at Jernbaneverket selv skal stå for drift og vedlikehold, mens BaneService primært skal rette seg mot større investeringsprosjekter, vil markedssituasjonen etter vår vurdering forbli usikker. Det foreligger heller ingen planer om omfattende satsing på jernbanebygging i Norge.

Den andre begrunnelsen er sikkerhet. Bygging av jernbaneanlegg krever fagfolk med spisskompetanse på jernbanedrift. Ved å omgjøre BaneService til AS for så senere å selge det ut, som Regjeringen foreslår, er faren stor for at selskapet kan miste den spisskompetansen som BaneService i dag innehar.

Dette kom tydelig fram på høringene i komiteen, både fra NITO og Jernbaneforbundet. Her ble det vist til at man i store jernbanenasjoner som Tyskland og Frankrike ikke legger arbeid med høyspenning og signalanlegg ved jernbanen ut på anbud, av sikkerhetsmessige grunner.

Det er også verdt å merke seg at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet faktisk går enda lenger i sin merknad. De vil også fristille Jernbaneverkets drift og vedlikehold, altså Jernbaneverkets produksjon, som det heter. Det vises til Sem-erklæringen, og Regjeringen blir bedt om å arbeide for at arbeidet i BanePartner og BaneProduksjon også skal bli omdannet til AS og konkurranseutsatt.

I statsbudsjettet redegjør samferdselsministeren for at det har vært gjennomført en omfattende omorganisering innenfor Jernbaneverket, med sikte på å øke Jernbaneverkets lokale tilstedeværelse, gjøre etaten mer tilgjengelig for kunder og brukere og å redusere de administrative og faglige støttefunksjoner med til sammen 25 pst. i løpet av tre år. I denne omorganiseringen, som har involvert både ledelse og ansatte, er det, som det framgår av orienteringen, etter grundige vurderinger og erfaringer besluttet ikke å omdanne BanePartner og BaneProduksjon til AS. Hovedargumentet for å velge denne løsningen var tettere tilknytning, tettere samarbeid, felles ledelse.

se og felles ansvar for det samlede resultat: Et bedre og mer effektivt jernbaneloksystem.

Så har altså Høyre, Kristelig Folkeparti og Framskrittspartiet konkludert med det motsatte. Er ikke disse partiene villige til å ta lærdom av noen av de feil andre nasjoner har gjort ved å fristille, konkurranseutsette og privatisere jernbanen og sikkerheten på jernbanen. Skal vi i Norge måtte gjøre alle feil andre nasjoner har gjort, før det tas til fornuft?

Jeg ser fram til å høre partiene forklare og begrunne denne merknaden nærmere, og ikke minst ser jeg fram til å få høre samferdselsministerens mening om omstillingsprosessen i Jernbaneverket.

Det var enighet i komiteen om å øke egenkapitalen til Flytoget med 300 mill. kr. Framskrittspartiet fremmet et eget forslag, som jeg antar de vil ta opp og begrunne. For SVs del vil jeg vise til våre merknader, der vi repeterer at vi gikk imot å fristille Flytoget fra NSB. Et av argumentene var nettopp det økonomiske. Vi pekte på at Flytogets markedsverdi sannsynligvis var lavere enn bokført verdi i NSB-konsernet, som følge av at Flytoget ikke selv har vesentlige støttefunksjoner, som egen vedlikeholds-enhet, og ikke mulighet til å samordne drift og vedlikehold av togmateriellet. Nå får vi rett.

SV har også i egen merknad understreket det som samferdselsministeren la til grunn da hun la fram forslag om fristilling av Flytoget, at det fortsatt skal satses på Flytoget, ikke minst ut fra samfunnsøkonomiske og miljømessige forhold, og at Flytoget skal være 100 pst. statlig eid for å kunne ivareta samfunnmessige hensyn. Dette har bare Senterpartiet støttet. At heller ikke Arbeiderpartiet kunne være med på denne merknaden, det overrasker.

Med dette legger jeg fram komiteens innstilling.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): St.prp. nr. 29 for 2003-2004 omfattar ganske mange saker. Eg skal kommentera tre av dei.

Den fyrste er Flytoget. Som saksordføraren allereie har nemnt, er det spørsmål om å auka eigenkapitalen. Men eg vil gjerne minna forsamlinga om at Arbeidarpartiet var blant dei partia som var imot å flytta eigarskapen til Flytoget. Me meiner framleis at det ville ha lege ein stor gevinst i å samordna drift, vedlikehald, rutemateriell osv. mellom Flytoget og NSB. Men når det er sagt, har fleirtalet bestemt at det skal vera eit aksjeselskap, og då støttar me det. Me er glade for at det går bra med Flytoget, at det er mange som reiser med Flytoget, og me må ta vare på den suksessen innanfor det aksjeselskapssystemet som fleirtalet har skapt. Me går altså inn for å auka eigenkapitalen. Men me går ut frå, og då i hop med regjeringspartia, at dersom det skal skje endringar når det gjeld Flytogets eigarskap og organisering, må ein koma tilbake til Stortinget. Så det skulle då vera i trygge hender dersom vi får det tilbake om det skulle skje ytterlegare liberaliseringar.

Når det så gjeld BaneService, som saksordføraren allereie har sagt ein del om, ser me dette som nok eit steg til høgre. Kanskje det er fleire steg i dei vedtaka som vert

gjorde i dag. Fleirtalet sluttar seg ikkje berre til å omdanna BaneService til eit statleg eigd aksjeselskap – ein har trass i alt førebudd dette ei stund i systemet – men i tillegg ber fleirtalet, som då er regjeringspartia og Framstegspartiet, om at større delar av Jernbaneverkets produksjon, herunder oppgåver i BanePartner og BaneProduksjon, vert omdanna og konkurranseutsette. Det høyrer heilt klårt ut, men det er eigentleg veldig uklårt kven det gjeld, og kva det omfattar.

Så er det slik at me i Arbeidarpartiet har sagt at me treng ein pause i dette med konkurranseutsetjing. Me må vurdere om dette vart slik som me hadde tenkt, om det vart den effektiviseringa ut av det som me hadde tenkt, om me klarar å ta godt nok vare på samfunnets omsyn til f.eks. tryggleik i dei nye systema, og kva problem som eventuelt er knytt til dei einskilde tilsette innanfor dette systemet. I tillegg er det slik i denne heilt konkrete saka, at det berre er gjort ei vurdering, og der kom ein til at det nok ikkje var liv laga i marknaden for denne nye bedrifta, som altså i utgangspunktet var BaneService AS. Ein går motsett veg av alle andre land, som heller trekkjer tilbake for å vera heilt trygge på at det med tryggleik i alle fall ikkje skal ut på anbod. Tryggleiken må verta teken vare på av folk som ikkje berre tenkjer butikk.

I tillegg er det grunn til å tru at utvidinga, som fleirtalet gjer i dag, ved å la dette omfatta fleire, kanskje opp mot 2 000 tilsette, vil nullstilla den omstillingsprosessen som allereie er på gang i Jernbaneverket, og føra til at ei mengd arbeid vert utan nytte. Det at det ikkje har forankring korkje hos leiinga eller hos dei tilsette, for det har det ikkje vore sett av tid til, gjev i grunnen fleire spørsmål enn svar. No håpar eg statsråden i dag kan klargjera litt om kva dei har tenkt å gjera med dette.

Til slutt må eg seia på dette punktet at eg er veldig forbausa over korleis denne regjeringa og dei ulike departementa turar fram når det gjeld omstillingar, og ikkje tek omsyn til dei som jobbar i systema, korkje på leiar-sida eller – i alle fall ikkje – på dei tillitsvalde si side. Det er mykje som tyder på at det er uklok politikk å tura fram på den måten. Det er mykje som tyder på at det er ganske klokt å ha med seg dei tilsette, dei som òg er fagfolk i dei ulike systema, i omstillingsprosessar, og ikkje ha dei imot seg. For å få til det, vert det kravt meir tid. Den tida vil ikkje denne regjeringa og departementa knytte til denne regjeringa ta. Det trur eg landet vårt skal få betala dyrt for.

Så til eit siste punkt, og det gjeld tilsyn. Det er ein oversikt over omfang og bruk av gebyr til å finansiera lov- og forskriftsarbeid på Samferdsledepartementets område i denne proposisjonen, som seier litt om kor mykje som vert betalt av det offentlege, og kor mykje som vert betalt av private og eventuelt av andre. Er det slik at brukarane kan verta pålagde å finansiera lov- og forskriftsarbeid? Det er ei kort orientering, og me har ikkje nokon merknad til denne i innstillinga. Eg vil berre seia at Arbeidarpartiet jobbar med dette med tilsyn i det heile. Me har over 40 tilsyn i Noreg, og me meiner at me må finna fram til nokre reglar som gjeld på tvers av typen tilsyn. Me er noko skeptiske til at brukarane skal betala sty-

resmaktene sitt arbeid, men det får me koma tilbake til i ei seinare sak.

Petter Løvik (H) (leiar for komiteen): Eg er svært glad for at Regjeringa får tilslutning til alle hovudpunkt i den innstillinga som vi er inviterte til å vedta her i Stortinget i dag.

Som dei to føregåande talarane har vore inne på, er det spesielt eitt område som har skapt diskusjon, som er ein svært prinsipiell og interessant diskusjon, nemleg korleis vi skal klare å få til betre drift, betre vedlikehald og få meir ut av dei pengane vi brukar til dette og til investeringar på jernbanenettet. Den diskusjonen har fleire sider, men eg trur at det vi gjer no i dag, vil bringe Jernbane-Noreg eit betydeleg steg framover.

Regjeringa foreslo å omdanne BaneService, som tek seg av ein del av det tyngre vedlikehaldet, til eit statleg aksjeselskap og vurdere sal på sikt. Eg er svært glad for at vi får fleirtal for dette i dag. Men fleirtalet går også eit stykkje lenger. Fleirtalet vil ha vurdert heile produksjonen i Jernbaneverket, altså både drift, vedlikehald og investeringar, for å sjå på om det kan vere mogleg å få til å omdanne også større delar av dette, med eitt siktemål: å få eit betre jernbanenett i Noreg. Det er målsetjinga som fleirtalet er heilt einige om.

Kvifor er ein så oppteken av dette, spør ein del av motstandarane. Vi behøver ikkje å gå så veldig langt tilbake i denne stortingsperioden for å finne ut litt om kva vi tenkjer, og kva vi kan oppnå. Det var same diskusjonen då vi omorganiserte Vegvesenet, og då vi skilde ut produksjonsavdelinga i eit Mesta AS. Det var same diskusjonen om liberaliseringa og konkurransepolitikken på flysektoren, altså der vi prøvde å skape meir konkurranse. På luftfartssektoren har dette gitt oss betre tilbod og lågare prisar. Òg på vegsektoren begynner vi no å sjå resultat. Vi får meir drift og vedlikehald, og vi får meir igjen for dei pengane vi brukar på investeringar på bakgrunn av den strukturevolusjonen, den samferdslerevolusjonen, som fleirtalet i Stortinget har kjempa igjennom, mot venstresida sine stemmer.

Ordføraren for saka var inne på eit svært vesentleg moment, det som gjeld tryggleiken. Det er heilt klart – og eg er nøydd til å seie det, sjølv om det er sjølv sagt – at vi aldri vil setje tryggleiken ut på anbod. Vi vil aldri setje ansvaret ut på anbod. Ansvaret blir liggjande i staten, i Jernbaneverket. Men arbeidet, dei som skal jobbe med ein del av desse tinga, det kan gjerne bli sett ut.

Så spør òg saksordføraren litt retorisk om vi skal gjere dei same feila som andre land som har konkurranseutsett dette. Det er litt vanskeleg å forstå heilt kva saksordføraren meiner, for han veit like godt som eg at statistikken frå dei landa som har konkurranseutsett, viser at når det gjeld tryggleiken, kjem dei landa faktisk betre ut enn Noreg dersom vi ser dette over nokre år. Det er ingen samanheng mellom organisering, privatisering, konkurranseutsetjing og tryggleik. Det er det organet som sit med ansvaret, i Noreg Jernbaneverket ved hjelp av Tilsynet, som har ansvaret for tryggleiken. Så det argumentet held i alle fall ikkje.

Eg trur at det steget vi tek no i dag – og som eg håpar Regjeringa vil følgje opp forholdsvis raskt, BaneService i alle fall frå 1. juli neste år – på same måten som på dei andre samferdslesektorane, vil gi oss det som fleirtalet håpar på, nemleg betydeleg meir igjen for pengane: ein tryggare og betre jernbane, med betre drift og betre vedlikehald, og eit betre linenett, som NSB, deira konkurrentar og godstoga i framtida kan kjøre på.

Kenneth Svendsen (FrP): Proposisjonen inneholder flere områder. Jeg skal holde meg til tre av disse.

Det første jeg vil nevne, er omprioriteringen under post 30 Riksveginvesteringer, hvor det er foreslått en omdisponering i Hordaland innen posten med et forholdsvis lite beløp på 4,75 mill. kr. Det er i og for seg ikke beløpet som opptar meg, men prinsippet som dessverre har fått arbeide seg inn, at disse pengene brukes til kollektivtrafikktiltak, rettere sagt til å øke driftstilskuddet til ruteproduksjonen i Bergen. Hva har et driftstilskudd til ruteproduksjonen i Bergen å gjøre med riksveiiinvesteringer? Dette er dessverre ikke det eneste tilfellet. En slik budsjettering fører til to ting. Det ene er at det gir et inntrykk av at investeringsmidlene til veibygging er langt høyere enn de i realiteten er. Det andre er, som i dette tilfellet, at det tas midler fra et presset investeringsbudsjett, som da fører til mindre veibygging. Fremskrittspartiet vil selvfølgelig motsette seg en slik politikk.

Det andre emnet jeg vil ta opp, er Flytoget. Her foreslås det at egenkapitalen økes med 300 mill. kr. Flytoget transporterer personer tur/retur mellom Oslo og flyplassen på Gardermoen. De foretar med andre ord et rent transportoppdrag mellom disse to plassene. På samme strekningen går SAS' bussrute. Dette selskapet har betalt sine busser med egenkapital som er hentet inn fra markedet eller gjennom lån. Firmaet betaler avgift på diesel, og går med betydelig overskudd som det skattes av. Dette firmaet eies som sagt av et privat firma, og transporterer også personer mot betaling mellom Oslo og flyplassen på Gardermoen.

Jeg lurer på hvorfor det ene firmaet må være helstatlig eid, og at økt egenkapital må hentes inn fra skattebetalerne penger og ikke gjennom en delprivatisering gjennom en børsnotering. Jeg vil gjerne spørre om noen fra regjeringspartiene og Arbeiderpartiet kan komme opp på denne talerstolen og forklare meg hvorfor det ene transportselskapet som frakter personer, uten problemer kan være privat eid, mens det andre selskapet, som frakter akkurat samme typen passasjerer, absolutt må være statlig eid. Jeg ser fram til svaret.

Det tredje området jeg vil gå inn på, er omdanningen av BaneService til et aksjeselskap. Dette støtter selvfølgelig Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet vil i utgangspunktet gå lenger og omdanne alle selskapene under Jernbaneverket, dvs. BanePartner og BaneProduksjon, til aksjeselskaper. I Sem-erklæringen forpliktet regjeringspartiene seg til å konkurranseutsette Jernbaneverkets produksjonsvirksomhet. Derfor var vi overrasket over at forslaget fra Regjeringen ikke gikk lenger enn det gjorde. Det er til gjengjeld gledelig at Fremskrittspartiet og re-

gjeringspartiene kom fram til enighet om at når det gjelder BaneProduksjon, som driver vedlikehold og drift, og BanePartner, som prosjekterer og utfører ingeniørtjenester, skal det arbeides for omdanning til aksjeselskap og konkurranseutsetting på et senere tidspunkt.

Fremskrittspartiet legger selvfølgelig til grunn at sikkerheten blir ivaretatt. Jeg må si at det er forunderlig å høre Ausdal Starrfelt fra Arbeiderpartiet og Hansen fra SV fortsette å kjøre på at konkurranse fører til mindre sikkerhet, etter at representanten fra Havarikommisjonen i informasjonsmøtet med komiteen sist tirsdag stakk hull på myten som Arbeiderpartiet og SV har brukt i årevis, om at konkurranse fører til flere ulykker i England. England er brukt som et skrekkeeksempel flere ganger, og det er positivt galt. Det har vært færre ulykker etter at konkurranseutsettingen ble satt i verk i England, og dette ble som sagt bekreftet av Havarikommisjonen i informasjonsmøtet som komiteen hadde.

Jeg setter pris på at man i debatten bruker fakta, og ikke myter skapt av de som ikke ønsker konkurranse. For som representanten Løvik helt korrekt viste til: Statistikk viser at Norge, som er helstatlig på jernbanesektoren, faktisk er en versting i Europa. Vi ligger på topp i ulykkesstatistikene. Sikkerheten ser ut til å være dårligst i Norge, sammenlignet med andre land der man har brukt konkurranse som virkemiddel for å få et bedre tilbud til en rimeligere pris.

Jeg tar opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Svendsen har tatt opp det forslag han har referert til.

Odd Holten (KrF): Jeg har bare noen ganske korte merknader til Innst. S. nr. 90. Innstillingen gjelder en samleproposisjon, hvor jeg kun vil berøre enkelte saker. Det er i denne forbindelse gledelig å kunne konstatere at Regjeringen får tilslutning på de ulike områder som allerede tidligere er nevnt.

Når det gjelder bygging av ny Svinesundbro, blir teksten nå å tilføye «kan overførast» i forbindelse med kapitlet som omhandler denne saken, noe som vil føre til at en har en større grad av smidighet i forhold til finansiering av løpende byggekostnader. Og det er praktisk nødvendig.

I forbindelse med Flytoget AS er det behov for å øke egenkapitalen, for dermed bl.a. å få en bedre struktur på tidligere lån. Departementet foreslår en økning på 300 mill. kr, noe flertallet, bestående av regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, støtter. Det samme flertallet forutsetter at en kommer tilbake til Stortinget på en dertil egnet måte om en eventuell endring i Flytogets eierskap.

For regjeringspartiene var det i sin tid viktig å skille ut Flytoget fra NSB i et eget selskap for derigjennom å utvikle en konkurranse overfor NSBs rutetilbud. Dette behovet er fortsatt til stede. Vi ser at det har begynt å fungere.

Så noen ord om BaneService. Her ønsker flertallet – regjeringspartiene og Fremskrittspartiet – å arbeide for å omdanne BaneService til et statlig eid aksjeselskap ved

at det etableres et interimsselskap som får i oppdrag å forberede en slik omdanning. Produksjonsvirksomheten bør konkurranseutsettes, hele tiden ut fra den klare forutsetning at sikkerheten på jernbanen ikke må bli svekket. Omdanningen forutsettes iverksatt fra 1. juli 2004. Regjeringen vil i forbindelse med dette komme tilbake til Stortinget med ny sak om dekning av påløpne utgifter knyttet til omdanningen.

Det er grunn til å si helt klart fra om at det er ingen motsetning mellom det å konkurranseutsette og sikkerheten. Vi har gjennom interne møter fått opplyst at det er en positiv trend i den sikkerhetsutvikling som skjer i forbindelse med omdanning til privat drift.

Kristelig Folkeparti støtter med dette innstillingen.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Jorunn Ringstad (Sp): I innlegget mitt vil eg konsentrere meg om eit par av sakene i St.prp. nr. 29.

Først til Flytoget. Som fleirtalet i komiteen har sagt i merknadene, har Flytoget vore ein suksess, ikkje minst på grunn av det høge talet på reisande over Gardermoen som vel Flytoget. Men trass i denne suksessen treng Gardermobana no ny eigenkapital. Den direkte årsaka til dette er overføringa av eigarskapen av Flytoget AS frå NSB AS til Samferdsledepartementet frå og med 1. januar 2003. Som følgje av denne endringa i eigarskapen må selskapet refinansiere dei låna selskapet hadde i NSB-konsernet i den private marknaden. For å få langsiktige låneavtalar må Flytoget styrkje eigenkapitalen.

Senterpartiet var skeptiske til å overføre eigarskapen til Flytoget frå NSB og leggje han direkte under Samferdsledepartementet. Senterpartiet meinte at det ville vere økonomisk vinning i å samordne drift, vedlikehald, rutemateriell osv. mellom Flytoget og NSB. Flytoget har hatt suksess, og dette kunne òg vore ein fordel for NSB sitt renommé dersom Flytoget framleis låg under NSB.

Senterpartiet tek til etterretning at eigarskapen til Flytoget no ligg under Samferdsledepartementet. Vi er opptekne av at det framleis bør satsast på Flytoget, ut frå samfunnsøkonomiske og miljømessige omsyn. Vi meiner òg at Flytoget framleis skal vere statleg eigd. Senterpartiet vil difor støtte utvidinga av eigenkapitalen med 300 mill. kr.

I St.prp. nr. 29 gjer Regjeringa framlegg om at det skal arbeidast med å omdanne BaneService til eit statleg eigd aksjeselskap. Grunngevinga for dette er å leggje tilhøva til rette for arbeidet med effektivisering av Jernbaneverket og å sikre mest mogleg like konkurransevilkår. Departementet skriv òg at det vil bli arbeidd med sikte på å selje verksemda på eit seinare tidspunkt. Dette er eit nytt eksempel på at den sitjande regjeringa har ei løysing på alle utfordringar, nemleg AS og deretter privatisering.

Dersom den planlagde omorganiseringa blir gjennomført, går Noreg motsett veg av t.d. Tyskland og England. Der blir ikkje arbeid med signal og høgspenning/køyreledning lyst ut på anbod, av tryggleiksomsyn. Nettopp

av tryggleikssyn har Storbritannia ført eigarskap og drift/vedlikehald for infrastrukturen tilbake til statleg kontroll.

I framtida er det Jernbaneverket som skal ta vare på tryggleiken ved bygging, drift og vedlikehald av jernbana. Det er viktig at Jernbaneverket får halde på den kunnskapen og erfaringa om jernbanetryggleik som ligg i BaneService. Dette gjer ein best om BaneService ikkje blir fristilt.

Når i tillegg ECON har utarbeidd ei marknadsvurdering som bl.a. viser at marknadutsiktene for BaneService er svært usikre, at marknaden for vedlikehald og investeringar blir mindre enn tidlegare rekna med, og at etterspurnaden etter BaneService sine tenester vil bli redusert på kort sikt, burde dette vere argument som tilsa at BaneService ikkje bør omdannast til AS.

Så merka eg meg at leiaren for komiteen omtala vedtaka som skal gjerast i dag, som betydelge skritt framover for jernbana, og argumentasjonen for dette er det som har skjedd i Vegvesenet og luftfarten, der omdanning til AS og større grad av konkurranseutsetjing skjedde for ca. eit år sidan. Og så trekkjer leiaren for komiteen konklusjonen før desse vedtaka, som vart gjorde for eit år sidan, har verka eit år. Det verkar ganske urimeleg å vere så bastant i sine utsegner på eit tidspunkt så kort tid etter at vedtaka vart sette i verk.

Eg vil òg innom det som fleire har nemnt, nemleg at konkurranseutsetjing skal gi betre tryggleik. Slik eg oppfatta leiaren i havarikommisjonen på informasjonsmøtet med komiteen, vart det sagt at ein ikkje kunne påvise at det var særlege endringar i ulykkestala. Men det er eit stykke derifrå til å trekkje den konklusjonen at tryggleiken blir betre! Då må ein vere litt meir varsam med måten å uttale seg på.

Som konklusjon vil eg seie at Senterpartiet vil avvise forslaget om å opprette eit interimsselskap for å førebu omdanning av BaneService til aksjeselskap. Senterpartiet vil difor røyste mot forslag om løyvingar under kap. 1355 og romertall II punkt 3.

Presidenten: Det har presidenten merket seg.

Sigrun Eng (A): Fleirtalet – Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet – tek i dag på seg ei tung bør. Regjeringa får gjennomslag for delar av Sem-erklæringa når dei seinare i dag stemmer for å løyve 100 000 kr til oppretting av eit interimsselskap, for så å lage BaneService om til eit statleg AS. På sikt skal selskapet seljast, står det i deira eigne merknader. Og som om ikkje det er nok, ber dei Regjeringa arbeide for at andre delar av Jernbaneverkets produksjon, BanePartner og BaneProduksjon, skal omdannast og konkurranseutsetjast. Over 2 000 arbeidsplassar går ei utrygg framtid i møte.

Omstillingsprosessen som er i gang i Jernbaneverket, skal ein sjå bort frå. Resultata av den har ein ikkje tid å vente på, og ideologien om at alt private utfører, er betre og billigare, får ny grobotn. Eg lurar på, som andre gjer, om statsråden har lytta til dei råda ho har fått frå leiinga i Jernbaneverket og frå organisasjonane.

Kva som må vere att i Jernbaneverkets regi, veit vi lite om. Den vesle nisjen som BaneService er i Noreg, blir pulverisert. Spesialkunnskapen på dette svært viktige området smuldrar bort, og tilbake sit vi med faren for at det *kan* gå på sikkerheita laus. Dagens jernbane er gammal, stort sett, men sikker. Det verkar ufatteleg at ikkje eingong det som er bra, har livets rett. Kva kan bli betre enn 100 pst., for det er tala statistisk som visest her i landet, over alvorlege ulykker dei siste åra.

Samferdselskomiteen var i New Zealand for ei tid sidan. Der såg ein tydeleg korleis denne ideologien har sett sine spor, eller kanskje rettare sagt, har sletta spor. Det mangla ikkje på åtvaringar. Gjer ikkje som oss, ta lærdom av dette, var budskapet dei gav oss. Men ein treng ikkje reise så langt heller. Kollegaene til Høgre i Storbritannia har innrømt at dei har gjort den same tabben som fleirtalet legg føringar for skal skje her i dag. No har dei nasjonalt teke tilbake styringa i ein modell som liknar mykje på den Jernbaneverket vårt har. Men før dei såg alvoret i situasjonen, har det skjedd ein god del ulykker. Og jernbanen der slit med å få passasjerane tilbake.

Konsekvensane kan bli alvorlege òg for oss. Tyskland, Frankrike og land i Europa som satsar på vidareutvikling av jernbanar, tek ikkje slike sjansar. Ein kan lure på kvifor vi skal tru på ein slik konkurranse, vi som ikkje har meir jernbanestrekningar enn Hamburg by. I Noreg vil det ikkje vere ein marknad å konkurrere i. Resultatet blir at jernbanen får ein ny spikar i kista. Det er gjennomføring av god høgrepolitikk som sørgjer for at slikt skjer. Fleire folk ut i trengsla på vegane våre blir resultatet. Noreg går den stikk motsette vegen av det resten av Europa gjer. Jernbaneverket vil liggje att med brekt rygg, og åtvaringane frå arbeidsfolk som veit kva dei snakkar om, har inga betydning. Konkurranseutsetjing av BaneService er starten på slutten for norsk jernbanepolitikk. Det var i fordoms tid vi tok oss råd til å bygge landet – no er fleirtalet meir oppteke av å rive det ned.

Statsråd Torild Skogsholm: Samferdselsdepartementet tar i St. prp. nr. 29 opp flere enkeltsaker. Komiteen har ikke merknader til de fleste av disse. Jeg vil kommentere to saker hvor komiteen *har* merknader, nemlig forslaget om å øke egenkapitalen til Flytoget AS og forslaget om å omdanne BaneService til aksjeselskap.

Jeg er glad for at det er flertall for å øke egenkapitalen til Flytoget med 300 mill. kr. Enkelte har forsøkt å framstille dette som kostnaden ved å skille ut Flytoget fra NSB, og i en slik sammenheng bortkastede penger. Dette er ikke riktig. En bevilgning til å styrke Flytogets egenkapital er penger jeg forventer vi skal få tilbake med renter.

Økningen legger til rette for at Flytoget får stor nok egenkapital til å kunne refinansiere eller forlenge de lån selskapet har tatt opp. Det forventes at Flytoget vil gå med overskudd i 2005, og at avkastningen på egenkapitalen vil bli tilfredsstillende i løpet av fem år.

Det er også flertall i komiteen for å etablere et interimsselskap for å forberede omdanningen av BaneService til aksjeselskap. Jeg er opptatt av å styrke toget som

miljøvennlig transportform. Bedre vedlikehold og mer effektiv drift av jernbanen gir høyere kvalitet på togtilbudet. Derfor ønsker jeg å få mest mulig igjen for de 3 milliarder kr vi årlig bruker på drift og vedlikehold av jernbanen. Ved å ta ut gevinstene som ligger i å effektivisere og konkurranseutsette deler av disse oppgavene, får vi gjort mer hvert eneste år.

Jeg vil imidlertid presisere at det som i dag behandles, ikke er et endelig vedtak om omdanning av BaneService. Saken vil bli forelagt Stortinget på nytt etter at styret i interimsselskapet har sluttført sitt arbeid med utforming av virksomhetens strategi og de kommersielle forutsetningene for omdanningen.

I den videre prosessen vil jeg legge vekt på at grensen mellom de oppgavene som konkurranseutsettes, og det som fortsatt skal være en del av forvaltningen, skal være så klar og tydelig som mulig. Det er pr. i dag ikke etablert en slik klar grenseoppgang. Det er f.eks. slik at BaneService og BaneProduksjon konkurrerer på enkelte fagområder.

Jeg vil derfor selvsagt følge opp merknaden fra flertallet om å gå nøye igjennom mulighetene for at også oppgaver i BaneProduksjon skal inngå i en omdanning og konkurranseutsetting. Hovedpoenget må være klare oppgave- og ansvarsgrenser, og at både det nye selskapet og de private aktørene får forutsigbarhet om hvilke oppgaver Jernbaneverket konkurranseutsetter.

Jeg vil vurdere meget nøye hvilke oppgaver som er slik at sikkerheten best kan håndteres ved at de fortsatt er en del av Jernbaneverkets forvaltning. Det er vanskelig å se for seg at det er aktuelt å skille ut hele det nåværende BaneProduksjon i det nye selskapet.

Jeg vil sterkt understreke at en omdanning uansett ikke skal gå på bekostning av sikkerheten – tvert imot. Den skal styrke sikkerheten ved at det blir gjort mer vedlikeholdsarbeid for pengene, og at ansvarsforholdene og oppgavefordelingen blir klarere.

Uansett konkurranseutsetting vil jeg også understreke at vi selvsagt ikke «privatiserer» ansvaret for at skinnegangen skal være trygg og god. Det er fortsatt staten ved Jernbaneverket som er ansvarlig for sikkerheten knyttet til infrastruktur og togframføring – og det er fortsatt staten som skal betale for at dette blir gjort. Det gjelder uavhengig av hvem som utfører konkrete oppdrag i utbygging, drift og vedlikehold av jernbanen på vegne av Jernbaneverket. En påstand om at vi privatiserer jernbanen er, bokstavelig talt, en avsporing av debatten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Björgulv Froyn (A): Jeg registrerer at flertallet i komiteen går lenger enn statsråden, så det er grunn til å avklare hva statsråden mener i forhold til det.

Flertallet utpeker Norge som versting i Europa når det gjelder sikkerhet. Jeg oppfatter det dit hen at flertallet mener at Jernbaneverket ikke er i stand til å ivareta sikkerheten på en tilfredsstillende måte, og at flertallet derfor mener at all produksjon i Jernbaneverket må konkurranseutsettes. Det er det som er problemstillingen i dag.

Mitt spørsmål er: Er det statsrådets oppfatning at for å unngå stempelet som Europas versting må all produksjon i Jernbaneverket konkurranseutsettes?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg ser det som meget viktig at vi har et særdeles høyt nivå på jernbanens sikkerhet. For å få til det må vi sørge for at de midlene vi bruker til nettopp drift, vedlikehold og produksjon når det gjelder jernbanen, gir best mulig framkommelighet for tog, og at sikkerhetsnivået er det høyeste vi kan oppnå. For å lykkes med det må vi ha en særdeles bevisst bruk av disse pengene. Da tror jeg at det er riktig at vi går igjennom hvilke oppgaver som er egnet til konkurranseutsetting. Jeg er rimelig sikker på at det er en god del oppgaver som vil komme i den kategorien. Da er det riktig å plukke ut de oppgavene som er egnet, slik at vi har forutsigbarhet i forhold til hva som kan og bør konkurranseutsettes, og hvilke som er av en slik karakter at de bør utføres av Jernbaneverket også i fortsettelsen.

Kenneth Svendsen (FrP): I mitt innlegg beskrev jeg to transportmidler som brukes til å frakte passasjerer til og fra Oslo–Gardermoen. Det ene – altså et privateid busselskap – frakter passasjerene fram og tilbake og gir et overskudd i statskassen ved at det bl.a. betaler skatt av sitt overskudd og avgifter på diesel. Dette selskapet har hentet inn all kapital selv, gjennom markedet. Så har vi Flytoget, som er statlig eid og nå må ha 300 mill. kr ekstra.

Mitt første spørsmål er: Hvorfor er det nødvendig at det ene transportselskapet absolutt må være statlig eid? Det andre spørsmålet er: Når kan vi regne med at en sak om BanePartner og BaneProduksjon kommer til Stortinget? Kan statsråden antyde noe tidspunkt?

Statsråd Torild Skogsholm: Vi starter nå en gjennomgang av hvilke oppgaver som er egnet for konkurranseutsetting, og hvilke oppgaver som ikke er det, innenfor Jernbaneverkets portefølje. Når den jobben er gjort, og når arbeidet går videre i interimsselskapet for det som i dag er BaneService, vil vi så raskt vi kan, komme tilbake til Stortinget med hvordan dette arbeidet skal organiseres, hvilke oppgaver som kan konkurranseutsettes, og hvordan vi skal organisere i et AS det selskapet som i dag er BaneService.

I forbindelse med at vi både bruker buss og tog til hovedflyplassen, er det slik at vi skal utnytte transportsystemet så effektivt som mulig. Det betyr at vi trenger både jernbanen og busser på vegene. Jeg vil gjøre oppmerksom på at vi faktisk har to typer tog som går til flyplassen, både NSB og Flytoget.

Geir-Ketil Hansen (SV): Til flertallet, som vil gå lenger, og som vil fristille BanePartner og BaneProduksjon: Jeg har i den sammenheng lyst til å sitere et par stikkord fra noe som Jernbaneverkets direktør, Steinar Killi, har sagt i Kjøreveien om den organisasjonen de nå selv har laget:

«Vi har heller ikke noe problem med å vedgå at det kontraktregimet vi har hatt, ikke har fungert» ... «Det tar vi nå konsekvensen av og prøver andre modeller for å oppnå sterkere eierskapsfølelse og likevel opprettholde effektiv drift.»

Og videre:

«Vi må også bli flinkere til å se drift og vedlikehold i sammenheng» ... «slik at vi får benyttet ressursene på en bedre måte.»

Til slutt:

«det skal bli slutt på å leike butikk.» ... «Det skal bli slutt på det voldsomme interne arbeidet med kontrakter for stort og smått med derav følgende faktureringsarbeid.»

Jernbaneverket har altså konkludert med at man ikke skal fristille disse enhetene. Mitt spørsmål er altså om samferdselsministeren støtter og gir sin tilslutning til Jernbaneverkets plan for omorganisering, Jernbaneverkets nye modell. Støtter samferdselsministeren det arbeidet som er gjort?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil gjøre oppmerksom på at saken vedrørende utskillelse av BaneService som eget aksjeselskap har pågått i Jernbaneverket over lang tid. Dette er ikke imot Jernbaneverkets engasjement og vilje, dette er et arbeid som har pågått nettopp i Jernbaneverket over lang tid.

I forhold til hvordan man ser det mest hensiktsmessig å organisere arbeidet, er det klart at vi må lytte til hva Jernbaneverket mener. Vi må også lytte til andre eksterne, som utenfra klarer å se hvordan vi bruker skattebetalernes penger på en mest mulig effektiv måte. Vi har de to forpliktelsene med oss når vi skal forvalte disse pengene hvert eneste år. Vi må sørge for at vi har organisert arbeidet på en slik måte at vi har en god, attraktiv og sikker jernbane i vårt land.

Jorunn Ringstad (Sp): NSB, Jernbaneverket, Jernbanetilsynet og ulykkeskommisjonen har alle sine klare oppgaver og ansvar innafor jernbana. Når det no er forslag om å fristille BaneService, og kanskje på sikt BanePartner og BaneProduksjon, vil oppgavene og kanskje òg delar av ansvaret bli vidare delte opp. Er det ikkje då ein fare for at oppgaver og ansvar smuldrar opp, slik at ansvarsdelinga kan bli uklar? Det er det eine spørsmålet.

Så vil eg gripe litt fatt i det som Geir-Ketil Hansen stilte spørsmål om. Då han viste til det Jernbaneverket har uttalt, og den konklusjonen dei har kome til – at ikkje fristilling av BaneService, BaneProduksjon og BanePartner er det ideelle – så sa statsråden at det er klart ein må lytte til Jernbaneverket, og at dette ikkje er mot deira vilje. Korleis kan ein oppfatte det så forskjellig – når Jernbaneverket seier nei til fristilling, og statsråden går inn for å fristille? Korleis er samanhengen der?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil igjen understreke at Jernbaneverket og Jernbaneverkets direktør går inn for fristilling av BaneService, så det er klart at vi lytter til de innspill som kommer fra Jernbaneverket. Det har også

vært slik at i forhold til de ansatte har fagforeningene vært involvert på ulike vis i prosessen fram til nå, og det er også helt naturlig at de ansatte blir tatt med i den videre prosessen. Når vi skal gå i gang med arbeidet med interimsselskapet, vil de ansattes rettigheter og interesser i denne prosessen bli ivaretatt gjennom at de vil være representert i interimsselskapets styre, på samme måte som de vil være representert i styret etter en eventuell omdanning. Dette er viktig for meg å understreke – at nettopp de ansatte, som er en uhyre viktig ressurs, vil bli tatt med i prosessen.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Det er ein struktur-revolusjon innan samferdsle, sa komiteleiaren. Ja, ein høgrevolusjon er det innan samferdsle, og eg lurar på om statsråden frå Venstre trivst i den revolusjonen, registrert i stor grad av Framstegspartiet i denne sal.

Eg må seia at eg ikkje vart særleg klok av svaret, tvert imot. Eg lurar på kvifor det har så frykteleg hast. Då snakkar me ikkje om BaneService, me er imot at det skal verta aksjeselskap. Det som er alvorleg i dag, er at det vert reist tvil om 2 000 arbeidsplassar til heile Jernbaneverket, om heile kompetansen me har på dette området i dette landet. Ingen aner kva som skjer. Kunne ein ikkje då ha teke gjennomgangen fyrst, og så kome til Stortinget med forslaget til vedtak, i staden for å gjera vedtak i Stortinget, og så sjå på kva det er som skal omfattast. Dette forstår eg mindre og mindre av, og eg lurar på om statsråden tek på alvor at fyrste nestleiar i Jernbaneforbundet seier at fleirtalet i dag legg opp til å gambla med sikkerheit.

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg kunne gjerne holdt et langt foredrag for å forklare at Venstre er opptatt av jernbanesatsing. Derfor er jeg svært tilfreds med at det fra ulike hold i denne sal er et stort engasjement i forhold til nettopp jernbanesatsing. Jeg setter særdeles stor pris på at man er interessert i å se på alternative måter å organisere arbeidet på, og at man er villig til å lete etter veier å gå for å få enda mer ut av pengene når det gjelder denne viktige transport- og miljøatsingen som vi kan få til gjennom jernbanen. Det er nå vi starter arbeidet med å få en ordentlig gjennomgang av hva slags oppgaver som er godt egnet for konkurranseutsetting, og hva som ikke er det. Denne gjennomgangen skal vi ha på en solid måte, før vi konkret beslutter hvordan organiseringen skal være. Denne saken kommer vi tilbake til Stortinget med.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): Flytoget som eget selskap er et viktig ikon for alle oss som mener at jernbanen er en viktig del av vår miljøpolitikk, og som tror at jernbane fortsatt skal spille en viktig rolle i Norges transport-system. Flytoget har blitt et attraktivt befordringsmiddel. Med nesten 35 pst. markedsandel har flytoget blitt en

suksess. Regjeringspartiene og Arbeiderpartiet bevilger Flytoget 300 mill. kr i egenkapital for å støtte selskapets satsing. Vi tror det er en fornuftig investering i en tidsriktig, rask og «grønn» transportframtid. Et livsfriskt jernbanealternativ til NSB vil skjerpe innsatsen i begge selskaper.

For jernbanevenner skjer det i Norge usedvanlig interessante ting. Med utgangspunkt i Sem-erklæringen vil regjeringspartiene omdanne mest mulig av virksomheten til BanePartner, BaneProduksjon og BaneService til statlige aksjeselskaper. Dermed konkurransesettes produksjonsvirksomheten Jernbaneverket, og vi oppnår det organisatorisk helt vitale skillet mellom bestiller- og forvalterrollen på den ene siden og utfører- og produsentrollen på den andre. Det skal vi gjøre på en slik måte at Jernbaneverket beholder fullgod bestillerkompetanse. Det apparat som skal ivareta sikkerhet ved planlegging og kontroll, tilligger selvfølgelig Jernbaneverket. Regjeringen tar sikte på selskapsdannelse med utgangspunkt i BaneService fra 1. juli neste år. Aller helst bør samtlige av Jernbaneverkets døtre omdannes samtidig, men jeg er sikker på at departementet vil arbeide for å få gjennomført det så raskt som mulig.

Jo raskere omdanningsprosessen gjøres, jo raskere kan effektiviseringsgevinsten fra Jernbaneverkets produksjonsvirksomhet tas ut, slik at vi får mer jernbane for pengene. Ved å rendyrke funksjonen i Jernbaneverket får vi en bedre organisasjon, som det er mer inspirerende å arbeide i. På produksjonssiden vil konkurranse eksponere blindtarmer og blindveier og gjennom det styre ressursene mot vekst og sikkerhetsarbeid, og det er der ressursene hører hjemme. At det er store gevinster å hente på konkurransesetting, har vi erfart innenfor veisektoren. Ifølge tall fra Maskinentreprenørenes Forening er effektiviseringsgevinsten ved konkurransesetting av drift og vedlikehold på veinettet ca. 25 pst.

Arbeiderpartiet og SV nekter å gå grenseoppgangen mellom Jernbaneverkets forvalter- og produsentrolle. Hva har skjedd med Arbeiderpartiet etter Stoltenberg-regjeringen? Den regjeringen foreslo følgende:

«Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan opprette aksjeselskap under Jernbaneverket.»

Nå er plutselig tonen en helt annen. Aner vi nok en gang det symbiotiske forholdet mellom Arbeiderpartiet og fagforeningsledelse? Skimter vi konturene av Jernbaneforbundet, som i sin intense motstand av ethvert effektivitetstiltak skyver jernbanen over i solnedgangens transportrike? Den mest ihuga banemotstander i Framskrittspartiet kommer til å bli grønn av misunnelse av å iakttå hvor langt mer effektiv man er i jernbanens organisasjoner når det gjelder å redusere jernbanens andeler.

I et memo fra ECON Analyse 13. juni i år fremgår det med all tydelighet hvor meget BaneService lider under mangelen på konkurransesponsoring. Arbeiderpartiet må velge mellom støtte til passasjerer og transportbrukere på den ene side og utviklingsvegvingens apostler i organisasjonene på den annen. Denne regjeringen har mot nok til å reformere norsk forvaltning. Der det er naturlig å rendyrke

forvalteransvaret, skal produksjonsenhetene skilles ut. Arbeiderpartiet vil nok stemme mot konkurranseeksponering av Jernbaneverkets døtre, som de var imot å skille ut Vegvesenets produksjonsavdeling. Men hvis Arbeiderpartiet overtar regjeringsansvaret igjen, kommer de aldri til å omgjøre denne forvaltningsreformen, ganske enkelt fordi reformen så åpenbart er ressursriktig. I motsatt fall skal jeg love å spise mitt medbrakte manuskript.

Presidenten: Du får gjemme det en stund, så får vi se hva det blir til.

Thore A. Nistad (FrP): Den innstillingen vi behandler i dag, består av flere deler. Jeg skal si litt om Flytoget. Nå skal dette statlige Flytoget få enda mer penger. Vi husker fra tidligere hvor glitrende godt dette kollektivtilbudet skulle være. Det skulle gi en avkastning på hele 7 pst., ifølge innstillingen da denne banen skulle bygges.

Så har man etter det ettergitt gjelden på sporet fra Gardermoen til Eidsvoll på 1,7 milliarder kr. Det var ikke nok, så man ettergav gjelden på sporet fra Oslo til Gardermoen, 7 milliarder kr. Og i dag blir det bevilget ytterligere 300 mill. kr av skattebetalernes penger til et statlig kollektivselskap. I tillegg har vi private busser som kjører side om side med toget, og de får ikke en rød øre i subsidier av denne salen. De kjører også for en atskillig billigere pris enn Flytoget, som i dag koster 300 kr tur/retur. Bussene går jevnside, atskillig billigere, uten at de har fått alle disse milliardene. Jeg har sagt det i mange innlegg tidligere, og jeg gjentar det denne gangen også: Nå er det snart på tide at private får overta Flytoget.

Til slutt har jeg for en gangs skyld lyst til å rose statsråden. Jeg er meget tilfreds med mye av det som står i denne innstillingen i dag, bl.a. at nå vil endelig denne sal omdanne og konkurransesette større deler av Jernbaneverket. Er det noe som trenger å ses på, er det sannelig Jernbaneverket.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Geir-Ketil Hansen (SV): Jeg har bedt om ordet for å understreke overfor samferdselsministeren at hun misforstod spørsmålet mitt i stad. Spørsmålet mitt gikk ikke på hva hun mente om BaneService og fristillingen av BaneService. Spørsmålet gikk på om hun støtter Jernbaneverkets og Jernbaneforbundets konklusjon, at å fristille BanePartner og BaneProduksjon ikke burde gjøres. Hvis man leser de begrunnelsene som Jernbanen selv har gitt for nettopp det, er det at man vil oppnå bedre kvalitet, bedre effektivitet og bedre internt samarbeid innenfor Jernbanen på drift og vedlikehold ved ikke å gjøre det. Når samferdselsministeren så sterkt understreket i sitt innlegg at det var svært viktig å høre på Jernbaneverket, på fagfolkene og på de ansatte, må hun komme en gang til og forklare om hun støtter omorganiseringprosessen og det omorganiseringvedtaket som Jernbaneverket har gjort. Da dreier det seg altså ikke om BaneService, men om BanePartner og BaneProduksjon.

Så må det jo være merkelig for samferdselsministeren å høre på innlegget til Hans Kjæstad, som på en så foraktelig måte omtaler de ansatte og de ansattes organisasjoner innenfor Jernbanen. Når man kjenner deres bidrag til å utvikle norsk jernbane i framtiden, må det være merkelig for samferdselsministeren å høre det innlegget. Jeg kunne gjerne stille også det spørsmålet om samferdselsministeren er enig i Hans Kjæstads omtale av de ansatte og de ansattes organisasjoner innenfor norsk jernbane.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): Det gjør seg alltid godt argumentasjonsmessig å legge litt til det som blir sagt fra motstanderen, for da står det så mye bedre. Jeg sa ingenting foraktelig om de ansatte og deres arbeidsinnsats, enten det nå gjelder Jernbaneverket eller noen annen forvaltningsinstans i dette landet. Vi er helt avhengig av de ansatte. Vi får ikke gjort noen ting uten.

Det jeg tillater meg å peke på, er at fagforeningsledere – jeg sier det en gang til, så forstår kanskje representanten Hansen hva jeg sier – fagforeningsledere har i noen grad øvd innflytelse som kanskje ikke går i bejaende retning i forhold til Jernbanens fremtid. Jeg viser nok en gang til hva regjeringen Stoltenberg sa når det gjelder fristilling av Jernbaneverkets døtre. Det står i dyp kontrast til det Arbeiderpartiet sier i denne debatten.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er riktig at Jernbaneverket har hatt en gjennomgang av sine oppgaver og sin organisering og gått inn for en endret organisering når det gjelder BaneService. Da er det vår oppgave – min oppgave – også å gå igjennom og se om vi fra vårt ståsted, slik vi ser det, mener at organiseringen av arbeidet og produksjonen, vedlikeholdet og driften i Jernbaneverket er som det optimalt kan være, eller om det går an å finne ytterligere forbedringer. Denne jobben er vi villig til å gjøre, og derfor vil vi gå igjennom denne organiseringen og oppgavefordelingen ordentlig. Interimsselskapet vil bli etablert, og vi vil ha en gjennomgang av hva slags oppgaver som kan legges til denne type virksomhet, og hvilke oppgaver som kan konkurranseutsettes.

Dette ansvaret ligger på oss hele tiden. Uansett hvordan våre underliggende etater og virksomheter eller selskap ønsker å organisere sin virksomhet best, har vi – jeg – et overordnet ansvar, på lik linje med Stortinget, for å sørge for at vi driver dette arbeidet på best mulig måte og på en så sikker måte som mulig.

Derfor vil jeg også i fortsettelsen at vi skal lytte til hva Jernbaneverket, både ledelse og ansatte, mener, og vi har et selvstendig ansvar for å gå igjennom denne organiseringen. I dette arbeidet vil, som jeg har sagt tidligere, også de ansatte bli trukket med, fordi jeg tror de har viktige innspill.

Når vi skal fatte den endelige beslutningen, vil det være bygd både på hva som kommer av innspill fra Jernbaneverkets ledelse og fra de ansatte og også eksterne vurderinger. Dette mener jeg er svært viktig, og dette mener jeg er en plikt vi har.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Arbeiderpartiet har ikke noko ideologisk forhold til om vi skal organisering som aksjeselskap eller som offentlege føretak. Men me har no prøvd ein del endringar, og me har behov for å stoppa opp for å sjå om dette verkar som me hadde tenkt: Vert det meir effektivt? Får me meir ut av pengane? Klarer me å ta hand om samfunnsstyringa på ein god nok måte, t.d. tryggleiken? Difor er det ingen motstrid mellom det me har meint før, og det me meiner no. Me vil ha ein pause, og så skal me koma tilbake til kva neste trinn er.

Så meiner me, som Svein Roald Hansen sa i ein debatt tidlegare denne månaden, at dersom det skal vera aksjeselskap, og dersom me skal snakka om konkurranse, må det vera mogleg å ha konkurranse. Det ECON seier, er at det er for lite arbeid til dei som er i Jernbaneverket, til å halda på med det som BaneService no held på med. Og så skal me leggja opp til å få fleire nye selskap for å få til konkurranse på ein marknad der det ikkje vil verta nokon konkurranse! Det vil fyrst verta eit statleg monopol og i neste omgang kanskje eit privat monopol. Det vert det ingen konkurranse av.

Så må eg seia at eg reagerer igjen på at Kjæstad henger ut tillitsvalde på den måten. Eg tek sterkt avstand frå det. Eg tykkjer me har eit tillitsmannsapparat i Noreg med stor grad av ansvarskjensle. Dei er kanskje imot danning av eit aksjeselskap, som forbundet var når det gjaldt Mesta, men når det fyrst er bestemt, går dei inn og jobbar konstruktivt. Det har jernbanen gjort i mange samanhengar. Dei er i dialog med leiinga og har fått til mange forandringar, og eg tykkjer at å seia at dei stort sett er bakstreverske og ikkje ynskjer endring, er å gå forferdeleg langt. Iallfall ligg dette i heile den måten Kjæstad snakka om det på i det fyrste innlegget sitt, og så reverserer han litt i det andre innlegget – modererer seg litt. Eg ser det er tillitsvalde her, og eg må seia: Merk dykk at tilliten frå Høgre til dei tillitsvalde ikkje er særleg stor, iallfall ikkje i denne saka.

Så til slutt til kvifor eg tok ordet. Eg er i grunnen ganske lei av at statsråden ikkje svarer på dei spørsmåla me stiller når me har replikkar. Me prøver å stilla nokre spørsmål, og eg lurar på om ho no vil lesa innstillinga der det står at fleirtalet vil at ein skal

«arbeide for at større deler av Jernbaneverkets produksjon, herunder oppgaver i BanePartner og BaneProduksjon, blir omdannet og konkurranseutsatt».

Det er ikkje noko som heiter BanePartner lenger. BaneProduksjon skulle eigentleg omdannast frå 1. januar eller omorganiseras, så det stemmer ikkje med verkelegheita eingong. Men har ho lese dette, og tykkjer ho det er rimeleg at ein fyrst bestemmer seg for at det skal omdannast, og så skal ein begynna å snakka om kva som skal omdannast? Hadde det ikkje vore lurare å gjera det på motsett måte? Er det ein tilfredsstillande måte å involvera dei det gjeld på, at ein fyrst får vedtaket, og så berre skal vera med og pirka litt på resultatet av det prinsippvedtaket, eller den prinsippputsegna, som allereie er gjort?

Kenneth Svendsen (FrP): Arbeiderpartiets og SVs framstilling av Kjæstads innlegg er jo totalt hinsides all fornuft. Det er jo ikke slik at dette var et angrep på de ansatte. Det er faktisk slik at Arbeiderpartiet og SV skyver de ansatte foran seg for å oppnå et politisk poeng der argumentasjonen deres svikter totalt. Det Kjæstad tar opp, er en systemendring. Kjæstad og jeg er nok helt enig i at de ansatte i Jernbaneverket og i private firmaer er akkurat like mye verdt og yter akkurat like godt, men systemene må man forandre på, og det er det vi diskuterer her.

Det jeg egentlig tok ordet for, var spørsmålet mitt til statsråden. Jeg hadde et spørsmål til statsråden om at det går busser fra et busselskap som er privateid og driver med overskudd, og i tillegg går det et flytog som er statlig eid – og det ser ut som om det må være statlig eid videre for at det kan gå. I svaret jeg fikk fra statsråden, fikk jeg opplyst at også NSB går til Gardermoen. Det er mulig at statsråden tror at min kunnskap om transportmidlene mellom Oslo og Gardermoen er særdeles liten, men jeg er klar over at det går tog fra NSB også. Jeg har faktisk tatt NSB på den strekningen. Til opplysning går det også drosjer. Men det var ikke mitt spørsmål. Mitt spørsmål var hvorfor det absolutt må være slik at det ene selskapet, eller rettere sagt to av selskapene, på død og liv må være statlig eid. Kunne noen forklare meg det, hadde det vært veldig hyggelig.

Presidenten: Vi har sett en utvikling av debatten i den senere tid der treminuttersinnlegg brukes som en forlengelse av replikkordveksling. Presidenten må si at det er han ikke særlig fornøyd med.

Statsråd Torild Skogsholm: Det er ikke meningen å bruke innlegget slik fra min side, men jeg skjønner at mitt svar ikke ble oppfattet som et svar på spørsmål om hva jeg synes om det flertallet sier i sin merknad. Jeg ser absolutt behov for å gå igjennom prinsippene knyttet til konkurranseutsetting, og jeg tror helt klart at det er oppgaver innenfor Jernbaneverket som ikke er konkurranseutsatt i dag, som kan konkurranseutsettes. Jeg har sagt at vi vil ha en ordentlig gjennomgang av det, og jeg har også sagt at endelig vedtak om BaneService gjøres ikke her i dag. Det kommer vi tilbake til Stortinget med. Det vil jeg understreke sterkt. Prinsippene blir endelig lagt da, og da kan vi komme med en ordentlig gjennomgang av hva vi skal vi legge i konkurranseutsettingen, og hva vi mener eventuelt ikke kan konkurranseutsettes. Denne gjennomgangen tror jeg er meget sunn og meget fornuftig. Derfor setter jeg pris på flertallets merknader på dette området, og dette kommer jeg til å følge opp. Men det må også innebære at vi får lov til å ta den gjennomgangen med åpne øyne, at jeg også fra mitt ståsted får lov til å ta gjennomgangen og se på hva som er av en slik karakter at det ikke kan konkurranseutsettes. I utgangspunktet tror jeg svært mye kan konkurranseutsettes.

Så til buss til Gardermoen, og jernbanen. Vi trenger en høy kollektivandel til Gardermoen. Det lå i forutsetningene for bygging av hovedflyplassen. Vi har bygd Flytoget, vi har bygd infrastrukturen, og det går svært

bra. Når folk er villige til å betale for å reise med Flytoget, synes jeg faktisk de skal få lov til det, og når økonomien i Flytoget ser ut til å bli god, spesielt når det får utvidet egenkapitalen slik at det kan håndtere lånene sine på en mer fornuftig måte, er jeg svært fornøyd med det. Jeg er svært fornøyd med at det går busser også, som kan drives kommersielt og dermed bidra til en høy kollektivandel når det gjelder trafikken til hovedflyplassen.

Heidi Sørensen (SV): Jeg har ikke på noen måte tenkt å forlenge replikkrunderen, men jeg har lyst til å oppsummere på et punkt som har vært sentralt i debatten. Det gjelder spørsmålet om flertallet har konkludert i spørsmålet om hvorvidt BanePartner og BaneProduksjon skal omdannes og konkurranseutsettes. Vi som tilhører mindretallet, har lest flertallets merknad slik at det har man konkludert positivt i forhold til. Etter gjentatte runder her i salen må vi i dag konkludere med at den oppfatningen deler ikke statsråden. Det er vi fornøyd med, og vi er slik sett glad for at hun har presisert at den oppfølgingen som vil skje fra Regjeringens side av disse flertallsmerknadene, vil være en gjennomgang, og at det på ingen måte er sikkert at BaneProduksjon og BanePartner vil bli konkurranseutsatt.

Statsråd Torild Skogsholm: Det ligger føringer for hvordan BaneService skal organiseres, men de endelige vedtakene knyttet til dette vil vi komme tilbake til når interimsselskapet har gått igjennom strategier og framtiden for dette selskapet. Da vil Stortinget få seg forelagt hvordan dette kan se ut. Om man da velger å gå inn for dette eller mot det, er opp til Stortinget. Men jeg går inn for at vi skal skille ut BaneService til et AS, og at vi skal konkurranseutsette flere av oppgavene som ligger innenfor Jernbaneverkets område i dag. Det oppfatter jeg at det er enighet mellom flertallet og meg om.

Presidenten: Hans Gjeisar Kjæstad har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad begrenset til 1 minutt.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): Jeg tok ordet for å tilbakevise utsagnet fra representanten Ausdal Starrfelt om at jeg modererte meg i mitt annet innlegg i forhold til det første. Det gjorde jeg aldeles ikke. Jeg bare pekte på at det er forskjell på de politiske elementene og den symbiosen som er mellom fagforeningsledere og Arbeiderpartiet på den ene siden, og den innsats som leveres av vanlige ansatte i norsk forvaltning. Det er en forskjell, og vi forstår selvfølgelig at det er engstelse når vi er inne i et systemskifte i norsk forvaltning, som vi er i nå. Vi må forstå at man kan være bekymret for sine arbeidsplasser, men vi skal forsikre om at det nye systemet skal gi like gode rettigheter og være like dynamisk og mye mer interessant som arbeidsplass sett. Vi ønsker å sette brukerne i sentrum. Det har vært rettesnoren for hva Regjeringen gjør her – å bruke ressursene riktig. Det er store ressurser (presidenten klubber) vi snakker om, som jeg viste til i eksemplene med Mesta og Vegvesenet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1491)

For øvrig synes presidenten at komiteen bør ta en intern diskusjon om hvordan debattene skal gjennomføres. Presidenten synes ikke det tjener verken komiteens eller Stortingets interesse at man i treminuttersrunden får utveksling av synspunkter og slike diskusjoner som vi her har hørt. Det er en anbefaling som går til komiteen som sådan.

S a k n r . 5

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen om midlertidig stans i alt arbeid med Tønsbergpakka (Innst. S. nr. 94 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:15 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Anne Berit Andersen (H) (ordfører for saken): Vi skal i dag behandle Dokument nr. 8:15 for 2003-2004, fra Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet, om utsettelse av den vedtatte, delvise bompengefinansieringen av veiutbyggingen i Tønsberg-regionen.

Det er ikke lenger siden enn i januar at Stortinget sa ja til den lokale søknaden om å delvis bompengefinansiere utbyggingen av veinettet i Tønsberg-regionen. Vedtaket ble den gang fattet mot stemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet. Et halvt år senere forsøker de samme partiene seg på omkamp, uten at det har kommet opp nye momenter i saken. Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet får kun støtte fra disse partiene. De andre partiene avviser forslaget.

Jeg regner med at Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet vil begrunne sine standpunkt. Som saksordfører vil gå jeg igjennom hva flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har lagt vekt på.

Flertallet har lagt til grunn at når Stortinget og stortingsflertallet ved behandling av St. prp. nr. 38 for 2002-2003 støttet en delvis bompengefinansiert utbygging av veisystemet i Tønsberg-området, var dette basert på initiativ fra de lokale myndigheter om en slik utbygging.

Hensynet til Ramsar-områdene står sentralt for forslagsstillerne. Som det framgår av samferdselsministerens brev av 9. desember 2003, er hensynet til Ramsar-området ivaretatt i planleggingsprosessen. Både fylkesmannen i Vestfold, ved miljøvernavdelingen, og Miljøverndepartementet er tilfreds med måten dette er håndtert på. Flertallet deler denne vurderingen.

Et tredje forhold er at det vil medføre store kostnader å stoppe Tønsbergpakken på dette stadium, ettersom beløp på opptil 100 mill. kr allerede er påløpt og det allerede er inngått kontrakter. På denne bakgrunn foreslår flertallet å avvise forslagene i Dokument nr. 8:15.

At Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet er imot Tønsbergpakken er verken noe nytt eller overraskende. Det er heller ikke overraskende at Sosialistisk Venstreparti prosederer på miljø og bruser med fjærene på vegne av den lokale fuglebestand.

Det overraskende er at Fremskrittspartiet kaster seg ut i tranedans med Sosialistisk Venstreparti og begrunner sin motstand mot Tønsbergpakken med stor ornitologisk innlevelse. Da Sosialistisk Venstreparti ved behandlingen av samferdselsbudsjettet for inneværende år var bekymret for låvesvalene ved utbygging av E39 i hr. Søviknes' hjemkommune, kom det ikke ett pip fra Fremskrittspartiet.

Fremskrittspartiet stemmer imot de fleste bompengeprojekt og later som om de med sitt budsjettopplegg vil kunne finansiere disse prosjektene over statsbudsjettet. Det er i beste fall tøv.

I tre Dokument nr. 8-forslag har Fremskrittspartiet foreslått forsert utbygging av E6 Svinesund–Oslo–Kirkenes og E18 Ørje–Oslo–Kristiansand. Forsiktige anslag for kostnadene ved disse utbyggingene viser en minimumskostnad på 100 milliarder kr. Det legges til grunn at disse prosjektene skal stå ferdig innen 2015. Det kreves altså 10 milliarder kr ekstra på investeringsbudsjettet pr. år bare for disse prosjektene.

Er Fremskrittspartiet i nærheten av å innfri disse løftene? Selvfølgelig ikke. I budsjettet for 2004 foreslår Fremskrittspartiet å øke investeringsbudsjettet med vel 5 milliarder kr, altså halvparten av det de har lovet. Og selv denne satsingen må finansieres ved å rasere jernbanen, sikkerheten til sjøs og posttjenestene i distriktene. Heller ikke Fremskrittspartiets veiløfter har troverdighet.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Bjørgulv Froyn (A): Det ville være historieforfalsking å hevde at debatten om Tønsbergpakka i liten grad har engasjert og involvert lokalbefolkningen. Alle i området har vært kjent med saken og har kjent godt til både for- og motargumentene. Veien fram til endelig vedtak om Tønsbergpakka har derfor vært en forbilledlig demokratisk prosess.

Et aktivt mindretall ønsket et annet vedtak enn det som ble fattet. Det er en rettighet. Men jeg tar avstand fra at deler av dette mindretallet nå forsøker, med usaklige midler, å få til en omkamp. Dette er en hån mot den demokratiske prosessen som har foregått, og bidrar bare til en politikerforakt som ingen bør se seg tjent med.

I denne saken er det SV som sjokkerer meg mest. Jeg føler meg utsatt for et juksespill. Alt blir på en måte tillatt i det godes tjeneste. Målet helliger midlet.

Dette Dokument nr. 8-forslaget er det beste eksempelet på miljøfundamentalisme jeg har sett på lenge. Det er mer et sterkt bidrag til å svekke miljøkampen i Norge enn det motsatte. Det var sikkert ikke hensikten, men det blir konsekvensen når politikken går ut på å gjøre det nest beste til det bestes fiende. Ufrivillig blir SV en nyttig idiot for miljømotstanderne. Alle som ikke er 100 pst. med, er mot. Er man for Tønsbergpakka, er man miljøkriminell. Dette er en ufin hersketeknikk. Det blir ikke mange allianser med et slikt utgangspunkt.

Legg merke til måten representanten Sørensen formulerer sitt spørsmål til statsråden på: Hvorfor ble ikke de norske Ramsar-myndighetene varslet om inngrepet i Presterødikilen og Ilene våtmarksområde?

Skulle de informeres? Ble de ikke informert fordi de kunne komme med brysomme innvendinger? Poenget var at de ikke skulle informeres, verken som Ramsar-myndighet eller som direktorat for naturforvaltning. Det forelå nemlig ingen innsigelse mot planen eller behandlingen, noe som er forutsetningen for en slik henvendelse. Det eneste som foreligger, er en uenighet om prosjektet, og det er ingen nyhet. Det vi ser, er derfor et dårlig forsøk på en omkamp. I realiteten er det en obstruksjon.

I begrunnelsen for forslaget henvises til Ramsar-konvensjonen. Hva betyr det? I den relevante teksten fra konvensjonen, i artikkel 3.2, heter det i min oversettelse:

«Hver avtalepart skal sørge for å være informert på tidligst mulig tidspunkt om den økologiske karakter i noen av våtmarksområdene dels landområdet som er inkludert i listen, er endret, er i endring eller antas å bli endret som et resultat av teknisk utvikling, forurensning eller andre menneskelige inngrep. Informasjon om slike forandringer skal umiddelbart oversendes den organisasjon eller myndighet som har det administrative ansvar for de løpende saker.»

Norge har ikke handlet i strid med dette. Derfor har ikke Direktoratet for naturforvaltning vært kontaktet, ei heller Ramsar-sekretariatet. En privat person eller organisasjon har derimot tatt en slik kontakt og forsøkt å skape tvil om arbeidet med Tønsbergpakka. Forslagsstilleren forsøker nå å skape et inntrykk av at dette sekretariatet har reagert og sendt et skarpt brev til norske myndigheter og bedt om en utgreiing av prosjektets miljøkonsekvenser. Dette stemmer ikke. Ramsar-sekretariatet har bare bedt direktoratet om informasjon om mulige økologiske forandringer som følge av prosjektet, og om hvilke tiltak som vil iverksettes for å hindre eventuelle negative konsekvenser. Brevet er oversendt Miljøverndepartementet. De har hatt saken tidligere, og hadde da ingen merknader i saken. Ramsar-sekretariatets spørsmål er derfor i realiteten besvart før de ble stilt.

Det er min mening at Tønsbergpakka er den beste miljøløsningen på trafikkproblemene i Tønsberg-området. Tønsbergpakka er en miljøpakke. Jeg respekterer dem som måtte ha en annen mening enn meg, men jeg respekter ikke dem som nærmest må miljøkriminalisere mine meninger for selv å kunne forsvare sine egne standpunkter. Disse menneskene representerer en ekstremisme som

i verste fall kan bli en trussel i kampen for et bærekraftig samfunn.

Kenneth Svendsen (FrP): Dette er en sak hvor lokaldemokratiet og tilliten til det politiske system settes på prøve. Ved valget i 1995 var ikke Vegpakke Tønsberg og bomring rundt Tønsberg et tema. I 1996 står Tønsbergs Høyre-ordfører fram i avisene og forsikrer om at bomring ikke er aktuelt. Likevel dannes bomringselskapet Tønsberg Hovedvegfinans AS i denne valgperioden, i august 1999, og planer for første trinn av veipakken diskuteres. Siden da har det vært hevdet at alle de som hadde motforestillinger, var for sent ute.

Ved valget i 1999 var det svært dårlig informasjon om saken til velgerne, og de fleste forstod ikke at de ved å stemme f.eks. Høyre eller Arbeiderpartiet støttet bomringen rundt Tønsberg og en svært kostbar veiutbygging. Dessuten: Det var jo allerede for sent. Bomringselskapet ble som sagt etablert før valget.

Etter valget i 1999 begynte innbyggerne å forstå hva som foregikk, og protestene var og er overveldende. Motstanderne av bomring og veipakke organiserte seg, og avisene er fulle av engasjerte innlegg og leserbrev, og har vært det over lang tid.

Men politikerne valgte å ikke høre på velgerne, og ved valget i 2002 straffet dette seg. Demokratiet virket. Partiene som var for Vegpakke Tønsberg og bomring, led et kraftig nederlag, og ved valget var oppmøtet i Tønsberg ca. 20 pst. høyere enn landsgjennomsnittet.

I statsråd Skogsholms brev lyder det slik:

«Dersom det åpnes for en praksis der nye kommunestyre kan stoppe et allerede fattet stortingsvedtak som springer ut av et lokalt initiativ fra de gamle kommunestyrene i de samme kommunene, blir det vanskelig å fortsette bompengordningene slik de praktiseres i dag. Dersom slike nye lokale vedtak ender i at Stortinget endrer sin oppfatning vil forutsigbarheten, som er viktig i denne type saker forsvinne, noe som er svært uheldig, og samlet sett vil gi en svært dårlig bruk av vegmidler.»

Jeg vil sitere en stor personlighet fra Tønsberg, nemlig ordfører Per Arne Olsen, og si at de fleste av oss svever åpenbart i den villfarelse at vi har valgt de folkevalgte organer for å endre eller bekrefte flertallet, enten det er kommunestyre, fylkesting eller Stortinget. Med statsrådens og flertallets mentalitet bør folkevalgte organer bare befatte seg med nye saker, og ikke revurdere tidligere vedtak gjennom valg, og dermed burde heller ikke Stortinget ha anledning til å revurdere Tønsbergpakka. Denne holdningen gav også statsråden uttrykk for da hun for kort tid siden avviste ordførerdelegasjonens anmodning om utsettelse av Tønsbergpakka. Åpenbart er forutsigbarhet viktigere for statsråden enn demokratisk legitimitet, til tross for at det heter seg at bompengeprojekter skal ha lokal aksept, noe som statsråden var fullt klar over ikke var tilfellet, ut fra at det i meningsmålingen var over 80 pst. som var mot bomringen.

Endringene i flertallet i Tønsberg bystyre og Nøtterøy kommunestyre var historiske og nærmest ekstreme, og

hovedårsaken er å finne i en lokaldemokratisk reaksjon mot Tønsbergpakka og dens bomring. Også Tjøme kommunestyre kan oppvise en vesentlig endring i kommunestyrets sammensetning, i tillegg til at «bomringvinden» fra Tønsberg blåste med en slik styrke at det gjorde utslag i Vestfold fylkesting, som også bærer preg av det.

Et grunnleggende trekk ved en demokratisk anlagt politiker bør være at han må ha med seg en majoritet av befolkningen på legitime politiske tiltak. Alt annet medfører kort og godt at det er et demokratisk underskudd, for å uttrykke det mildt.

Statsråd Skogsholms brev til Stortingets samferdselskomite inneholder ikke et eneste moment hvor demokratiske verdier kommer til uttrykk, på tross av at hun selv representerer partiet Venstre – et parti som publiserer valgprogrammer helt gjennomsyret av demokratisk idealisme.

Kapittel 13 om bl.a. lokaldemokrati i kommuneopposisjonen for 2002 inneholder klare formuleringer som burde gjøre det til en politisk umulighet for statsråden som en del av Regjeringen å gå fram som hun gjør overfor lokalbefolkningen i Tønsberg og omland. Om Stortinget tillater Regjeringen ved samferdselsministeren å kunnngjøre overfor landets borgere at det å endre sammensetningen i kommunestyre ikke medfører retten til å endre på tidligere vedtak, er vi konfrontert med en alvorlig situasjon som etterlater seg et inntrykk som vil kunne føre til lavere valgdeltagelse, enkelt og greit, fordi folk ser at demokratiske prosesser som valg ikke har noen hensikt. Det er en skummel utvikling som vi i Fremskrittspartiet tar avstand fra. Vi vil følge opp det som de demokratiske valgte kommunestyrene i disse områdene har gjort.

Jeg tar hermed opp de forslagene vi har fremmet sammen med SV.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Heidi Sørensen (SV): Dette er en ulykksalig sak. Dette er ikke en sak som man synes det er morsomt eller artig å engasjere seg i. Det er en sak som har fått en ulykksalig behandling og et ulykksalig utfall.

Jeg tror at årsaken til at vi diskuterer denne saken her i dag, er at noen rett før kommunevalget bestemte seg for å kjøre igjennom en sak om Tønsbergpakka, på tross av at man allerede da relativt klart kunne se at det etter kommunevalget ikke ville være flertall for det. Det har flertallet i denne salen og flertallet som den gangen befant seg på Nøtterøy, i Tønsberg og på Tjøme, rett til å gjøre, men klokt tror jeg ikke det var. Det er ikke bra at vi har fått en tilstand som den som har vært i de kommunene, med en så massiv motstand mot et prosjekt som motstanden mot Tønsbergpakka. Jeg tror ikke det var en klok håndtering lokalt. Det var heller ikke klokt av Regjeringen og flertallet på Stortinget å presse dette igjennom. Så fikk man for så vidt svi i valg, og sånn sett kan man si at demokratiet fungerer. Men den ulykksalige veipakka blir realisert.

Vi har i forbindelse med Tønsbergpakka i forrige runde tatt opp at vi mente at det var et dårlig prosjekt. Det var et dårlig prosjekt for kollektivtrafikken, bare 5 pst. kollektivandel, og vi mente at det var en dårlig veiløsning, som kunne føre til inngrep i det eneste fuglereservatet i Vestfold, Ramsar-området i Presterødkilen og Ilene. I forbindelse med behandlingen sist fikk vi fra statsråden forsikring om at dette skulle det tas hensyn til, men et flertall i komiteen ville ikke den gangen heller være med og legge avgjørende vekt på at vi skulle verne om dette reservatet.

Nå er det ganske ofte vi har våtmarksområder i nærheten av der det skal bygges en vei. Det er ganske ofte at vi står overfor konflikter som gjør at vi er nødt til å ta noen valg – om vi skal ta hensyn til fuglene eller ikke. Og det er ikke så rart. For de aller fleste norske tettsteder ligger ved munningen av en elv, ved en fjord. Det er også der fuglene finner næring og har sine viktigste leveområder. Derfor er våre arealdisponeringer i slike pressområder av essensiell betydning om vi skal klare å verne om de relativt få gjenværende gode fuglereservatene vi har.

Presterødkilen alene kan skilte med over 235 registrerte arter. Det er mye, det! Det er mest vadefugl, ender og gjess, men fordi det er så mye av den sorten, blir det også slik at en del rovfugler besøker området. Det er til og med observert kongeørn der, og fiskeørn er observert relativt hyppig, i tillegg til mange falkearter. Musvåk og vepsevåk er det også i relativt stort omfang. Det er et område det er verdt å ta vare på.

Jeg vet ikke om jeg skal ta det ille opp – og jeg refererer til representanten Froyn – når jeg blir kalt ekstremist. Jeg mener ikke å være det. Jeg mener å ta opp et område som jeg oppfatter lett blir overkjørt, det at vi skal ta hensyn til våre våtmarker og våre fuglereservater. Området er vernet under Ramsar-konvensjonen. Da er det sånn at når inngrep berører artikkel 3.2, skal ansvarlig Ramsar-myndighet i Norge varsles. Det er våre fylkesmenn relativt gode til å etterleve. Og i mange saker med langt mindre inngrep enn det som vil finne sted i forbindelse med Tønsbergpakka, blir Direktoratet for naturforvaltning varslet, og man kan gjennomgå det. Fylkesmannen i Vestfold valgte ikke å gjøre det i denne forbindelse. Det finner vi oppsiktsvekkende, og derfor ville vi gjerne ventet på svaret til Ramsar-sekretariatet på brevet de sendte til Direktoratet for naturforvaltning for å få en redegjørelse om denne saken. Dessverre har flertallet nektet oss å vente på det svaret, men vi lover å følge saken videre.

Odd Holten (KrF): Stortinget behandlet Tønsbergpakka så sent som 28. januar 2003 etter et omfattende arbeid, bl.a. ved at kommunene Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme hadde fattet sine beslutninger om en betydelig utbygging og store forbedringer av framkommeligheten i dette området ved hjelp av bompenger. Dette er noe Vestfold fylkesting også gav sin tilslutning til i ettertid.

Utbyggingen i Tønsberg-området hadde altså et lokalt politisk flertall som grunnlag før Stortinget tok sin beslutning for under ett år siden. Derfor står det å lese i brevet fra Samferdselsdepartementet i sakens anledning at

«det alt vesentlige» var kjent ved behandlingen i januar i år.

Når representantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen nå fremmer et Dokument nr. 8-forslag i sakens anledning, er det vel for å foreslå en omkamp fra mindretallets side etter tidligere behandling her i Stortinget. Underlig er det at sykkel-motorveialliansen står samlet om dette forslaget om å utsette oppstart av Tønsbergpakkas mange viktige samferdselspolitiske elementer i et område som har store utfordringer for å få løst framkommeligheten for gods- og persontransport.

Ut fra erfaring med Sosialistisk Venstreparti og Framskrittspartiet hva angår store veiprojekter, stiller jeg meg noe undrende. De har på hver sin måte vært lite villige til å gå inn i en realistisk satsing. Utbygging av tunge prosjekter har det vært en oppgave for regjeringspartiene samt Arbeiderpartiet og Senterpartiet å få realisert. Med Framskrittspartiets modell med helfinansiering fra statens side ville nok mange prosjekter måttet vente i mange, lange år før de ble realisert. Partiet blir derfor i tilknytning til enkeltprosjektene dessverre statister. Likeså er det med Sosialistisk Venstreparti. Jeg tror vi må erkjenne at Tønsberg-regionen nå har behov for snarlige forbedringer av framkommelighet, med utbygging av veinettet i tillegg til en sterkere satsing på kollektivtjenestene, som må videreutvikles også i dette området snarest mulig.

Det synes ikke å være noe nytt i saken, og jeg tillater meg derfor å anbefale flertallets forslag til vedtak.

Jorunn Ringstad (Sp): Den saka vi debatterer no, er i grunnen ei merkeleg sak. Saka om Tønsbergpakka var ferdig handsama i vårhalvåret. Føresetnaden for at Stortinget skal slutte seg til eit bompengeplegg, er at det er gjort positive vedtak i kommunestyre og fylkesting. Alt dette var på plass då saka kom til Stortinget. Eg reknar det som sjølv sagt at før kommunale og fylkeskommunale vedtak vart gjorde, har det lokalt vore gitt høve for alle som har hatt meiningar om dette, til å kome med sine synspunkt.

Etter at vedtaket vart gjort i vårhalvåret, har førebuing og start på gjennomføring ført til at det no vil få økonomiske konsekvensar å stanse arbeidet. Difor undrar det meg at det så pass lenge etter at vedtaket er gjort, kjem forslag om mellombels stans i arbeidet. På bakgrunn av argumenta som er brukte for mellombels stans, dei lokale innbyggjarane sitt syn og omsynet til Ramsar-områda, blir dette forslaget endå merkelegare. Begge desse argumenta var viktige sider av denne saka også då saka tidlegare var oppe i Stortinget.

Det er det til kvar tid sitjande kommunestyret og fylkestinget som fattar vedtak, og det er desse vedtaka Stortinget må leggje til grunn. Utan lokalt initiativ og lokale vedtak ville ikkje Tønsbergpakka vore ei sak for Stortinget. Det ville blitt eit merkeleg system dersom Stortinget etter eit lokalval skulle stanse fullføringa av påbegynte tiltak eller gjere nye vedtak i saker dersom eit nytt kommunestyre skifta standpunkt.

At det av ulike grunnar er lokal motstand mot vegpakkar eller vegløyningar, er ikkje noko nytt. Eg kjenner ik-

kje eit einaste bompengeprosjekt der det ikkje er usemje i større eller mindre grad. Men ikkje alle stader er motstandarane like høgrøysta. Mange stader innser nok fleire at med dei små løyvingane som ligg i samferdselsbudsjettet, kan delvis bompengefinansiering vere einaste moglege finansieringsløyning, i alle fall dersom ein ynskjer ei snarleg løyning av prosjektet.

Spørsmåla rundt Ramsar-områda er heller ikkje nye. Departementet har gjort grundig greie for dette i svaret til komiteen. Omsynet til Ramsar-områda har vore ein premis i planlegginga. Dette er vareteke i den godkjende reguleringsplanen og er eit vesentleg punkt i konsekvensutgreiinga som er under arbeid. Miljøverndepartementet har ikkje merknader til måten regelverket for konsekvensutgreiing etter plan- og bygningslova er handtert på. Eg synest dette er tilfredstillande opplysningar.

Senterpartiet er med i fleirtalet som går inn for å avvise forslaget i det framlagde Dokument nr. 8-forslaget.

Statsråd Torild Skogsholm: Samferdselsdepartementet la i St.prp. nr. 38 for 2002-2003 fram forslag om bompengefinansiert utbygging av prosjekter og tiltak i Tønsberg-området.

Tønsbergpakken kom i stand på initiativ av de tre kommunene Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme, som ønsket å utvikle et helhetlig transportsystem med nye hovedveger, tiltak for kollektivtrafikken, gang- og sykkelveger og miljø- og trafikksikkerhetstiltak. I første omgang prioriterte man bygging av ny Rv 311 Ringveg øst-vest Kjelle-Kilen samt mindre tiltak i Tønsberg og Tjøme. Øvrige prosjekter og tiltak skal avklares gjennom en konsekvensutredning som ventes å foreligge ved utgangen av 2004.

Lokale vedtak er i sin helhet lagt til grunn både når det gjelder hvilke prosjekter og tiltak som skal prioriteres, tidsaspektet med gjennomføring i to faser og opplegg for bompengeinnkreving. Stortinget har gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2004 gått inn for oppstart av Rv 311 Ringveg øst-vest Kjelle-Kilen i 2004.

De opplysningene som framkom i forslaget fra representantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen, var i det alt vesentlige kjent ved Stortingets behandling av bompengeproposisjonen for Tønsbergpakken 28. januar 2003. I forbindelse med komitearbeidet ble det arrangert en åpen høring 8. januar 2003, der aksjonsgruppen mot bomringen la fram sitt syn. Forholdet til Ramsar-områdene kom også fram i behandlingen, der jeg i mitt svar på spørsmål nr. 3 fra samferdselskomiteen redegjorde for håndteringen av dette.

Konsekvensene av en midlertidig stans vil være store. På basis av tidligere vedtak er det påløpt utgifter på i underkant av 100 mill. kr til forberedelsene av innkrevningsstart 2. februar 2004 og byggestart for ringvegen ved påsketider.

På denne bakgrunn er jeg tilfreds med at flertallet i samferdselskomiteen er enig i at det ikke er noen grunn til å stanse arbeidet med fase 1 av Tønsbergpakken og den pågående konsekvensutredningen av tiltak under

(Statsråd Skogsholm)

fase 2. Det er viktig å understreke at dersom det åpnes for en praksis der nye kommunestyre kan stoppe et allerede fattet stortingsvedtak som springer ut av et lokalt initiativ fra de gamle kommunestyrene i de samme kommunene, blir det vanskelig å fortsette bompengoordningene slik de praktiseres i dag. Dersom slike nye lokale vedtak ender i at Stortinget endrer sin oppfatning, vil forutsigbarheten, som er viktig i denne type saker, forsvinne. Dette mener jeg er svært uheldig, og det vil samlet sett gi en dårlig bruk av vegmidler.

Jeg vil imidlertid understreke at gjennomføringen av fase 2 må vurderes på nytt når konsekvensutredningen og de lokale prioriteringene foreligger. Jeg er i likhet med forslagsstillerne fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti opptatt av at man lokalt vurderer tiltak for å styrke kollektivtransporten, og jeg er enig med forslagsstillerne i at det i denne saken er behov for å se på andre løsninger for fase 2, bl.a. ved å vurdere enklere vegløsninger.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thore A. Nistad (FrP): Tidligere hadde vi en sak om Rv 4. Der var også motstanden mot bommen som var satt opp, veldig stor. I den saken snudde statsråden før saken kom til behandling i Stortinget – og tok ned bommen. Vi behandlet saken her noen måneder etterpå. I denne saken i Tønsberg er motstanden enda større. Her går til og med kommunene imot. Statens andel i Tønsbergpakka er nede i latterlige 5 pst. I forbindelse med Rv 4 var det faktisk 50–50. Har ikke statsråden noen forståelse for lokalbefolkningens protester i Tønsberg-saken, slik hun hadde i Rv 4-saken?

Statsråd Torild Skogsholm: Forholdene knyttet til Rv 4 og forholdene knyttet til Tønsbergpakken er helt forskjellige. Det som gjorde at vi endret systemet knyttet til Rv 4, var ikke endring i holdningen hos folk, det var knyttet til at det var endringer i de faktiske forhold – endringer i forhold til forutsetningene, som var meget dramatiske, og som gjorde at vi gikk inn og så på hvordan vi kunne gjøre dette på en bedre måte. Og vi kom fram til en bedre løsning. I denne saken var det ikke noe vesentlig nytt, som jeg nevnte i mitt innlegg, som gjorde at jeg mente at det var grunn til å gå inn i Tønsbergpakken på nytt på det nåværende tidspunkt. Vi må òg skille mellom fase 1 og fase 2 i pakken. Hadde det vært noen helt nye opplysninger og nye forhold som det var grunn til å gå videre på, ville jeg ha sett på det, men her så jeg ingenting nytt i denne saken som gjorde at det var grunn til å gå inn på den.

Heidi Sørensen (SV): Fra gammelt av kjenner vi Venstre som et miljøparti. Etter de siste ukers hendelser har vel det imaget fått seg en viss rystelse, det gjelder nok ikke først og fremst denne saken, men fugler og fisker som befinner seg langt lenger nord enn Tønsberg.

Jeg vet at statsråden tidligere har vært opptatt av å verne om våtmarksområdene, også når det kommer i konflikt med ønskede samferdselsprosjekter, som f.eks. Ringeriksbanen. Vi fikk Tønsbergpakka første gang relativt kort etterpå, og jeg må si at jeg forundrer meg over forskjellen i måten disse to prosjektene ble behandlet på.

Statsråden understreker i sitt brev til komiteen at for Tønsbergpakka fase 2 skal det gjennomføres en ordentlig konsekvensanalyse. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvis man da kommer fram til at Tønsbergpakka fase 2-veien er i konflikt med våtmarksområdet, har man da noen nytte av fase 1 i det hele tatt?

Statsråd Torild Skogsholm: Nyten av prosjektet har jeg skjönt at man også lokalt ser som stor – både fase 1 og fase 2. Jeg synes det er viktig at vi har en ordentlig gjennomgang av prosjektet, også sett i forhold til miljøaspektene. Derfor er det viktig at miljøvernmyndighetene gjennom fylkesmennene har den muligheten de har til gjennom slike prosesser å gripe inn, nettopp for å sørge for at man ivaretar nasjonale naturverninteresser når det lages arealplaner og reguleringsplaner, slik forholdene har vært her. Denne prosessen har man hatt, og fylkesmannen har da vurdert det dit hen at saken kunne gå slik den har gått. Vi må stole på – og det gjør jeg – at vi har gode fagfolk som kan komme inn hvis det viser seg at det er i strid med naturverninteresser. Så har ikke skjedd i denne saken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anne Helen Rui (A): Trafikken i Tønsberg og omegn har lenge vært et stort problem ikke bare for dem som kjører der, men også for alle som bor i Tønsberg by, og som opplever at det er bilkø hver dag. Bilene står og spyr ut eksos mens de står stille og venter, og dette forurenser nærområdet betydelig. Så det blir en stor miljøgevinst når det igjen blir framkommelig med bil i Tønsberg hele dagen.

Det har i mange år nå vært et sterkt ønske fra svært mange mennesker, fra ordføreren i Tønsberg og ordførere i de nærliggende kommunene før valget sist høst, å få den løsningen som ble vedtatt her i Stortinget tidligere i år, etter en årelang demokratisk prosess. Det skapte stor glede da vedtaket ble fattet. Men, som alltid i demokratiske prosesser, var det et mindretall og et flertall, og mindretallet var ikke godt fornøyd.

At så noen partier i kommunevalgkampen lovet at de skulle få omgjort vedtaket her i Stortinget, som de jo visste de ikke ville få flertall for, er ikke mindre enn lurert, synes jeg. At mange velgere gikk på dette, er for meg helt ufattelig. Men nå i dag ser vi at flertallet står ved det vedtaket vi har fattet, og jeg er svært glad på vegne av flertallet i Tønsbergs befolkning for at vi avviser forslaget her i dag.

Likevel, det alvorligste ved denne saken er at utrykningskjøretøyer, som sykebler og brannbiler, i dag har

svært vanskelig for å komme fram i Tønsberg når bilene står i lange køer. Og det er til sykehuset i Tønsberg de aller alvorligste tilfellene kjøres, fra hele Vestfold. De tilfellene som trenger raskest mulig å komme til sykehuset, stanger seg i dag fram, og det må det bli en slutt på. Når vi nå også vet at legebilen blir nedlagt – det vil ikke være leger med i bilene – trenger øyeblikkelig-hjelp-pasientene å komme enda raskere fram til sykehuset i Tønsberg, der legene er.

Per Ove Width (FrP): Under debatten har flere sagt at det ikke er noe nytt i saken. Jo, det er noe nytt. Merkelig nok er det tydeligvis flere som ikke har fått med seg det. Det har nemlig vært et valg, et valg der flertallet av lokalbefolkningen sier klart fra om at de ikke vil ha noe av Tønsbergpakken – et prosjekt som ennå ikke er påbegynt. Det eneste som har skjedd, er naturligvis at bommene har kommet opp, men det er altså fremdeles fullt mulig å stanse dette prosjektet, for det er ikke tatt et spadetak foreløpig når det gjelder veiene.

For øvrig mener jeg at hele problematikken er overdimensjonert. Det er ikke noe stort problem i Tønsberg. Det er ikke noe større problem i Tønsberg enn det er i andre byer av denne størrelsen. Vi har et lite rushtrafikkproblem, som alle byer har, en halvtime om morgenen og en halvtime om kvelden. Jeg bor i området og har vært bruker av denne veien i årevis ved at jeg har arbeidet på den andre siden av byen, har kjørt gjennom byen morgen og kveld – i årevis, som sagt. Jeg har for moro skyld tatt tiden jeg bruker, utenom direkte i rush-tiden. Gjennom Tønsberg bruker man ganske nøyaktig 8 – åtte – minutter og her er vi i gang og skal bygge et veiprojekt til milliarder av kroner, og som skal påføre befolkningen store – jeg vil påstå – lidelser, gjennom mange år.

Kenneth Svendsen framla Fremskrittspartiets syn på saken på en utmerket måte, så jeg behøver ikke gjenta det. Men det er interessant at 80 pst. av befolkningen ikke vil ha denne veien, de vil ikke ha denne løsningen, for det er ikke det problemet som noen vil ha det til. Dette er godtgjort gjennom meningsmålinger, og det er helt klart og tydelig. Valgdeltakelsen gikk altså opp i Tønsberg-området med 20 pst. nettopp på grunn av dette prosjektet, og det er ganske bemerkelsesverdig. Bompartiene Høyre og Arbeiderpartiet led knusende nederlag. Jeg vil av beskjedenhet ikke nevne hva Fremskrittspartiet i disse kommunene fikk, men det var gedigne resultater. Men, merkelig nok, selv om befolkningen har en helt klar holdning til dette, så bryr altså ikke disse partiene seg om dette, og heller ikke statsråden. Snakk om respekt for lokaldemokrati og folkets mening!

Nei, stopp hele prosjektet, lytt til befolkningen! Foreta en konsekvensutredning der man kanskje kan ta for seg bedre alternativer, og også kollektivtrafikken – den er nemlig glemt i stor grad i denne saken.

Presidenten: Neste taler er Per Erik Monsen, deretter Hans Kristian Hopnes.

Per Erik Monsen (FrP): Statsråden sa at det ikke var noe nytt i saken. Av svaret på en av replikkene var det tydelig at hun oppfattet det slik at det var folk som hadde forandret mening. Slik er det jo ikke. Folkets mening har vært klar hele tiden, den har bare ikke kommet til uttrykk gjennom valg før nå i høst.

Det er interessant å lese brevet fra statsråden til komiteen datert 9. desember. Jeg skal sitere noe som er blitt sitert opptil flere ganger før fra denne talerstolen i dag:

«Dersom det åpnes for en praksis der nye kommunestyre kan stoppe et allerede fattet stortingsvedtak som springer ut av et lokalt initiativ fra de gamle kommunestyrene i de samme kommunene, blir det vanskelig å fortsette bompengoordningene slik de praktiseres i dag.»

Ja, hadde det vært så galt! Jeg synes i hvert fall ikke det. Jeg synes på en måte man her setter seg over de demokratiske prinsipper og snakker om mer byråkratiske systemer som man må ta vare på.

Men det er jo ikke slik at noen ønsker å åpne for at kommunestyrene skal overprøve stortingsvedtak. Det er jo ikke det dette gjelder. Dette er et initiativ fra to stortingsrepresentanter som bl.a. ønsker å lytte til hva befolkningen i de berørte kommuner mener.

Som sagt både i meningsmålinger og ikke minst nå i kommunevalget, hvor veipakken for første gang i valg var et reelt tema, kom det tydelig fram en aldeles massiv motstand mot hele prosjektet. Noen partier gikk fram, og noen gikk tilbake, og det hadde helt tydelig sammenheng med denne ene saken. Og, som nevnt av opptil flere talere, deltakelsen ved dette valget i Tønsberg var helt annerledes enn den var i resten av landet. Det hadde også sammenheng med denne saken – helt åpenbart. Velgerne gav klart uttrykk for at de ikke ønsket en mur av bomstasjoner rundt byen sin. Gjennom lokale initiativ er det kommet klart fram at et flertall ikke ser seg tjent med de veiene som inngår i veipakken, og det har blitt laget alternative løsninger som er rimeligere og mer skånsomme for miljø, kulturlandskap og kulturminner.

Når velgerne i de berørte kommuner så tydelig har sagt sin mening, burde det være mulig å gjennomføre en midlertidig stans i prosjektet for å foreta en ny behandling i kommunestyrene og få tid til å foreta en konsekvensutredning av hele prosjektet.

Presidenten: Da er det Hans Kristian Hogsnes.

Hans Kristian Hogsnes (H): Ærede president! Et par ganger til, så kan det hende man har lært navnet!

Stortinget er i dag forelagt den lenge bebudede omkampen om Veipakke Tønsberg, eller Tønsbergpakka, som den kalles i denne saken. Ikke helt uventet må jeg få lov til å erklære meg helt enig med flertallet i samferdselskomiteen og med samferdselsministeren, som avviser en slik omkamp. Begrunnelsen som er gitt for å åpne for enda en runde med behandling av denne saken, holder rett og slett ikke mål, verken faglig eller politisk. Og selv om det kunne vært mye å si om representantene Kenneth

Svendsens, Heidi Sørensen og Per Ove Widths historiske skrivning, lar jeg det ligge her, i et treminuttersinnlegg.

For oss med lokal tilknytning til Tønsberg-området er det ikke overraskende at SV er bekymret for miljøet, selv om de i prinsippet egentlig ikke er mot bomløsning. De vil jo egentlig ha bom, men altså ikke en ny vei.

Litt verre er det for Fremskrittspartiet, som ønsker ny vei, men ikke bom. Deres plutselige omsorg for Ramsar-områdene er litt mer overraskende, spesielt når vi vet at partiet relativt nylig kjempet for å få plassert et stort hotell tett opp til naturreservatet på Ilene, der småbåthavnen for sikkerhets skyld var tegnet inn i de fredede våtmarksområdene. Enda verre blir det for Presterødskilen naturreservat, der Fremskrittspartiet nå aktivt kjemper for å få åpnet et område med lager- og kontorbygg, for full detaljhandel. Dette området ligger utenfor veitraseen, altså ut mot selve naturreservatet, og vil slik sett være en enda større trussel mot de 235 registrerte fugleartene som Fremskrittspartiet nå er bekymret for.

All honnør til fylkesmannens miljøvernavdeling i Vestfold, som i en meget tidlig fase av prosjektet satte Ramsar-områdene på kartet, og som fra første møte i samarbeidsgruppen gjorde det helt klart hvilke rammer prosjektet kunne forholde seg til. Det er også skjedd, i et tett og godt samarbeid mellom de berørte kommuner, fylkeskommunen, fylkesmannen og Statens vegvesen.

Det begynner jo å bli på tide å konkludere endelig for denne første etappen av Veipakke Tønsberg. Et flertall i kommunestyrene på Tjøme, på Nøtterøy og i Tønsberg samt i Vestfold fylkesting – og tidligere i år også et stort flertall her i Stortinget – har jo etter mer enn 25 års diskusjon endelig klart å konkludere. En løsning er valgt, og byggingen er nå i gang. Og som Dokument nr. 8:15 veldig klart illustrerer, det er ikke noe samlet alternativ til det som allerede er vedtatt av et stort flertall her i Stortinget. Derimot finnes det veldig mange hyllemeter med alternativer og planer fra 25 år med planlegging. I tillegg har en lokal aksjonsgruppe nå lagt frem forslag til nye traseer, som til alt overmål også er tenkt bomfinansiert.

Nå er vi i mål med første runde. Så får vi bygge første delen av det nye veisystemet ferdig. Det vil virkelig være bra for miljøet i Tønsberg, for bokvaliteten i sentrum, for trafiksikkerheten og for et næringsliv med et stadig voksende transportbehov.

Bjørgulv Froyn (A): Jeg tror det er viktig for Stortinget å vite hva det betyr å henvise til Ramsar-konvensjonen, for dette blir misbrukt, og det syns jeg er uverdig for Stortinget. Jeg reagerer på at Ramsar-konvensjonen blir betraktet som et slags opphøyd presteskap med tolkningsrett når det gjelder nasjonale beslutninger. Det dreier seg ikke om det. Utgangspunktet – og det må representanten Sørensen ta innover seg – er at hele veiprojektet ble utarbeidet og utviklet uten innsigelser. Det er dermed ingen grunn til at saken blir sendt til den norske Ramsar-myndigheten, som er Direktoratet for naturforvaltning. Det er forklaringen. Dermed blir det et absurd og meningsløst spørsmål som vedkommende represen-

tant stilte også statsråden. Det var det poenget jeg forsøkte å få fram.

Ellers: Det er hersketekniske ting ute og går her. Jeg aksepterer SVs vurdering at det er et dårlig prosjekt, jeg aksepterer SVs vurdering at det er en dårlig veiløsning. Men jeg aksepterer ikke disse vennlige formuleringene om en særdeles uklok håndtering, en særdeles ulykksalig veipakke. Det er verdiformuleringer som tilsier at jeg, som står for et annet syn enn SV, må være stup dum, om det er tillatt å si det på den måten. Det tror jeg ikke jeg er.

Ellers registrerer jeg at Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti nå står for en ny kommunal praksis: Enhver veisak i en kommune bør behandles i to kommunestyre, uavhengig av hverandre, dvs. at man først prøver i ett kommunestyre, så venter man til et nytt valg for å se om dette er liv laga, og deretter fatter man vedtaket. Det blir saksbehandling i god fremskrittspartiånd. Frem forslag om vei, sørg for at det aldri blir gjennomført!

Presidenten: Presidenten vet ikke om «stup dum» er et parlamentarisk uttrykk, men siden det ble brukt om personen som selv sa det, lar presidenten det passere.

Kenneth Svendsen (FrP): Det som fikk meg til å ta ordet nå, var at representanten Holten og representanten Karin Andersen fortsetter å hevde, som de har gjort flere ganger før, at Fremskrittspartiets forslag ikke er basert i virkeligheten, fordi vi ikke har penger til det, og dette fører til at prosjekter som Tønsbergpakka blir skjøvet på i tid, og man vil få en løsning på et langt senere tidspunkt.

Nå skal jeg vise representantene Holten og Andersen – så jeg ber dem følge litt med – noe som de tydeligvis aldri har sett omslaget på, og i hvert fall aldri har lest: Dette er Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett. Det er slik at når man siterer fra et statsbudsjett eller en bok, kan det selvfølgelig få den representanten som gjør det, til å virke seriøs og grundig, man har kunnskap om det man prater om. Men hvis man skal gjøre det, må man i det minste ha åpnet det man skal sitere fra. Og det har ikke disse representantene, i hvert fall har de lest det særdeles dårlig – hvis de da ikke har valgt å omskrive sannheten.

I dette dokumentet som jeg har vist dere, ligger det ekstra bevilgninger til veisektoren, som det har gjort i mange år, på 5,3 milliarder kr pr. år. Fra 1997 til i år, 2003, har vi bevilget over 30 milliarder kr ekstra til veisektoren når det gjelder bygging. Går man inn i Nasjonal transportplan, ligger tiårsbevilgningen på over 50 milliarder kr mer enn det Regjeringen har lagt fram. Da å gå opp her og hevde at vi ikke har grunnlag for å komme med forslagene og for å komme med henvisning til at vi har lagt inn penger, er – med respekt å melde – tøv. Jeg anbefaler disse to å gå til vårt sekretariat og få utlevert vårt alternative statsbudsjett, slik at de neste gang de siterer fra det, i hvert fall har åpnet permen.

Presidenten: Presidenten skal unngå å være pirkete, men «tøv» er heller ikke et parlamentarisk uttrykk.

Heidi Sørensen (SV): Etter de to siste salvene skal jeg gjøre mitt ytterste for å prøve å holde meg innenfor parlamentarisk sjargong.

Først til fuglereservatet. Jeg må medgi – og det har jeg også et par av de store landsdekkende miljøorganisasjonene med meg i – at måten Ramsar-området ble behandlet på i forbindelse med Tønsbergpakka, har avstedkommet spørsmål som vi er nødt til å følge videre, for å se om vi har en god nok praksis når det gjelder å verne om våre våtmarksområder i Norge.

Vern av våtmarka har ikke stått på toppen av den politiske agenda, og det kan være på tide, bl.a. med bakgrunn i denne saken, å få en gjennomgang av om vi har et system som sikkert og godt nok sørger for at vi klarer å verne om våtmarksområdene våre, som vi har påtatt oss et internasjonalt ansvar for å forvalte. Det er slik at fylkesmannens miljøvernnavdeling har det nasjonale ansvaret, og så er det Direktoratet for naturforvaltning som har det internasjonale ansvaret i henhold til Ramsar-konvensjonen. Men jeg lover at vi skal følge det videre og få svar på fra Miljøverndepartementet, som er øverste myndighet, over Direktoratet for naturforvaltning, om man klarer å finne bedre måter enn denne til å forvalte områdene på, som er av stor verneverdi.

Jeg merker, og har merket så lenge jeg har jobbet med miljøvern, at det å forsvare våtmarksområder er noe av det aller vanskeligste vi holder på med. Jeg har også vært ute på byen mange ganger og diskutert miljøvern. Hjemme på Levanger husker jeg at det var en som sa: Jeg skjønner at dere er opptatt av disse fossene, men den myra eller den sumpen borti der, er det så farlig med den da? Svaret på det er ja, det er det. Det er der det er artsrikdom å ta vare på i Norge, og det er viktig å forsvare det som ikke umiddelbart ser ut til å være så fryktelig verdifullt.

Så er det ikke riktig som representanten Froyn sier, at vi har knesatt en ny status. Vi har derimot prøvd å praktisere en gammel status, som vår leder, Kristin Halvorsen, prøver å innprente oss så ofte som mulig. Det første hun sa til vår stortingsgruppe da vi kom, var: Husk at en politiker også er utrustet med to ører og én munn. Det er sånn vi har prøvd å håndtere saken når det gjelder Tønsbergpakka. Vi har lyttet.

Anne Berit Andersen (H): Jeg hører hva Fremskrittspartiet og Kenneth Svendsen sier, men jeg er veldig uenig i de beregningene. Som jeg sa i mitt innlegg, vil de tre prosjektene jeg nevnte, komme på ca. 10 milliarder kr pr. år ekstra. Det som Fremskrittspartiet rett legger inn, er 5 milliarder kr ekstra utover det som ligger i statsbudsjettet. Derfor har Fremskrittspartiet et haleheng som de ikke kan forklare.

Så har jeg lyst til å kommentere noe som representanten Width sa, at det er ikke noe problem med trafikkavviklingen i Tønsberg, folk vil ikke ha vei. Da lurer jeg på: Hva er egentlig representanten Kenneth Svendsens og Fremskrittspartiets syn i denne saken? Representanten Thore A. Nistad sa ved forrige behandling av denne saken at trafikk situasjonen i Tønsberg bærer preg av unntakstilstanden. Han sa videre:

«Trafikkmengdene har økt år etter år, uten at det er blitt foretatt nødvendige utbyggingstiltak av veinettet. Dette har ført til en stadig verre situasjon når det gjelder trafikkikkerhet, miljø, transportøkonomi og framkommelighet.»

Dette ble altså sagt for snart et år siden.

Jeg er glad for at flertallet i denne salen står på det vedtaket som ble gjort for under et år siden. Jeg er glad for at de lokale myndighetene den gangen tok det ansvaret og ville gjøre noe sammen med innbyggerne for å bedre miljøet, framkommeligheten og sikkerheten i Tønsberg-området. Det står det respekt av, og jeg vil ønske dem lykke til med arbeidet for en bedre vei og et bedre miljø.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 1492)

S a k n r . 6

Interpellasjon fra representanten Åslaug Haga til samferdselsministeren:

«I den senere tiden har Posten Norge gjort kraftige endringer som får store konsekvenser for opprettholdelse av både eksisterende tjenestetilbud og arbeidsplasser. Den markedsorienteringen som nå skjer, går ut over det samfunnsansvar mange mener Posten bør ha. Posten har vedtatt å redusere tallet på sorteringsterminaler fra 32 til 12 og pakketerminaler fra 21 til 13, en reduksjon som vil føre til at 880 årsverk blir kuttet. Samtidig har Posten varslet økning i porto for aviser og blad på opp til 75 pst., en økning som blant annet vil få dramatiske konsekvenser for mangfoldet i lokalaviser.

Hvilke krav til posttjenestene vil statsråden stille for å hindre en utvikling der Posten som viktig del av den norske infrastrukturen forvirrer og tjenestetilbud og arbeidsplasser reduseres?»

Åslaug Haga (Sp): Norge er som kjent et langstrakt land med spredt bosetting og med mange utfordringer knyttet til å binde samfunnet sammen. Men det har vi klart. Posten har opp gjennom tidene vært en viktig del av det som har knyttet landet sammen. Posten har vært og bør for framtida være en av de nervetrådene som gjør at folk kan bo og virke der de vil, og samtidig få et tjenestetilbud på linje med resten av befolkningen. Landpostbudet har en rolle i mange deler av landet som går langt utover å være en leverandør av brev og pakker. Posten betyr nærhet til storsamfunnet og utveksling av meningsbrytende aviser og blader, og Posten tilbyr tjenester i områder hvor det er langt til bank, butikk eller avisiosk.

Vi har tradisjonelt sett på Posten som en viktig brikke i landets infrastruktur – tjenestene har vært tatt for gitt. Vi har også hatt en felles forståelse av at den type basistjenester som Posten leverer, skal være lik for alle. Slik er det ikke lenger. Nå skal Posten være butikk, og Regjeringa mener den skal gå med et overskudd på 10,8 pst. At viktige samfunnshensyn skal ivaretas, synes å være mer eller mindre irrelevant.

Det er verdt å merke seg dreiningen av språkbruken i alt som handler om Posten. Det samfunnsansvaret som før ble vektlagt, er nærmest borte. Man snakker ikke lenger om Posten som viktig nerve i samfunnet. Nå skal Posten være en leverandør av tjenester til konkurranse-dyktige priser. All språkbruk går på økonomisk inntjening og besparing, samfunnsøkonomiske hensyn forsvinner mer og mer ut av vokabularet. Konserndirektøren uttaler at ikke alle kan ha et likeverdig krav til posttjenester, og at samfunnsansvaret må vike for krav til økonomisk inntjening. Er det virkelig denne utviklingen vi vil ha? Er det virkelig slik at Stortinget mener vi ikke skal ha likeverdige posttjenester i landet?

Hvis vi mener at det skal være likeverdige tjenester, må noe gjøres, for nå rakner Postens tjenester i Distrikts-Norge.

I dag er det bare 40 pst. av all A-post som sendes til Finnmark som kommer fram over natta. Dette er et tall som er bekreftet av Posten sjøl. I konsesjonen til Posten er kravet at 85 pst. av all A-post skal komme fram over natta. Men dette gjelder altså ikke for alle deler av landet. Så når Posten sjøl sier de er godt fornøyd med egen oppfyllelse av konsesjonskravene, gjelder dette tall som er samletall for hele landet. At deler av landet ligger langt under det som bør være målet, bekymrer ikke.

Etter Postens egen vurdering er mengden av post til Finnmark så liten at man ikke kan ta hensyn til at all denne posten skal fram over natta. Et likeverdig tilbud til alle deler av landet er med andre ord etter Postens vurdering ikke mulig.

Både Samferdselsdepartementet og Posten er godt fornøyd med den omstillinga som er gjort i de seinere åra. Etter å ha lagt fram resultatet for tredje kvartal 2003 uttalte konsernsjef Kaare Frydenberg at omstillingsprosessen virker. Da var resultatet pluss 60 mill. kr før skatt. For samme periode i fjor var tallet minus 39 mill. kr før skatt. Omsetningsveksten i tredje kvartal var på 4,1 pst., og volumet for brev og pakker vokser.

Det er derimot ikke sikkert at alle de som mister jobbene sine, eller de som får et dårligere posttilbud, er enige i at denne formen for effektivisering er noe en skal være fornøyd med.

Næringslivet i distriktene er avhengig av god infrastruktur for å kunne være konkurransedyktig i møtet med næringsliv i sentrale strøk. De omfattende endringene i Posten, med nedlegging av 20 brevterminaler og åtte pakketerminaler, fører til at også næringslivet i distriktene taper.

Næringslivet i Alta mener de kan tape opptil 20 mill. kr årlig på dårligere posttilbud, som konsekvens av omlegginger. Som grunnlag for dette tallet går en ut fra at det årlig sendes om lag 100 000 bedriftspakker til og fra Alta. For å få disse levert på samme tid som i dag må en opp i takstgruppe ekspresspakke, og vil da få økte portokostnader på opp mot 20 mill. kr. De omfattende endringene fører med andre ord til dårligere tilbud for vanlige folk, men også for næringslivet.

Senterpartiet har, sammen med flere andre, tatt opp spørsmål knyttet til økningen av porto på aviser og bla-

der. Dette er en svært viktig sak for å sikre et levende lokaldemokrati, og det synliggjør godt hvordan Posten har endret seg i forhold til sitt samfunnsmessige ansvar.

For mange bygder, og byer for den del, er lokalavisen en sentral arena, hvor meninger brytes, og hvor nyheter utveksles. Det er i lokalavisen man kan lese om det som foregår i nærmiljøet, og om debattene som rører seg i bygda. Mange tror at det er de store avisene i Akersgata som er de meningsbærende kanaler for hele Norges befolkning, men slik er det slett ikke. Lokalavisene har svært stor betydning.

Tidligere har Posten tatt hensyn til innhold ved fastsettelse av porto for aviser og blader. Dette har vært en del av det samfunnsansvaret Posten har utført, og på den måten har Norge kunnet opprettholde et bredt utvalg av meningsbærende aviser og blader. Etter at man nå har gått bort fra innholdskriterium ved fastsettelse av bladporto, vil dette kunne ende med en økning på opptil 75 pst. over en periode på noen få år. For mange lokalaviser vil dette være en økonomisk kostnad som man ikke kan leve med, og faren for nedleggelse er svært stor.

Senterpartiet har gjennom flere spørsmål til både kulturministeren og samferdselsministeren gjort et forsøk på å finne ut hvilken begrunnelse Regjeringa har for å legge bort alle kulturpolitiske hensyn knyttet til fastsettelse av avisporto. Samferdselsministeren svarte i den sammenheng bl.a. at man burde forlenge overgangsperioden for økt porto fram til 1. januar 2006. Man skal med andre ord strekke ut tida litt før avisene må legges ned, men de endelige konsekvensene vil likevel bli de samme. Dette virker på meg mer som seigpining enn som en løsning. Gjennom hele høsten har både kulturministeren og samferdselsministeren spilt ball seg imellom når det har kommet spørsmål om avisporto, uten at noe har skjedd. Statsrådene har forholdt seg til at Posten hevder den nåværende ordninga for fastsettelse av porto er en krysssubsidiert som ikke er lovlig, men har ikke kommet med noen løsninger for dem som blir rammet. En modell hvor man får statlig tilskudd til avisporto, lik den man har i Danmark, har ikke vært oppe til vurdering.

Senterpartiet er ikke villig til å ofre lokalavisene. Vi vil gå aktivt inn for å finne en løsning på dette, slik at Norge fortsatt skal ha et mylder av meningsbærende aviser.

Det har vært noe trygt og stabilt med Posten, som samfunnsmessig aktør og også som arbeidsplass for mange. Omlegging og omstrukturering av Posten har bl.a. ført til at mange arbeidsplasser har blitt borte. Posten har i perioden 1999–2002 redusert bemanningen med til sammen 3 500. I kommende periode er det planer om en nedbemanning som vil gi en reduksjon på minimum 2 800 nye årsverk fram til 2005. Mange av disse arbeidsplassene er i områder hvor mulighetene til å finne alternative jobber er små, og rammer dermed ekstra hardt i en tid med et stramt arbeidsmarked.

Det er også noe foruroligende når konserndirektør i Posten i en kommentar til Nationen den 31. oktober i år uttalte at dette er «hverdagsrasjonalisering». Jeg tviler på

at det oppleves på samme måte for alle dem som blir rammet av nedskjæringene.

Posten har en konsesjon å drive etter. Gjennom fastsettelse av konsesjonskrav kan departementet være med og stoppe en utvikling hvor Posten ikke lenger har noen samfunnsrolle, men kun styres av markedskrav. Senterpartiet utfordrer samferdselsministeren til å svare på hvilke krav til posttjeneste man nå skal ha, og hvilken rolle Posten skal ha i det norske samfunnet i tida som kommer. Skal vi ha likeverdige posttjenester i hele landet? Skal Posten fortsatt ha et ansvar for å sikre avis-mangfoldet? Eller skal Posten være rein butikk, uten tanke på de ord vi tradisjonelt har forbundet med Posten, som samfunnsansvar, likeverdig tilbud og fordeling?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg vil innledningsvis framheve at Posten i løpet av de siste årene samlet sett har bedret kvaliteten og økt servicen på de leveringspliktige tjenestene:

- 99,95 pst. av alle husstander her i landet får utlevert post seks dager i uken – det høyeste tallet noensinne. Tallet på husstander som ikke får post seks dager i uken, er redusert fra 1 500 til om lag 1 000 på fire år.
- Den samlede tilgjengeligheten til posttjenestene er bedret ved at åpningstidene er utvidet, og antall poststeder, inklusiv Post i Butikk, har økt fra om lag 1 300 i 2000 til om lag 1 500 i 2003.
- En nylig gjennomført kundeundersøkelse viser at kundene i økende grad er fornøyde med det nye salgsnettet. Dette gjelder spesielt Post i Butikk.
- Andelen prioritert brevpost som er framme dagen etter innlevering, er økt på landsbasis, fra 78,3 pst. i 1999 til 86,7 pst. i 2002, og ligger nå godt over konsesjonens krav på 85 pst. Denne positive utviklingen har fortsatt i 2003. Hittil i år har framsendingskvaliteten i snitt vært på hele 87,7 pst.
- Om lag 93 000 husstander har etter 2001 fått flyttet postkassen nærmere boligen sin.

Dersom representanten Haga mener dette er en forvitring av infrastrukturen, så er jeg uenig. Dette er tvert imot en kvalitetsheving, og denne kvalitetshevingen har skjedd samtidig som selskapet har evnet å gjennomføre betydelige omstillinger for å sikre økonomien i selskapet. Dette er svært positivt og helt nødvendig for at Posten, også på sikt, skal kunne tilby gode posttjenester til en rimelig pris i hele landet.

Det er imidlertid ikke til å komme utenom at omstillinger er vanskelige og smertefulle prosesser. Mange av Postens ansatte har blitt og vil bli berørt i årene som kommer. En vesentlig bakgrunn for dette er at postmarkedet er karakterisert ved strukturendringer, skjerpede kunde- og fallende etterspørsel etter tradisjonell brevpost. Dette stiller Posten overfor store utfordringer. Det har vært bred politisk enighet om at omstilling er nødvendig, og at selskapet har stor frihet til selv å utvikle sitt tjenestetilbud og sin organisasjon så lenge de samfunns-pålagte oppgaver og servicekrav oppfylles.

Uten Postens tilpasninger ville selskapet ha befunnet seg i en vesentlig dårligere økonomisk posisjon enn det

som er tilfellet i dag. Staten betaler Posten om lag 300 mill. kr i året, i hovedsak for å sikre brukere over hele landet likeverdige tjenester. Behovet for statlig finansiering ville vært langt større dersom Posten ikke hadde fått frihet til å tilpasse driften til utviklingen i postmarkedet. Bare i løpet av de to siste årene har Postens omstilling isolert sett bidratt til å redusere selskapets kostnader med et par milliarder kroner.

Til tross for dette sliter Posten som kjent med å sikre lønnsom drift. Dette illustrerer hvilke betingelser selskapet opererer under. En manglende tilpasning til endringene i samfunnet ellers ville etter min vurdering verken ha gagnet kvaliteten på tjenestene eller vært god distrikts-politikk på sikt.

Når dette er sagt, vil jeg understreke at jeg ser det som en forutsetning at konsesjonens krav til service og kvalitet skal oppfylles, uansett hvilke omorganiseringer som gjennomføres. Jeg ser det som helt sentralt at omstillingene bidrar til å sikre god kvalitet på posttjenestene, også i distriktene.

Med det som bakgrunn er jeg bekymret over utviklingen i Finnmark, ut fra de opplysningene som nå er kommet fram om lav framsendingskvalitet.

Post- og teletilsynet, som fører tilsyn med at kravene i konsesjonen etterkommes, har nå bedt Posten om å gi ytterligere opplysninger om kvaliteten på Postens tjenester i Finnmark. Jeg har i den forbindelse pålagt Posten å imøtekomme Post- og teletilsynets krav om å gi opplysninger knyttet til framføringstider for prioritert brevpost til og innen Finnmark. Saken er nå til vurdering i Post- og teletilsynet. Når nærmere analyse fra tilsynet foreligger, vil jeg vurdere hvordan saken skal følges opp videre, slik at framsendingstiden i Finnmark kan bedres. Posten skal følge konsesjonens krav om likeverdige tilbud over hele landet.

Når det gjelder utviklingen av avis- og bladporto, vil jeg påpeke at konsesjonen ikke lenger gir anledning til å legge redaksjonelt innhold til grunn som kriterium ved fastsettelse av porto for aviser og blad, slik at portoen blir lavere enn for sammenliknbare sendinger. Dette er bakgrunnen for at Post- og teletilsynet har bedt Posten om å endre vilkårene for prisfastsettelse for aviser og blad. Det er fra departementets og Post- og teletilsynets side forutsatt at det legges opp til at prisøkningen skal skje gradvis, slik at berørte grupper får mulighet til å tilpasse seg det nye prissystemet. Jeg har fått opplyst at portoøkningen i 2004 vil bli på i snitt 17 pst. for lokalavisene. Dette vil anslagsvis medføre en kostnadsøkning fra rundt 20 000 kr for aviser med et relativt lite opplag til om lag 400 000 kr for de store lokalavisene.

Avslutningsvis vil jeg presisere at myndighetene i all hovedsak styrer kvalitet og framsendingskrav gjennom regulatoriske virkemidler. Det er styret for Posten som er ansvarlig for organiseringen av selskapets virksomhet og for å vurdere hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre selskapets konkurransevne og økonomi. Som eier er jeg opptatt av at Posten driver kostnadseffektivt, samtidig som de samfunns-pålagte tjenestene sikres. Denne styringsmodellen er lagt til grunn i den nylig framlagte stor-

tingsmeldingen om virksomheten til Posten – St.meld. nr. 11 for 2003-2004 – en styringsmodell som både bidrar til å sikre god kvalitet på posttjenestene og en god utvikling av Posten som selskap.

Åslaug Haga (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

Vi kjenner sjølsagt til de tallene som blir referert i forhold til landet som helhet, men det dette handler om, er at det er deler av landet som taper. Det vi i Senterpartiet ikke kan forstå, er at omstillinger skal gjøres på en slik måte at det alltid blir distriktene som taper. Posten har klart uttalt at det de forholder seg til, er et krav om økonomisk avkastning på godt og vel 10 pst. Av den grunn er målet for Posten å kunne drive med overskudd og tjene penger på de tjenestene som leveres. Dersom en tar utgangspunkt i de store byene og i sentrale strøk av landet, vil det sjølsagt kunne være mulig å drive butikk på en slik måte at det blir lønnsomt. Men det vil aldri bli lønnsomt å levere post og andre tjenester til alle steder i landet og med samme tilbud til alle. De endringer som er gjort innen Posten de senere årene, og de som er varslet i kommende periode, vil sannsynligvis ikke ha store virkninger for dem som bor i byene. Det kan til og med bli bedre, som statsråden sier. Det vil ikke bli dårligere, og det kan til og med bli bedre, på det sentrale Østlandet. Det som er verdt å merke seg, er at de som bor i områder av landet som ikke har mulighet til å dra nytte av den markstedstilknytningen som det legges opp til i Posten, vil tape.

Senterpartiet mener at Posten er en viktig brikke i den infrastrukturen som skal til for at Norge kan opprettholde det samfunnet som vi kjenner, og som mange av oss er så glad i, i forhold til at vi har spredt bosetting og attraktive lokalsamfunn rundt omkring i hele landet. Jeg må også få minne om at sentralisering betyr at man taper i begge ender. Man taper der folk flytter fra, og man taper der folk flytter til.

Jeg registrerer med tilfredshet at statsråden nå uttrykker bekymring for det som skjer i Finnmark. Mitt spørsmål til statsråden vil være: Betyr det at hun også vil endre målsettingene slik at de blir brutt ned på fylker, og kan vi være sikre på at vi har en oversikt over hva som til enhver tid er situasjonen for leveringsdyktighet i de ulike fylker?

Når det gjelder lokalavisene, må jeg si jeg er svært forundret over at en statsråd fra Venstre overhodet ikke lar seg bekymre over at den regjeringa hun nå sitter i, kan være med og legge grunnlaget for å «drepe» massevis av lokalaviser og nr. 2-aviser.

Statsråd Torild Skogsholm: Først vil jeg si at jeg stiller meg svært spørrende til det som ble sagt om at distriktene er de som alltid taper. Jeg vil påstå at den omleggingen som Posten har vært igjennom nå, har vært til gagn for distriktene her i landet i aller høyeste grad. Så må jeg også si at jeg blir bekymret når jeg hører at kvaliteten på framsendingen i Finnmark er så mye lavere enn gjennomsnittet i landet. Det gir grunn til bekymring hvis de tallene er svært små. Utfordringen blir å finne fram til

en løsning som gjør at vi kan få en enda høyere kvalitet i Finnmark, uten at vi skal senke kvaliteten andre plasser. Nå er situasjonen den at det er posten som skal *til* Finnmark, som er utfordringen å få sendt fort fram. Det å lykkes med å få den fort fram, uten at vi endrer kvaliteten for dem som skal sende, eller på andre måter, er helt klart en stor utfordring som Posten står overfor.

Jeg har i utgangspunktet ikke spesielt lyst til å endre målsettingen med hensyn til fylker. Jeg ønsker at vi skal ha en så god kvalitet på framsendingen og på servicen i Posten som overhodet mulig, uten at en dermed skal dele landet inn i regioner i så måte. Jeg vet også at det faktisk er post her i området som har problemer med kvaliteten og framsending over natten, men det er en svært liten del. Totalt på landsbasis gjelder dette en svært liten del av posten. Jeg er opptatt av at vi ikke skal ha en slik inndeling av regioner i Norge, slik at man kan si at noen regioner har klart bedre kvalitet enn andre. Hvis det skal være slik, må vi finne ut hvordan vi kan gjøre det bedre.

Når det gjelder aviser og blader, er det helt klart at partiet Venstre er veldig opptatt av fri meningsyttring i vårt land, og av at vi på den måten skal kunne bidra til et mediemangfold. Det er ut fra de tall vi har, ikke noe som tilsier at det er snakk om – for å bruke et uttrykk som ble brukt her – «drap» av aviser. Jeg er opptatt av at Posten skal kunne legge til rette for å ha en så lav takst som mulig også på dette området. Det er slik at konsesjonen ble endret før denne regjeringen overtok på nettopp det området som gjelder differensiering etter innhold. Det er ikke noe vi har gjort i vår tid, men det er noe som er kommet før vår tid.

Tor-Arne Strøm (A): Jeg synes representanten Åslaug Haga tar opp en svært viktig problemstilling i sin interpellasjon her i dag. Jeg kan si at jeg slutter meg fullt og helt til en del av bekymringen rundt situasjonen i Posten. Posten er en utrolig viktig sak i vårt langstrakte land.

Vi i Arbeiderpartiet er urolige over situasjonen rundt omstillingsprosessen i Posten. Vi varslet senest i budsjettbehandlingen at vi ville komme tilbake til denne krevende prosessen i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 11, om virksomheten i Posten Norge AS.

I tillegg er vi, på lik linje med interpellanten, bekymret for vilkårene til lokalavisene etter takstøkningen i Posten. Vi hører allerede historier som kan tyde på at det kan ende med avisdød i distriktene hvis inngenting gjøres. Det er viktig at vi klarer å opprettholde det mangfoldet av lokalaviser og blader vi har i dag.

Norge har et av Europas mest avislesende folk. Det bør vi fortsatt ha som mål å være, og derfor er det viktig at tilgangen er enkel, og at mangfoldet opprettholdes. Nettopp derfor har vi også i merknader i forbindelse med årets budsjettbehandling bedt Samferdselsdepartementet i samarbeid med Kulturdepartementet om å søke å finne løsninger som hindrer en mulig avisdød. Enten dette gjøres gjennom offentlig innkjøp eller gjennom kompensasjon i pressestøtten, er det viktig at man finner en løsning som ikke svekker Posten.

Jeg minner om at jeg også under behandlingen av budsjettet for 2003 pekte på faren for at Posten nærmer seg en smertegrense for hva som er økonomisk forsvarlig. Dette gir seg utslag i flere ting.

Det er viktig med forebyggende arbeid og iverksetting av tiltak i hele konsernet for å få ned sykefraværet og antall uføretrygdede i framtiden. Jeg må si at der har det vært en eksplosjon i forbindelse med omstillingsprosessen. Her har vi også en viktig jobb framover. Det arbeidet som skal skje i forbindelse med St.meld. nr. 11, blir derfor særdeles viktig. Arbeiderpartiet frykter fortsatt sterkt at Posten som bedrift nærmer seg, som jeg har sagt tidligere, smertegrensen for hva som er økonomisk forsvarlig. Det tror jeg også at mange i denne salen er enig i. Da blir det også viktig at vi finner gode løsninger for framtiden.

Anne Berit Andersen (H): Innfallsvinkelen som dagens interpellant har til de store utfordringer Posten står overfor, får tankene til å gå ti år bakover i tid.

Den gangen gikk det en høylytt diskusjon om antallet postkontor, der Senterpartiet gjorde seg til talsmann for å bevare den eksisterende struktur, koste hva det koste ville. I diskusjonen fremmet Senterpartiets daværende leder, Anne Enger Lahnstein, en av tidenes mest kuriøse politiske teorier; at den viktigste skillelinjen i norsk politikk gikk mellom dem som ville tilpasse postkontorstrukturen til den nye virkeligheten, og Senterpartiets ønske om å slå ring om fortidens løsninger.

Senterpartiet ble heldigvis den gang stående nokså alene med sin romantisering av fortidens strukturer. Posten har siden den gang gjennomført en omfattende strukturendring av sitt salgsnett. Et stort antall egendrevne postkontor er lagt ned og erstattet med Post i Butikk.

Denne omleggingen er blitt godt mottatt av publikum. Post i Butikk har ført til at tilgjengeligheten til posttjenestene er bedret gjennom utvidede åpningstider, og de tre siste årene er antallet ekspedisjonssteder økt med 250. Framføringsprosenten for A-post er bedret. Jeg tør våge den påstand at kongeriket, distriktene inkludert, aldri har hatt et så godt posttilbud som i dag.

Det er Høyres mål at vi også skal ha det i framtiden, men det forutsetter at vi ikke gjør som Senterpartiet og lukker øynene for framtidens utfordringer.

Postens styre og ledelse lukker heldigvis ikke øynene for de store utfordringene Posten står overfor. Fallende brevvolum, tøff konkurranse fra nye elektroniske produkter, bortfall av enerett og store strukturendringer internasjonalt krever en kontinuerlig omstilling om Posten fortsatt skal kunne tilby husholdninger og bedrifter over hele landet et godt posttilbud.

Høyre ønsker Postens styre og ansatte lykke til med den krevende og nødvendige omstillingen selskapet kontinuerlig må gjennomgå.

Geir-Ketil Hansen (SV): Stortinget skal behandle en egen stortingsmelding om Posten Norge AS, sannsynligvis i januar, og jeg ser i den sammenheng fram til en bred debatt om Posten. Men noen stikkord fra SV her er:

Likeverdige posttjenester over hele landet er en viktig og avgjørende forutsetning for å kunne beholde bosetning og næringsliv i Distrikts-Norge. I det ligger at vi må ha et landsdekkende postnett, av postkontorer, posttjenester i butikk og gode landpostbudtjenester.

Økt liberalisering av posttjenestene vil etter SVs mening kunne true posttjenesten, spesielt i Distrikts-Norge. Sammenhengen her er at når Posten får redusert sitt enerechtsområde, når Posten mister sine inntekter fra de deler av landet hvor de har store inntekter, og blir sittende igjen med posttjenesten i de deler av landet hvor de har små inntekter, svekkes Postens mulighet og evne til å kunne tilby likeverdige posttjenester over hele landet, fordi de må bygge ned sin organisasjon, og de svekkes som sådan. Det ser vi resultatet av, bl.a. i Finnmark, der kvaliteten har blitt redusert. Det har Finnmark fylkeskommune dokumentert senest på høringen her i går, og vi vil ikke kunne akseptere en sådan reduksjon av kvaliteten.

I St.meld. nr. 11, som vi nå har til behandling i komiteen, sier statsråden at liberaliseringen av posttjenestene ikke skal svekke tjenestetilbudet, men tvert imot bidra til at posttjenestene blir bedre i hele landet.

Det er jeg uenig i, og jeg vil utfordre statsråden akkurat på dette: Hvordan kan økt liberalisering bidra til at kvaliteten på posttjenestene blir bedre f.eks. i Finnmark, i Lofoten og i øysamfunnene og på Vestlandet? Hvordan kan statsråden godtgjøre denne sammenhengen?

I SV er vi, som sagt, svært kritiske til en liberalisering, og tror at kvaliteten på posttjenestene i distriktene svekkes. Vi vil komme tilbake til dette med konkrete forslag i debatten om St.meld. nr. 11.

Når det gjelder økt porto på lokalaviser, fremmet vi i SV et forslag i forbindelse med statsbudsjettet. Forslaget, som også ble støttet av Senterpartiet, gikk ut på at statsråden skulle pålegge Posten ikke å øke portoen til lokalavisene før Stortinget hadde behandlet St.meld. nr. 11. Det forslaget ble dessverre ikke vedtatt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt hadde her teke over presidentplassen.

Jan Sahl (KrF): Kristelig Folkeparti er, i likhet med representanten Åslaug Haga og Senterpartiet, svært opp-tatt av at Posten skal ha et samfunnsansvar utover det som er vanlig for de fleste bedrifter, og mener det har stor betydning at Postens tjenestetilbud er av høy kvalitet i alle deler av landet.

Jeg oppfattet ikke at Senterpartiet er imot omstilling i Posten, men de ønsker å senke tempoet, slik jeg opplever det. Men problemet er at mens Senterpartiet senker tempoet, er det stor fare for at Posten taper markedsandeler, og så oppnår en det motsatte av det en opprinnelig ønsket.

Omstillingen kan være smertefull, og det har i aller høyeste grad vært tilfellet for Posten. Mange ansatte i Posten har blitt berørt, og flere vil dessverre bli berørt i årene som kommer. Men disse omstillingene har vært viktige for å sikre en nødvendig modernisering av Pos-

ten. Jeg merket meg spesielt at de postansattes organisasjon i høringen i går støttet omstillingen i Posten, men stilte klare krav til det ansvaret vi har for kjøp av tjenester. Samtidig gav de uttrykk for at Posten må få reell mulighet til å konkurrere i det frie markedet som kommer.

Vi kan ikke lukke øynene for at vi står foran en full liberalisering av postmarkedet i Europa, og dette må Posten få lov til å forberede seg på å kunne konkurrere i. Omstillingene gjør at Posten på en bedre måte kan møte de store utfordringene som Posten står overfor. Vi kjøper i dag tjenester av Posten for 300 mill. kr. Her har vi et reelt ansvar som stortingsrepresentanter for å sørge for at vi kjøper tjenester, slik at vi kan få et likeverdig tilbud i hele landet.

Det kan se ut som om det hevdes her at alt var bedre før. Jeg er glad for at ministeren viser til at det har skjedd en utvikling ved hjelp av omstilling i Posten som gjør at situasjonen i dag faktisk er bedre enn den har vært på lenge. Men også i Kristelig Folkeparti er vi sterkt opptatt av den utviklingen som har skjedd i Finnmark, og jeg er glad for at ministeren har tatt fatt i den saken og ønsker å gjøre noe med den.

Til slutt kort om portoøkningen når det gjelder lokalaviser. Den ser vi også på som sterkt bekymringsfull. Men vi vil understreke at først og fremst er avisproduksjonen en kultursak, og for Kristelig Folkeparti blir det viktig å legge til rette for kompensasjon for dette over Kulturdepartementets budsjett.

Jorunn Ringstad (Sp): Skal eit moderne samfunn fungere, må det ligge viktige tenestetilbud i botnen. Ja, enkelte tenestetilbud er så viktige at det bør vere eit samfunnsansvar at alle innbyggjarane får del i desse tenestene. Posten er nettopp eit eksempel på tenestetilbud som alle bør få del i.

Det har vore eit stort fleirtal i Stortinget som har meint at posttenester skal vere eit samfunnsansvar. Det har òg vore ei klar haldning at det skal vere eit likeverdig tilbud over heile landet både når det gjeld tilgang til tenestene og pris. Posten har vore ein viktig del av infrastrukturen og grunnlaget for busetjing og næringsliv i alle landsdelar. Med likeverdige tilbud over heile landet har Posten vore ein viktig faktor for å halde avstandskostnadene nede. For næringslivet har det mange gonger vore det likeverdige posttilbudet som har vore avgjerande for om bedriftene skulle bli liggjande i distrikta eller flyttast til meir sentrale strøk. Og for den enkelte innbyggjar har Posten òg vore eit viktig bindeledd til utanverda. Lokalisering og andre meiningsberande aviser leverte gjennom Posten har vore viktige kulturformidlarar.

Statsråden la i sitt innlegg vekt på at det er positive trekk i den utviklinga som har skjedd i Posten, og det er vi ikkje ueinige i. Det har blitt lengre opningstid for mange ved at ein har flytta post inn i butikk, men vi veit òg at det er negative sider ved den ordninga. Men lat oss no halde på det positive her.

Postframføring, som har ei klar målsetjing om at ein viss del skal vere framme dagen etter, har vi òg greitt å oppnå. Då Høgre brukte ein stor del av sitt innlegg til å

snakke om Senterpartiet, skulle eg ha ynskt at Høgre òg las litt meir om det som har skjedd gjennom behandlinga av ulike postsaker i Stortinget. Senterpartiet har ikkje vore negativ til all endring og utvikling, men Senterpartiet er oppteke av at det likeverdige tilbudet skal takast i vare til kvar tid. Det er godt å høyre at det andre regjeringspartiet som har hatt ordet ifrå komiteen her, har oppdaga litt meir av det som er den faktiske situasjonen.

Eg nemnde dei positive trekka som har vore ved utviklinga, men det er viktig å merke seg at dette er gjennomsnittstal. Går vi bak tala, finn vi at det er ulike utslag for ulike landsdelar, og det er ikkje alle som får like god service som tidlegare. Det er jo det det er viktig å leggje vekt på her.

Det er ikkje tvil om at det frå den sitjande regjeringa og frå Posten si leiding har kome sterke signal om ytterlegare effektivisering og større vekt på forretningsmessig drift. Eg vil be statsråden om å kome med ei vurdering av kva som er det viktigaste. Er det det med forretningsmessig drift og effektivisering, eller vil statsråden framleis leggje stor vekt på det samfunnsansvaret som Posten har?

Ivar Kristiansen (H): Etter å ha hørt interpellantens innlegg, lurar jeg ærlig talt på hva som er hensikten med hele interpellasjonen, annet enn å presentere en masse sterke adjektiver og påstander i den reneste hersketeknikks ånd. Jeg hører ikke at det her er presentert et eneste forslag til løsning. Her spres det ut sterke adjektiver og påstander som at Regjeringen legger bort alle kulturpolitiske hensyn. Viktige samfunnstjenester synes å være irrelevante, påstår interpellanten. Videre: Alltid blir Distrikts-Norge taperne. Og: Samfunnsansvar er totalt fraværende. Man går egentlig ganske langt i å beskrive en virkelighet som jeg ikke tror folk som bor på landsbygda i Distrikts-Norge, i det hele tatt kjenner seg igjen i.

Når jeg tar fatt i dette, er det ikke for unnså det faktum at det er store utfordringer innenfor kommunikasjon og transport som ligger foran oss. Men vi løser ikke disse utfordringene ved å skru tiden tilbake. Vi må legge vekt på forhold som går på at det faktisk også skjer ting innenfor disse tjenestene som det er positivt å ta med. Blant annet ser vi at nærbutikkene får et økt ansvar for distribusjonen. Man får nye tjenester. Det blir dermed skapt et rom for å bevare nærbutikkene også rundt omkring. De får ansvar for distribusjon og andre posttjenester, for medisinalsalg osv., som er med på å bidra til å styrke og øke bosettingen i Distrikts-Norge. Det er faktisk ikke slik at det er Posten rundt omkring som har ansvaret for avisdistribusjonen. Det er faktisk ikke slik at liberalisering fører til tilbakegang og stagnasjon, til prisøkning osv. Det er faktisk det stikk motsatte som er tilfellet.

Derfor er ikke dette et bidrag til å styrke kommunikasjonstilbudet, tjenestetilbudet for Distrikts-Norge. Det er ikke noe annet enn et bidrag til å gi Posten Norge en forferdelig dårlig markedsføring. Jeg synes man skal holde seg for god til å presentere et bilde av at alt bare er elendighet, at man klistrer elendighetsvignetten rundt Distrikts-Norge. For på mange, mange områder har Posten

et godt tilbud, og de gjør en god jobb. Men på noen områder har faktisk teknologi og utvikling brakt – heldigvis – nasjonen i en annen retning, opp og fram, noe som har gjort at ting kan løses og blir løst med andre og nye metoder enn det som er bidraget i dag.

Dette har ikke vært annet enn et negativt bidrag til Distrikts-Norge og en forferdelig dårlig reklame for Posten Norge, som Posten i disse meget anstrengende førjulstider burde vært spart for.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg skal prøve å unngå for mange adjektiver i språket når jeg nå skal holde dette innlegget.

For sju år siden besøkte jeg Pompeii ved foten av vulkanen Vesuv. Guiden forklarte da om de tilstandene som hadde rådd der umiddelbart før vulkanutbruddet som la hele byen i ruiner av aske og pimpstein. Da fortalte han at på den tiden hadde det gått under ett døgn med budbringer på hest for å få posten fra Pompeii og opp til Roma. Så la han til i en bisetning: I dag tar det ca. en uke.

Det er litt av den situasjonen på dette åpne, konkurransepregede markedet som vi nå også opplever i Norge, nemlig at det sentrale ikke lenger er at posten skal fram. Det sentrale er at de som skal drive posten – og det skal da ikke lenger være det offentlige – skal gjøre det med utgangspunkt i å tjene penger. Og hvis inntjeningen ikke er der, må man endre tjenestetilbudet på en slik måte at man skaffer seg inntjening. Der er det vel et skille i denne salen, det må man vel kunne være ærlig nok til å si.

Det er bra at Arbeiderpartiet, som i sin tid var en av hovedeksponentene for å få til denne typen endringer, nå begynner å beskrive uro, som vi hørte fra en av representantene. Men så lenge den uroen ikke gir seg noen andre utslag enn at man er urolig, er det til veldig liten hjelp. Den uroen burde f.eks. gi seg utslag i at man i så fall kompenserte med pressestøtten for å hindre nedleggelse av de avisene som man mener det er viktig skal være der.

Tilsvarende burde man engasjere seg når dekningen er så dårlig at enkelte distrikter ikke får posten før mange dager etterpå, i forhold til å reversere en del av de prosessene som har skjedd i regi av Posten, og som har ført til en slik tilstand. Uro i seg selv løser jo ingen problemer hvis den ikke fører til noe konstruktivt.

Så forstår jeg godt – det er nok det jeg forstår best her – Ivar Kristiansens enorme indignasjon. For det er klart at når man ser konsekvensene av egen politikk, slik som man gjør med Posten her, så blir man indignert over de påpekningene, fordi man da plutselig må se seg selv i speilet. Det er ofte ubehagelig. Men i stedet for å hisse seg opp over andre og bruken av andres adjektiver, kan det hende at man kan erkjenne at en del av prosessene har gått for langt. Man bør søke å finne andre løsninger på dem, for på den måten å tjene den befolkning man vitterlig er valgt til å tjene.

Jeg synes det er prisverdig at Åslaug Haga tar opp denne interpellasjonen. Dette berører i aller høyeste grad mitt eget hjemfylke. Og naturligvis er det viktig – hvis vi mener vi skal ha bosetting i Finnmark, i Nord-Norge, i

norske distrikter – at det som skal være et servicetilbud for å kunne holde på bosettingen, er der og tjener befolkningen og ikke først og fremst eiere, som i sterkere og sterkere grad har interesser i inntjening, og ikke i hvordan befolkningen har det, og hvordan posten kommer fram.

Takk for oppmerksomheten.

Åslaug Haga (Sp): Jeg takker for debatten. Representant Ballo gav nå en god oppsummering av det som har vært substansen i debatten.

Jeg registrerer at vi har alliansepartnere i forhold til å følge opp videre, noe vi sjølsagt vil. Jeg konstaterer at Høyre som vanlig mener at Senterpartiet lukker øynene for framtida når vi påpeker at det faktisk kan skapes noen skjevheter gjennom Høyres politikk og gjennom ren markedstilpasning. Men det er vi vant til å høre. Og du slette tid, Høyre gjør det jammen enkelt for seg sjøl.

Når Senterpartiet vil følge opp i Stortinget, vil vi sjølsagt gjøre det i forbindelse med postmeldingen, som vi også er så heldige å ha saksordføreren for. Vi vil vurdere om det skal fremmes Dokument nr.8-forslag.

Det som vi er opptatt av, er at konsesjonsvilkårene må strammes inn på en del punkter. Det må være slik at vi har oversikt over hvilket posttilbud vi har i de ulike delene av landet, at det er sammenlignbart, og at tilbudet er likeverdig. Det skulle da bare mangle at vi ikke skulle ha oversikt over det. Og vi trenger definitivt å ha spesialordninger for aviser og blader.

Så vil det sjølsagt også være slik at hvis vi strammer inn på konsesjonsvilkårene, må vi nok renonsere litt på kravene til avkastning. Men hvorfor i all verden skal vi kreve 10,8 pst. i avkastning på tjenester som det er så opplagt skal ligge i bunnen for samfunnet vårt?

Så må jeg til slutt få komme innom avisene, igjen. Jeg hører at samferdselsministeren mener at Posten ikke skal ha noe kulturpolitisk ansvar. Ålreit, da, ålreit! Men da hadde jeg faktisk forventet at samferdselsministeren hadde hatt med seg en liten hilsen fra kulturministeren, som faktisk hadde vært opptatt av de kulturpolitiske sidene ved dette. Men det har altså ikke kommet ett eneste signal fra regjeringshold om det. Jeg håper inderlig at det vil komme nye signaler, og at Kristelig Folkepartis folk her i salen kan bidra til det. Men jeg har altså ikke hørt ett positivt signal fra Regjeringen når det gjelder at man ønsker å legge inn ordninger som sikrer at lokalavisene ikke utsettes for ytterligere press, og med den konsekvens at det blir store reduksjoner.

Så til Finnmark. Det er bra at statsråden vil se på situasjonen i Finnmark. Men jeg har ikke hørt at statsråden har sagt noe om hva hun har tenkt å gjøre i forhold til Finnmark. Det ville jeg være svært glad for å få noen signaler om på slutten av debatten.

Statsråd Torild Skogsholm: Til spørsmålet om hva som er viktigst, effektivitet og effektivisering på den ene siden eller samfunnsansvar på den andre: For meg er begge delene helt essensielle.

Vi har et postsystem som fungerer meget godt gjennom Posten Norge AS, og som er meget viktig for hele

landet, uansett hvor man bor. Vi har ikke noen som kan gjøre jobben på den måten som Posten gjør i dag, med det regelverket vi har.

Det er viktig at Posten er en effektiv organisasjon, at de kan drive effektivt. Det betyr lavere priser for dem som skal bruke Posten, enten det er i Finnmark, i Østfold, i Oslo eller hvor det enn er. Hvis ikke Posten er skodd for framtiden, har vi gjort et meget dumt valg for oss selv. Vi må ha en organisasjon som er i stand til å møte de utfordringene som kommer i framtiden. Brevvolumene daler dramatisk. Det betyr at utfordringene til Posten er helt andre enn det de har vært. Det er andre måter vi kommuniserer på nå enn tidligere. Posten må møte disse utfordringene der de er. Hvis vi ikke lar Posten få lov til å møte disse utfordringene gjennom å organisere arbeidet sitt på en fornuftig måte, er det en usedvanlig dårlig distriktpolitikk. Jeg tror vi må ha med oss hele vegen at begge deler er viktige.

Konsesjonen som vi gir Posten, og kjøp av tjenester, er den beste måten vi kan sørge for at Posten kommer fram uansett hvor man bor i landet, for å si det på godt norsk. Det er konsesjonen og kjøp av tjenestene som legger føringer for hvordan vi kan bidra til at hele landet, også de steder det er såkalt bedriftsøkonomisk ulønnsomt – det finnes også de stedene som er såkalt bedriftsøkonomisk ulønnsomme – å gi service til. Men vi ønsker at folk skal kunne bo rundt om i hele landet. Derfor gav vi den konsesjonen som vi har gitt, og derfor går vi inn og kjøper tjenester. Det kommer også til å være denne regjeringens politikk framover, at vi kommer til å kjøpe tjenester.

Det er ikke bare avkastningskrav til Posten. Avkastningskravene er knyttet til at de skal lære seg til å drive effektivt. Og de er på god veg i hele denne prosessen. Jeg registrerer også at de ansatte er med på prosessen. De ser at det er utfordringer som ligger her, og at de er nødt til å gripe fatt i dem hvis de skal lykkes med Posten i framtiden, det være seg enten det gjelder storbyen, eller det gjelder distriktene. Konsesjonen og det som ligger i den, kommer altså til å være viktig framover.

Det er flere som har påpekt at postmeldingen ligger til behandling i komiteen, og det gir oss en god mulighet til å diskutere Posten og Postens framtid videre over nyttår.

Presidenten: Debatten i sak nr. 6 er dermed slutt.

S a k n r . 7

Innstilling fra næringskomiteen om utskillelse og børsnotering av Agri fra Norsk Hydro ASA (Innst. S. nr. 97 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 33 (2003-2004))

Presidenten: Etter ynske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 10 minutt til Høgre og 5 minutt til kvar av dei andre gruppene.

Vidare vil presidenten foreslå at det vert gjeve høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Dette vert rekna som vedteke.

Ivar Kristiansen (H) (ordfører for saken): Etter en omfattende strategiprosess besluttet Norsk Hydros styre den 19. juni i år å innlede forberedelser til å skille ut selskapets gjødselvirksomhet i et separat selskap, med sikte på notering på Oslo Børs. Når Stortinget i dag fatter sin beslutning og gir Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til på Norsk Hydros generalforsamling å stemme for forslaget om å skille ut Agri, betyr dette også at selskapet er klart for børsnotering den 25. mars neste år. Videre vedtar Stortinget i dag at statens eierandel i Agri skal være på minimum 33,4 pst.

Utskillelsen av Agri fra Norsk Hydro innebærer at 80 pst. av aksjene i Agri fordeles til Hydros aksjonærer, slik at én Hydro-aksje gir rett til å motta én Agri-aksje. 20 pst. av aksjene blir fra Hydros side solgt i markedet. Norsk Hydro legger ikke opp til å være en langsiktig eier i Agri.

Agri vil bli blant børsens største selskaper. Hydros landbruksdivisjon omsatte i fjor for ca. 33 milliarder kr og er en av verdens ledende og største leverandører av mineralgjødsel. Hydros landbruksdivisjon har vært igjennom en betydelig omstilling, forbedring og fornying de siste år, som har gjort at selskapet har funnet denne tiden ideell for den nye lansering og den nye utfisjonering. Agri vil få ca. 7 000 ansatte, herunder ca. 1 100 i Norge, og vil være til stede i mer enn 50 land. Virksomheten, med sitt hovedkontor, vil bli styrt fra Norge. Det forventes at selskapet vil være verdt mellom 25 milliarder kr og 30 milliarder kr.

Det er lagt opp til at man innretter seg slik at Agri raskt og effektivt får et likvid og effektivt marked som bidrar til å sikre en best mulig prising og stabilisering av det nye selskapet. Derfor legges det opp til at 20 pst. av aksjene i Agri selges i det åpne marked. I forbindelse med utskillelsen foreslås det at styret i Agri skal gis fullmakt til å utstede inntil 15 millioner aksjer i selskapet i løpet av en toårsperiode for å styrke selskapets vekstmuligheter.

Statens eierandel i Norsk Hydro påvirkes ikke av denne transaksjonen, og forblir uendret på 43,8 pst. Imidlertid vil transaksjonsformen påvirke statens eierandel i Agri. Staten vil få sin andel av de 80 pst. av aksjene som utdeles. Etter dette vil statens andel være på ca. 36 pst. Dersom den nevnte emisjonen gjennomføres, vil statens eierandel i løpet av en toårsperiode komme ned i ca. 34,5 pst. Dette betyr at staten fortsatt vil ha en eierandel som vil være tilstrekkelig for å sikre avgjørende innflytelse på fundamentale forhold som krever endringer av selskapets vedtekter.

Utskillelsen av Agri har unison oppslutning i Stortinget. Dette betyr at Stortinget på alle områder deler Hydro-styrets strategi hva angår utfisjoneringen. Dette styrker etter komiteens oppfatning både Norsk Hydro og Agri. Det betyr at de to fremtidige respektive selskapene

vil få en større konsentrasjon om sine kjerneområder. Jeg tror også for egen del at den såkalte konglomeratrabatten, som man påstår nå ligger inne for prisingen av Norsk Hydros aksjer, vil bli redusert, slik at verdien også av Norsk Hydro vil komme til å stige som følge av dette.

Nå har forhistorien til denne saken vært noe pussig. Det er Norsk Hydros ledelse, styret, som har lagt premisene for fisjonen. Dessverre har denne saken skapt atskillig usikkerhet og frustrasjon i rekkene, og ikke minst har opposisjonspartiene, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, som mer og mer går i takt i disse spørsmålene hva angår statlig eierskap, nå gitt grunn til bekymring både for dem som står bak forretningsideen, og for eierne.

Premissene så til sjuende og sist ut til å bli lagt bort inntil aller siste runde. Jeg er derfor glad for at de to romertallsforslagene som er fremmet fra Regjeringens side, i dag får flertall.

Men det er grunn til også å minne om at når man går veldig høyt på banen og fremstiller saken som om dette er et påfunn fra næringsministeren, er det å snu hele saken på hodet. Dette er ikke noe påfunn fra Nærings- og handelsdepartementet. Og når det også skapes det inntrykk at statsråd Gabrielsen la opp til en farefull sjanseseilas, for å nevne hva en av de næringspolitiske talsmenn i de to nevnte partiene har sagt, er dette ikke – for å gjenta det – en seilas som er påfunnet av Gabrielsen.

Det har vært grunn til at man kunne frykte at staten skulle fatte beslutninger som ikke var i samsvar med de øvrige aksjonærers interesse. Ikke bare ville det kunne føre til at verdien av statens eierinteresser i børsnoterte selskaper i en slik situasjon kunne bli betydelig redusert, men også til at investeringsaktiviteten i det norske aksjemarkedet generelt kunne ha blitt negativt påvirket.

Denne saken viser til fulle at de partiene som taler varmest for at staten skal øke sin økonomiske eiermakt, samtidig gir de beste argumentene for hvorfor statens eierskap i næringslivet bør reduseres.

Dagens vedtak er positivt for Norsk Hydro. Det er svært positivt for Agri. Det er positivt for arbeidsplassene i Norge, og, ikke minst, positivt for eierne. Derfor tror jeg at resultatet blir at vi får, som en tilleggseffekt, et nytt, sterkt, norsk børslokomotiv. Det synes jeg alle i denne salen har grunn til å glede seg over på en dag som denne.

Grethe Fossli (A): Jeg skal være relativt kort.

Som innstillingen viser, vil ikke Arbeiderpartiet motsette seg utskillelsen av Agri fra Norsk Hydro som et eget børsnotert selskap, men jeg skal innrømme at vi har hatt vanskeligheter med forslaget om at staten skal eie ned mot 33,4 pst. av aksjene i Agri etter utskillelsen og børsnoteringen.

Vi ønsket at staten skulle unngå å havne i en minimumsposisjon i et så stort og strategisk viktig selskap. Bakgrunnen for vårt standpunkt finner en å lese i innstillingen til eierskapsmeldingen som Stortinget behandlet våren 2002, der vi sa følgende:

«Ved berre å eiga 1/3 av aksjane i eit selskap, vil staten lett koma i ein pressa situasjon dersom dei andre

eigarane samlar seg. Eit døme på ein slik situasjon kan vera eit bod på heile selskapet. Dersom staten berre eig minimum av det ein treng for å ha negativ kontroll, vil ein også vera forhindra frå å nytta aksjane til å handla med.

Desse medlemene meiner at ein i denne type selskap difor bør ha ein buffer. Denne bør vera på minst 10 pst. Det vil seie at staten ikkje bør eiga mindre enn 44 pst. i strategisk viktige selskap. Desse medlemene er generelt skeptisk til nye fullmakter til nedslag, men vil opna for redusert statleg eigardel som fylgje av samanslåingar og oppkjøp.»

Til tross for disse merknadene og til tross for vår skepsis til at staten nå havner i en minimumsposisjon, vil vi, som jeg sa, ikke motsette oss utskillelse, for at vi ikke skal ødelegge prosessen for Hydro. Vi har i stedet valgt å sette fram et forslag om at staten bør øke eierandelene på sikt til ca. 44 pst. Vi mener også at dersom det blir gjennomført emisjoner i Agri, skal staten benytte sin fortrinnsrett til tegning i så stor utstrekning som mulig.

Dette er vår begrunnelse for forslaget som vi har lagt inn, og med dette tar jeg opp Arbeiderpartiets forslag.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Da har representanten Fossli tatt opp det forslag hun har referert til.

Øystein Hedstrøm (FrP): I løpet av det 1½ år som har gått siden behandlingen av eierskapsmeldingen i Stortinget, har flere saker blitt oversendt Stortinget og har resultert i en lavere statlig eierandel i enkelte virksomheter.

Selv om det i denne saken ikke er snakk om vanlig fremgangsmåte, vil forslaget om utskillelse av Agri fra Hydro etter valgte modell innebære en transaksjon som gir en lavere statlig eierandel i Agri enn i Hydro.

Næringskomiteen har lenge vært opptatt av at man skal ha en helhetlig plan for å styrke det private eierskapet i Norge. Komiteen har også sett behovet for å profesjonalisere statens eget eierskap. Ved behandlingen av eierskapsmeldingen våren 2002 uttrykte stortingsflertallet, alle unntatt regjeringspartiene, at før eventuelle nedslag av statlige virksomheter blir vurdert, må Regjeringen ha en plan for å styrke det private eierskapet, dels gjennom rammevilkår, dels gjennom samarbeidsløsninger mellom staten og private. Bare i helt spesielle tilfeller kunne det være aktuelt å behandle saker om nedslag før Regjeringen hadde lagt frem disse planene. Flertallets merknader og forslag om dette ble dels gjentatt og dels forsterket i januar i inneværende år. Ved behandlingen av eierskapsaker vedrørende Raufoss ASA, NOAH Holding AS og Moxy Trucks AS var det en samlet komitee som i forslags form bad Regjeringen legge frem en sak for Stortinget om en bedre forvaltning av det statlige eierskapet og en plan for å styrke det private eierskapet.

Mangelen på en nasjonal nærings- og eierskapsstrategi har allerede bidratt til en betydelig filialisering av

norsk næringsliv, slik Fremskrittspartiet ser det. Eierskapet til viktig industri forsvinner ut av landet. Bare det siste året har f.eks. to av de tre største skipsfartsmiljøene kommet på utenlandske hender, og for et par uker siden ble bedriften Jøtul, i mitt eget fylke, solgt til et amerikansk investeringselskap. Ser vi på Oslo Børs, er bare ca. 5 pst. av eierskapet norske private eiere. Det er også på sin plass å minne om at det knapt nok er skapt noen nye virksomheter av internasjonalt format de siste 20 årene i dette landet. Det er selvfølgelig ikke noe galt med utenlandske eiere i Norge. De beriker norske industrimiljøer og skaper gode konkurranter. Problemet er at det har utviklet seg en sterk slagside, fordi det ikke finnes tilstrekkelig sterke kapitalmiljøer her hjemme som er villige til å bidra til en fornuftig balanse.

Vi føler altså en dyp uro over nedbyggingen av det private eierskapet i Norge og mangelen på innovasjon og nyskaping i næringslivet. Nedsalg i statlige virksomheter vil i dagens situasjon isolert sett ikke bidra til å styrke det private eierskapet. Derfor må det føres en politikk som prioriterer konkrete tiltak, som styrker det private eierskapet, sikrer at hovedkontorer og kunnskapsfunksjoner i viktige bedrifter blir i Norge og styrker nyskapingsevnen i norsk næringsliv. En reduksjon av formuesskatten og modeller for hvordan man kan bruke statens kapitalstyrke til å sikre nasjonalt eierskap til strategisk viktige selskaper vil være sentrale elementer i dette. Derfor er en sak om eierskapspolitikken etterlengtet. Vi kan ikke fortsette med å ha det som i dag, da viktige verdier forsvinner ut av norske eieres hender uten reell konkurranse fra norske kapitalkilder.

Når det gjelder statlig eierskap knyttet til nedsalg, forsvinner verdiene ut helt planløst til oljefondet, uten særlige ringvirkninger til norsk næringsliv. Dette må endres, og det haster. Dette resonnementet står selvfølgelig ikke i motstrid til at man i enkelte virksomheter kan åpne for hensiktsmessige tilpasninger, slik som i denne saken, med utskillelse og børsnotering av Agri fra Norsk Hydro. Saken er reist på initiativ fra selskapets ledelse og styre, og det før utvalget som utreder og vurderer statens eierskapspolitikk, har sluttført sitt arbeid. I en slik situasjon må staten som eier først og fremst forholde seg som en aksjonær i selskapet, uten at statens eierskapspolitikk får særlig innflytelse i den foreliggende sak. På denne bakgrunn vil Fremskrittspartiet støtte det forslaget som er fremmet av Hydros ledelse, styre og de ansattes representanter.

Når det gjelder spørsmålet om størrelsen på statens fremtidige eierskap i Agri, enten gjennom kjøp av aksjer eller ved deltakelse i en mulig emisjon, bør dette spørsmålet vurderes i tilknytning til saken som skal forelegges Stortinget basert på Statseierskapsutvalgets utredning, eller ved en emisjonssituasjon. Det er derfor av viktighet at dette spørsmålet legges frem for Stortinget til behandling dersom det skjer en emisjon før grunnlaget fra Regjeringen, i form av en proposisjon eller melding, er ferdigbehandlet av Stortinget.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag, som er innlagt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp det forslaget han refererte til.

Inge Ryan (SV): SV er et parti som ønsker et sterkt statlig eierskap i en del av våre lokomotiv i næringslivet, som Statoil, Hydro og Telenor – for å nevne de aller fremste.

Vi mener faktisk at statlig eierskap er viktig av minst to grunner. For det første er det viktig fordi det gir staten inntekter. Disse selskapene tjener gode penger. Derfor er det viktig å eie dem. For det andre har man styring over en del strategiske valg, bl.a. i forhold til aktiviteter og hvilke veivalg som gjøres. Vi tror heller ikke at staten er noen dårlig eier. Staten er i mange sammenhenger en veldig god eier. Et eksempel på det er det administrerende direktør Korssjøen i Kongsberg Gruppen sa da vi hadde høring om eierskapsmeldingen. Han sa at hadde det ikke vært for det statlige eierskapet, hadde han ikke visst hvordan det hadde gått med Kongsberg Gruppen i den krevende prosessen som de har vært igjennom, og som har ført til at de i dag er en suksessbedrift. Derfor tror jeg at statlig eierskap er viktig, særlig på de områdene som jeg nevnte tidligere i mitt innlegg.

Hos oss var det litt tvil om hva vi skulle gjøre med forslaget som går på å skille ut den agrare delen i et eget selskap. Kunstgjødning, som man har drevet med i mange år, var selve starten på Hydros historie. Mange av oss er usikre på om det er rett at man i Hydro skal gå ned fra tre solide bein til to solide bein. Vi vet at det også går litt i bølger når det gjelder hva som er strategisk rett. Men når styret har bedt om lov til å skille ut den agrare delen fra resten av Hydro, har vi landet på at vi støtter det. Vi regner med at det er gjort et så grundig arbeid at man mener at det er det beste for selskapet og det beste for de arbeidsplassene som selskapet skal bidra til.

Derimot kan ikke SV være med på å støtte at vi skal gå ned fra dagens eierandel på ca. 44 pst. til 34 pst. Det er begrunnet med at vi ikke ønsker å svekke det statlige eierskapet. Vi er klar over at hvis man har 34 pst., har man i forhold til beslutninger for så vidt akkurat den samme innflytelse som om andelen er på 44 pst. Men det handler også om at vi ønsker å ha en størst mulig statlig eierandel i disse viktige lokomotivene, som Hydro er ett av.

Jeg ønsker å ta opp det forslaget som SV og Senterpartiet har fremmet.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har tatt opp det forslaget han refererte til.

Olaf Gjødrem (KrF): Det er ei imponerende bedrift me har oppe til debatt her i dag – Norsk Hydro, eit industrieventyr på ca. 100 år. Når no bedrifta etter ei samla vurdering ynskjer å skilja ut ein viktig del av verksemda, føler Kristeleg Folkeparti at det er rett å akseptera ei slik spesialisering. Selskapet er så stort at det er mange grunnar som talar for at ein kan nå best resultat ved å spesialisera selskapet. Kristeleg Folkeparti har òg tru på at dette vil styrkja begge selskapa.

Det var ei viss spenning knytt til om Hydro-namnet skulle bli knytt opp mot det nye selskapet, og me konstaterer at det blir det ikkje. Men me har eit håp om at omgrepet Agri kan bli eit tilsvarande sterkt omgrep som Hydro har vore no i 100 år.

Me har god tru på at selskapet skal finna ein solid plass, både marknadsmessig og på Oslo Børs. Eg vil understreka det viktige i at det nye selskapet, Agri, har produkt som kan konkurrera på den norske marknaden. I periodar har det ikkje vore tilfellet, og me har opplevd at utanlandsk konkurranse kom inn og tok marknadsdelar. Men det er grunn til å tru at denne spesialiseringa vil auka Agri si fokusering på prisane, og at både kvalitet og pris skal gjera at det norske landbruket ser seg tent med å bruka desse produkta.

Kristeleg Folkeparti meiner at det er viktig med ein posisjon på minst 33,4 pst. eigardel, og me ser gjerne at selskapet får eit robust statleg innslag, så det toler svingingar i eigarposisjonene, men at dette blir ei nedre grense. Eg vil samtidig understreka at eg er overraska og undrar meg over den debatten som har vore før denne debatten blant opposisjonspartia. Ein har hatt ein underleg diskusjon, men som saksordføraren sa, det er uriktig at det har vore på initiativ frå myndighetene at denne utviklinga skulle skje. Dette er, etter mi meining, ei absolutt positiv vurdering, og ei oppfølging av det selskapet sjølv meiner er rett, i lag med sine representantar og tilsette. Derfor skulle det berre mangla at ikkje me i Stortinget skulle gje vår tilslutning til eit slikt ynske om ei spesialisering. Me støttar selskapet sitt eige ynske om ei fristilling for å kunna vidareutvikla seg og få ny styrke.

På denne bakgrunnen vil eg gje uttrykk for glede over at det blir eit breitt fleirtal i denne sal som støttar opp om denne fisjoneringa.

Odd Roger Enoksen (Sp): Saksordføreren har gjort grundig rede for sakens innhold. Det er en enstemmig komite som slutter seg til at Agri skal utfisjoneres og børsnoteres som et eget selskap. Det er også en enstemmig komite som slutter seg til at staten skal være en betydelig eier i det nye selskapet. Dette er ikke salg av en aktivitet, men en utskillelse som et eget selvstendig selskap med, i hovedsak, den samme eierkonstellasjonen som i dag.

Det at staten fortsatt skal være en betydelig eier, er viktig av flere grunner. Jeg er glad for at det faktisk er en enstemmig komite som slutter seg til at staten skal være eier med minst en tredjedel av aksjene. Det er en erkjennelse av at både Agri og Hydro er interessante selskaper som staten bør ha et betydelig eierskap i, og det er også en erkjennelse av at staten må være en stor eier i viktige selskap, for å sikre nasjonalt eierskap. Det er nye toner fra en del av partiene her i salen, og jeg er glad for at man har kommet til den erkjennelsen at det er fornuftig at staten har et strategisk eierskap i selskap av denne art.

Senterpartiet er med i et mindretall som ønsker at staten skal opprettholde sin eierandel på samme nivå som i Norsk Hydro i dag, altså ca. 44 pst. Norsk Hydro har gjennom den prosessen som styret så langt har gjennom-

ført, besluttet at de vil selge andelen på 20 pst. i Agri, som de ønsket å beholde. De vil altså ikke være en langsiktig eier i selskapet. Senterpartiet ser på denne bakgrunn ikke hensikten med at Hydro skal beholde sin andel på 20 pst., og ønsker en annen transaksjonsmodell enn det som styret og Regjeringen legger opp til, hvor dagens eiere i Hydro i utgangspunktet opprettholder en tilsvarende eierandel i det nye selskapet. Jeg har registrert at både Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i utgangspunktet signaliserte samme syn som det SV og Senterpartiet har. De to partiene kunne dermed ha vært med i dag og sikret flertall for at staten skulle opprettholde en eierandel i tråd med det man har i Norsk Hydro.

Det forslaget som vi og SV står sammen om, får sannsynligvis ikke flertall i dag. Arbeiderpartiet har åpnet for et oppkjøp på et senere tidspunkt, og Fremskrittspartiet har sagt at de vil ta stilling til eierskapet på et senere tidspunkt. For Senterpartiet er det viktig at vi i dag uansett er med på å sikre at staten skal ha minst en tredjedels eierandel i selskapet. Vi ønsker derfor primært å stemme for forslag nr. 2, fra SV og Senterpartiet. Når det forslaget faller, vil vi støtte forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, og til slutt støtte II i innstillingen, som altså sikrer at staten skal ha minst en tredjedel eierskap.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som kjent har Norsk Hydros styre, etter en grundig strategigjennomgang, konkludert med at gjødselvirksomheten, Agri, bør skilles ut som eget selskap. Gjennom utskillelsen av denne virksomheten legges grunnlaget for et nytt selvstendig norsk-basert børsnotert selskap med aktiviteter over hele verden.

Som alltid i slike saker legger jeg til grunn at det er det enkelte selskaps ansvar å vurdere forretningsmessige forhold og fremme forslag til forbedringer. Likevel er det vi behandler i dag, en klar eierbeslutning, som understrekes ved at det er generalforsamlingen i Norsk Hydro som er invitert til å treffe beslutning om fisjon. Det er således Norsk Hydro som selv har fremmet forslaget om utskillelsen av gjødselvirksomheten, og også foreslått den måten å gjøre det på som etter selskapets vurdering tjener selskapet og aksjonærverdiene best.

Når det er sagt, har departementet på egen hånd og ved hjelp av tilgjengelig ekspertise selvsagt foretatt en selvstendig vurdering av de konkrete forslag som selskapet har fremmet i denne saken. Som det er nærmere redegjort for i St.prp. nr. 33, har vi konkludert med at en utskillelse av Agri som eget selskap vil virke positivt på statens verdier og for den industrielle utviklingen i de to selskapene.

Gjennom den foreslåtte modell vil staten ende opp med en eierandel på om lag 36 pst. i det nye selskapet.

Jeg er enig i selskapets forslag om at styret i Agri bør gis en emisjonsfullmakt for å kunne ha fleksibilitet i den videre industrielle utviklingen av selskapet. Jeg forutsetter imidlertid at denne begrenses slik at den statlige eierandelen ikke skal komme lavere enn 33,4 pst. En betydelig statlig eierandel bidrar også i denne fasen til å sikre at

det nye gjødselselskapet vil få en tydelig norsk forankring.

Til tross for en rekke utspill i media fra flere partier som kunne tyde på det motsatte, merker jeg meg med tilfredshet at det nå synes å være bred politisk enighet om å støtte Regjeringens forslag når det gjelder statens eierskap i Agri.

Både Norsk Hydro og det nye gjødselselskapet Agri vil høre til blant de største selskapene i Norge. Det vil være selskaper som representerer store verdier for aksjonærene – herunder den norske stat. Men ikke minst er de også arbeidsplasser for tusenvis av mennesker rundt i hele Norge, med betydelige kompetansemiljøer i norsk næringsliv.

Dette understreker det forvalteransvaret som vi skal utøve når det gjelder det statlige eierskapet, for å sikre både selskapenes industrielle utvikling og at statens aksjeverdier utvikles på en tilfredsstillende måte.

På bakgrunn av de avisskriveriene som har vært om denne saken de siste 14 dagene, må jeg si at jeg savner komiteens leder her i dag, som av en eller annen årsak ikke er til stede. Når komiteens leder, fra det største opposisjonspartiet, så klart og så eksplisitt uttrykker kraftig kritikk av hvordan statsråden har håndtert og taklet denne saken, og har sagt at statsråden la opp til en farefull sjanseseilas, er det i det minste forutsatt at komiteens leder og Arbeiderpartiets førstetalsmann hadde vært såpass at han hadde vært til stede i dag for å redegjøre for hva denne kritikken går ut på, slik at man eventuelt kunne rette opp disse tingene.

Når representanten Hedstrøm i samme ordelag i Dagsavisen 8. desember sier at det er uprofesjonelt av statsråden, og at han reagerer kraftig på at næringsministeren nok en gang utfordrer Stortingets flertall i forhold til det som har med statlig eierskap å gjøre, må jeg jo si at jeg i realiteten forventer at man tar dette opp også i en debatt.

Det er betydelige verdier i disse selskapene. Når det gjelder Norsk Hydro, er det snakk om – litt avhengig av om man f.eks. bare leser en børskurs – enten 80, 100 eller 120 milliarder kr. Det er slik at i utøvelsen av statlig eierskap tjener det i hvert fall ikke aksjonærverdiene at vi tar dette på hælen når det kommer forslag av denne art. Jeg tror det er ganske viktig at man i utøvelsen av dette eierskapet og for at staten skal bli oppfattet som en profesjonell eier, tenker seg godt om før man angriper et eller annet mål som man kanskje tror er der. For staten totalt sett, via det vi har i direkte eierskap, dreier det seg om verdier et sted mellom 250 milliarder kr og 350 milliarder kr. Man kan jo fort regne hva 1 pst. opp eller ned på dette betyr. Og ingen skal være i tvil om at aktørene på børsen leser uttalelser fra det som fremstod som en samlet opposisjon. Det er ganske viktig at man tenker seg godt om neste gang.

Presidenten: Etter det presidenten er kjent med, er komiteens leder syk. Presidenten tror det er årsaken til at han ikke er til stede her, ikke at vedkommende ikke tør være til stede og redegjøre for sitt politiske syn. Det kunne for

øvrig statsråden ha brakt på det rene før innlegget, hvis det hadde vært noen interesse for det.

Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): Nå sa presidenten det jeg hadde tenkt å si. Det er ganske forunderlig at en statsråd kommer med så sterk kritikk av at en person ikke er til stede, når han ikke sjekker hva årsaken er til at vedkommende ikke er til stede. Det kunne statsråden ha spurt oss andre fra Arbeiderpartiet om. Jeg synes at statsråden skal be komiteens leder om unnskyldning.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Når jeg formulerte meg som jeg gjorde, at jeg hadde forventet at komiteens leder var til stede, var det ut fra den meget sterke kritikk som er fremkommet, som har vært helt ekstraordinær i en, etter mitt skjønn, veldig viktig sak. Jeg registrerer jo også at Arbeiderpartiets første talsperson ikke benyttet sjansen til å utbrodere hva denne kritikken gikk ut på.

Jeg må innrømme at jeg ikke var klar over at komiteens leder var syk. Det har jeg ikke fått brakt på det rene. I så måte er det ingen grunn til ikke å unnskyldte den personlige siden ved saken.

Odd Roger Enoksen (Sp): Senterpartiets representanter var ikke blant dem som var ute med denne kritikken, men med respekt å melde skal det sies at det kritikken fra opposisjonspartiene i første omgang gikk på, var at næringsministeren i en så viktig sak som denne, hvor store verdier står på spill, ikke hadde sikret seg gjennom dialog med Stortinget at man hadde flertall for den holdning som Regjeringen la til grunn på forhånd. Det kunne ha fått ganske betydelige konsekvenser.

Jeg vil minne næringsministeren om, når han tar fram såpass sterke ord i sin beskrivelse av dette som han gjør, at tidligere næringspolitisk talsmann for Høyre, Ansgar Gabrielsen, ikke akkurat var kjent for å være rimelig mild i sine beskrivelser. Da næringsministeren tiltrådte sin rolle som statsråd, var noe av det første han sa, at det ville ta i overkant av 10 sekunder å bestemme seg for hvorvidt man skulle selge Statkraft eller ikke. Nå er heldigvis ikke Statkraft et børsnotert selskap, men det viser at også næringsministeren har vært ute med sine lettvintheter.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: For å ta det første: I forhold til å ta opp saken underhånden i Stortinget, er det slik at fordi om man eventuelt ikke har snakket med Senterpartiet, betyr ikke det at man ikke har snakket med noen andre partier som utgjør et flertall i denne saken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 1493)

S a k n r . 8

Forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti

oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 30):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med budsjettmessige og administrative konsekvenser av å gi virkemiddelapparatet fireårige budsjetttrimmer.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1494)

S a k n r . 9

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 30):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at primærnæringene oppnevner ett medlem i hovedstyret og ett medlem i hvert regionstyre, jf. lov om Innovasjon Norge. Disse medlemmene skal alternere mellom de ulike faglagene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1494)

S a k n r . 1 0

Forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnadene til det nye mattilsynet ikke skal påføre næringene mer enn maksimum 70 pst. av de totale kostnadene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1494)

S a k n r . 1 1

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 36):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at maksimalt 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkes av avgifter og gebyrer.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1494)

S a k n r . 1 2

Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 2002 (Innst. S. nr. 95 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 7 (2003-2004))

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) (ordfører for saka): Kredittmeldinga 2002 gjeld for året 2002. På nokre punkt er omtalen utvida til òg å gjelda utviklinga i 2003.

I det alt vesentlege er det eit fleirtal som tek til orientering det som står i kredittmeldinga. Når det gjeld omtale av pengepolitikken og av Det internasjonale valutafondet, har Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet egne merknader.

I innstillinga til kredittmeldinga understrekar ein samla komitee kor viktig det er med korrekt informasjon i årsrekneskapar. Dette er ein avgjerande føresetnad for at brukarane skal kunna ha den nødvendige tilliten til denne viktige informasjonskjelda. Revisorbransjen er ein viktig aktør for å få dette til. Difor understrekar komiteen at revisorar og revisorbransjen har eit sjølvstendig ansvar for å sjå til at gjeldande strenge føresegner og reglar om revisor si uavhengige stilling vert følgde.

Når det gjeld kredittmeldinga sin omtale av pengepolitikken, tek eit fleirtal i komiteen denne omtalen til orientering.

Ei nyvinning av året var den opne høyringa med sentralbanksjefen om utøvinga av pengepolitikken. Denne høyringa vart avvikla 1. desember i år. Mitt klåre inntrykk er at dette var eit nyttig innspel i komiteen si handsaming av kredittmeldinga.

Med den store bevegelsen som har skjedd på det pengepolitiske området siste året, er det heilt naturleg at Regjeringa kommenterer og vurderer desse erfaringane både i nasjonalbudsjettet og i kredittmeldinga. Eg kan likevel ikkje sjå at det er noko grunnlag for å hevda at denne omtalen er ein klår korreks til utøvinga av pengepolitikken, slik SV hevdar i sin merknad.

Når det gjeld den relativt breie omtalen av verksemda til Det internasjonale valutafondet, tek eit fleirtal i komiteen denne til orientering.

IMF si verksemd er konsentrert om tre hovudområde:

- overvaking av økonomien i medlemslanda
- lån ved betalingsproblem og i krisesituasjonar
- teknisk assistanse

I samarbeid med Verdsbanken spelar IMF ei viktig rolle i arbeidet for å letta gjeldsbetalinga for fattige land og for å gjera desse landa betre i stand til å motarbeida fattigdom.

Ja, dette var det eg som saksordfører hadde tenkt å seia om Kredittmeldinga 2002. Dei som er spesielt interesserte, finn fleire detaljar i sjølve meldinga og i Innst. S. nr. 95.

Øystein Djupedal (SV): Jeg legger merke til at vår ærede næringsminister har steget i gradene – han må fungere som finansminister. Det er vel hyggelig!

Det er to forhold i kredittmeldingen SV føler behov for å kommentere. Det ene er pengepolitikken, og det andre er IMF. La meg kort redegjøre for begge deler.

Finanskomiteen gjennomførte en åpen høring om pengepolitikken, som etter mitt skjønn var en fornyelse og en viktig måte for Stortinget og offentligheten i sin alminnelighet å få innsyn på i de beslutninger som tas i Norges Bank. Det som framkom der, var selvfølgelig at ikke Norges Bank tok kritikk på noen som helst måte, men jeg mener nok allikevel det er riktig å si når man ser også det som er omtalen i nasjonalbudsjettet, at Norges Bank har fått korreks på tre viktige områder. Det er knyttet særlig til at man våren 2002 tok to rentebeslutninger som det vel i etterkant er riktig å si var svært feilaktige. Noen kritiserte det allerede da, men i etterkant er det vel riktig å si også, særlig når man så hvordan kronen steg, at dette var feilaktige beslutninger.

(Djupedal)

Det som SV hele tiden har sagt, er at det mandat som pengepolitikken styres etter, må gjelde alle deler av mandatet, ikke bare dette tredje avsnittet, som sentralbanksjefen vektla også i den åpne høringen med Stortingets finanskomite. I den første del av mandatet vektlegges sysselsetting og produksjon som to svært viktige forhold, og også at man skal ha stabil valutakurs. Ingen av disse parametrene har slått inn i håndhevelsen av pengepolitikken. Tvert imot har kronen vært så sterk i perioder at norsk industri har blitt nedlagt. Det har vært en stigning i arbeidsledigheten gjennom hele perioden, og vi har dessverre også hatt fallende produksjon. Det betyr at mandatet etter SVs skjønn ikke har vært håndtert sånn som man skulle ha håndtert det. Det ser man også på at man etter denne tid har hatt flere hyppige rentesenkninger, som vel er en indikasjon på at pengepolitikken i en periode ikke var godt nok håndtert.

Nå er ikke mitt viktigste poeng å komme med kritikk av sentralbanken, men det er et viktig poeng at man har lært av dette. Det er altså viktig å vektlegge helheten i økonomien, og ikke bare ett enkelt forhold, som inflasjonen. For en liten nasjon med en egen valuta er det uendelig viktig at alle forhold trekker i samme retning. Det betyr at storting, regjering, partene i arbeidslivet og sentralbanken spiller på lag. Det vi har opplevd i en periode, er at det har vært, slik jeg ser det, nesten en kamp mellom Norges Bank og de øvrige instanser, der Norges Bank sier veldig klart: Det er vi som skal styre dette. Jeg tror at en viktig lærdom å trekke av dette er at man må dra dette lasset sammen. Vi har også nå sett, i etterkant av et par feilaktige avgjørelser, som jeg tidligere sa, at vi har et bedre regime.

Det andre forholdet som jeg ønsker å omtale, er IMF. Jeg er glad for at IMF får en bred omtale i kredittmeldingen. Dette er godt for Stortinget og godt for offentligheten. Vi mener at det er berettiget, slik som vi gjør i vår merknad, å rette kritikk mot deler av det IMF gjør. Dette er en internasjonal kritikk, som svært mange ulike miljøer kommer med, nemlig at IMF har én mal som de legger over alle land, uten å ta hensyn til lokale forhold. Det er, for å bruke norsk terminologi, sterkt høyreorienterte råd som gis fra IMF om hvordan ulike nasjoner kan komme seg på beina.

Mange, også framtrepende økonomer, har kritisert IMF i fortid og nåtid, og det er berettiget. Vi ønsker nå å gå videre med dette. Norge representeres i dag i IMF's styre av sentralbanken. Vi mener det vil være nødvendig at man også her politiserer dette, slik som man gjør det i Verdensbanken, der man har en minister som norsk deltaker. Det samme burde vi også hatt i IMF. Vi vil komme tilbake til et forslag der vi ønsker at dette skal legges under enten Utenriksdepartementet eller Finansdepartementet, for på den måten å få politisert mer det som skjer i IMF. For IMF er i høyeste grad en politisk organisasjon, og tar politiske avgjørelser under dekke av å være økonomisk nøytral.

Det er de kommentarene SV ønsker å knytte til årets kredittmelding.

Morten Lund (Sp): I kredittmeldingen leser jeg følgende:

«Gjennom 2001 og 2002 svekte konkurranseevna seg med 16 pst., først og fremst på bakgrunn av ei kraftig styrking av krona.»

Det var fra konklusjonen til Holden II-utvalget.

Fra departementets vurdering siterer jeg:

«Høg rentedifferanse i forhold til utlandet var truleg hovudforklaringa på styrkinga av krona.»

Prosessindustriens Landsforening, PIL, har beregnet at norske vareeksportører har tapt 30 milliarder kr netto på den sterke kronekursen siden vi fikk den nye renteinstruksen. Foss har vært for passiv, er deres mening.

Jeg synes det er mer enn merkelig at det bare er SV, Kystpartiet og Senterpartiet som har merknader til utøvelsen av pengepolitikken. Vi behandler en melding der det går fram at utøvelse av pengepolitikken er hovedforklaringen på enorme økonomiske tap og ditto tap av arbeidsplasser. Det var Fremskrittspartiet som først og fremst ønsket denne omleggingen i 2001, og det er kanskje ikke så rart om de nå tier stille. Men det var Arbeiderpartiet som foreslo det, og det er kanskje årsaken til at Arbeiderpartiet ikke sier noe, til tross for at de ellers er svært opptatt av det som skjer når det gjelder arbeidsplasser. Det må da likevel gå an å peke på hva erfaringene har vært, og eventuelt hva som må endres. Jeg trodde det var det behandlingen av denne meldingen gikk ut på.

Senterpartiet mener at renta ble holdt for høg, og for lenge for høg, i 2002, og at dette skyldes at den vedtatte renteinstruksen ikke ble fulgt. Norges Bank har fått lov til å se bort fra deler av instruksen, og det er god grunn til å kritisere Norges Bank, men det er finansministeren som har ansvaret. Senterpartiet mente at vi allerede i august 2002 hadde nok erfaring, at vi så at dette gikk feil. Vi så at problemene for næringslivet ikke ble tatt på alvor. Senterpartiets leder, Odd Roger Enoksen, inviterte i brev form alle partier til å presisere at Norges Bank må legge betydelig vekt på hensynet til stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Et privat forslag om det samme ble lagt fram i oktober 2002. Bare SV og Kystpartiet har delt vår bekymring. Ved ikke å ville være med på å presisere at instruksen skal praktiseres på et annet vis, deler stortingsflertallet ansvaret med finansministeren.

Både Holden II-utvalget og Norges Banks ekspertutvalg har kommet med kritiske kommentarer til Norges Banks utøvelse av pengepolitikken. Disse kritiske kommentarene burde vært framhevet mer i meldingen, og departementet burde på en klarere måte vedstå seg at man faktisk gjennom kommentarene i denne meldingen trekker tilbake en tidligere stilltiende aksept av at Norges Bank har valgt å tolke renteinstruksen som å sikte mot en ren inflasjonsstyring.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

(Votering, se side 1494)

S a k n r . 1 3

Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003 (Innst. S. nr. 96 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 34 (2003-2004))

Siv Jensen (FrP) (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg må gjøre oppmerksom på to feil i komiteens tilråding. Kap. 5800 post 50 skal forhøyes med 28 043 000 000 kr til 62 844 000 000 kr. Det er i samsvar med komiteens merknader og forslag under punkt 3.6.1 i innstillingen. Videre skal kap. 5999 post 90 i samsvar med komiteens merknader og forslag under punkt 3.6.2 i innstillingen nedsettes med 12 290 500 000 kr til 13 379 000 000 kr. – En liten teknisk feil på tampen av året, president, men det går sikkert bra.

Jeg vil bare kort bemerke at dette jo er nysalderingen av 2003-budsjettet. Denne gang, i motsetning til flere av de forutgående årene, er avvikene betydelige. Det oljekorrigerte underskuddet er økt med 27,7 milliarder kr siden saldert budsjett. Da er det fristende bare å konstatere at den såkalte handlingsregelen i hvert fall ikke er til hinder for en faktisk bruk av oljepenger i et betydelig større omfang enn det vi ender opp med å diskutere når budsjettet blir behandlet om høsten. Når man ser at de samlede skatte- og avgiftsinntektene har sviktet med om lag 17,5 milliarder kr, altså et betydelig avvik, så rinner det i hvert fall meg i hu at budsjettforhandlingene og alt det styret som oppstår i forbindelse med å dekke inn endringer krone for krone, at selv små endringer omtrent skal velte børsen og svekke tilliten til et samlet storting og regjeringen, blir litt søkt, når man da ser utviklingen i budsjettet gjennom året, særlig når avvikene er av denne størrelse. Det er bare en kort bemerkning til de faktiske forhold. Jeg anbefaler med dette komiteens tilråding.

Presidenten: Da har komiteens leder redegjort for endringer i den trykte innstillingen. De endringene vil det bli tatt hensyn til under voteringen.

Øystein Djupedal (SV): Jeg vil kort kommentere to forhold i nysalderingen. Det ene er hvordan dette året faktisk har vært. Det nysalderingen forteller mest om, er at det har vært et svært vanskelig år på mange ulike felt. Når skatte-, avgifts- og renteinntektene sprekker med over 20 milliarder kr, sier det at aktiviteten i Norge har vært lav. Det betyr også at mange har vært arbeidsledige, og det vi forventet, har altså ikke kommet inn.

Først og fremst er dette trist fordi det betyr at vi på et tidspunkt i vår, da SV tok til orde for dette, burde økt aktiviteten i Norge, slik at flere hender hadde kommet i arbeid. 110 000 mennesker er uten arbeid. Det er nysalderingen dessverre et uttrykk for, når statens inntekter svikter med hele 20 milliarder kr i skatte-, avgifts- og renteinntekter.

Det viser seg også i et helt annet forhold, nemlig at dagpengeposten har økt med mer enn 3 milliarder kr i forhold til det som var stipulert. Det betyr altså at det har

vært lavkonjunktur i Norge i 2003. Vi burde ha økt farten denne våren for å få flere hender i arbeid. Dette hadde også gitt utslag i nysalderingen.

Det andre dette forteller, er at man overfokuserer på budsjettbalanse i økonomisk politikk. Det er helt riktig at man skal ha kontroll med økonomien, og budsjettbalanse som sådan er fornuftig. Men når budsjettbalansen sprekker med 27,5 milliarder kr – man har altså faset inn i norsk økonomi 27,5 milliarder nye oljekroner, for å bruke det begrepet – går det helt greit bare man ikke snakker høyt om det. Det betyr at å overfokuserere på budsjettbalanse virker meningsløst også som styringsdokument og styringsmål. Vi er tilhengere av at man skal ha kontroll med økonomien, men det nysalderingen forteller, er at situasjonen i Norge har vært ganske laber gjennom hele året.

Dette vises også i et annet forhold som jeg ønsker å kommentere, og det er kommunenes inntekter. Da statsbudsjettet ble gjort opp i fjor, lå det inne i en forutsetning om hva kommunene skulle ha, både i overføringer fra staten og i skatteinnngang. Men skatteinngangen har også på dette feltet sviktet. I svaret til SVs gruppe vises det til at skattetapet for kommunene har vært 1,75 milliarder kr. Etter at vi mottok dette brevet, er det vel grunn til å tro at tallene har gått enda mer opp, i hvert fall hvis man skal tro det som står i pressen, og kanskje er det dobbelte av 1,75 milliarder kr.

Siden situasjonen er såpass prekær og dramatisk i mange kommuner, har vi fremmet et forslag om at disse pengene etterbevilges kommunene. Vi tar i dag opp forslag om at kommunene skal få tilført 1,75 milliarder kr for å få kompensert for det skattetapet og den aktivitetsnedgangen dette har medført i norske kommuner. Vi mener det er helt rimelig, ikke som et prinsipp, men som en engangsøvelse, simpelthen fordi kommunene har bruk for disse pengene. Aktiviteten er justert såpass betydelig ned fordi disse pengene har vært borte.

Jeg tar opp SVs forslag i innstillingen og har for øvrig ingen kommentarer til nysalderingen.

Presidenten: Representanten Øystein Djupedal har tatt opp det forslaget han refererte til.

Morten Lund (Sp): Da budsjettet ble vedtatt for ett år siden, ble det sterkt advart mot å bruke mer oljepenger enn Regjeringens forslag. Ble det gjort, ville renten fyke i været og kronekursen likeså. Det ville være ødeleggende for næringslivet og samfunnsøkonomien. Mange forslag til økte bevilgninger for å bedre situasjonen for næringslivet og øke aktiviteten i kommunesektoren ble avvist. Senterpartiet foreslo f.eks. å bevilge knapt 4 oljemilliarder kr ekstra. Nå ser vi at det i løpet av året ble brukt 27,7 oljemilliarder mer, uten at kronekurs og rente føk i været – tvert imot.

Den sterke økningen i ledigheten og enda sterkere nedgang i deltakelse i arbeidsstyrken er et resultat av en feilslått økonomisk politikk siden denne regjeringen tiltrådte. Vi har hatt en meget gjerrig finanspolitikk, der stimulanter til næringslivet i milliardklassen er fjernet, og

kommuneøkonomien har vært for trang i forhold til de forventninger som vi har vært med på å skape. Vi har hatt en feilslått rentepolitikk, som har ført til enorme tap for konkurranseutsatt sektor, både i inntekter og antall arbeidsplasser. Vi har hatt skattefritak for aksjeutbytte, noe som fører til at nødvendig egenkapital forsvinner fra bedriftene.

Statens inntekter er blitt 20 milliarder kr lavere enn forventet. Utgiftene er blitt 10 milliarder kr høyere. Årsakene er økt ledighet, mindre aktivitet og dårligere lønnsomhet for bedriftene. Tapene for nasjonen Norge er nok større enn de tall som nå nevnes. De virkelige tapene i form av nedlagte og utflaggede bedrifter, tapt egenkapital og tapte markedsandeler, tapt kompetanse, forsømt vedlikehold, økte sosiale og helsemessige problemer hos dem som rammes av ledighet og utrygghet, vil måtte begrense verdiskapingen i Norge i lang tid framover.

En viktig lærdom av årene 2002 og 2003 må være at det erkjennes at stabil kronekurs er den viktigste rammebetingelsen for næringslivet og også for den offentlige økonomien.

De enorme tapene det siste året er en ny bekreftelse på at arbeidskraften er vår suverent viktigste ressurs. Oljeformuen må etter Senterpartiets mening brukes langt mer aktivt for å stimulere til full sysselsetting og foredle arbeidskraften vår. En slik strategi vil best sikre inntektene som trengs for å dekke framtidens pensjoner. Jeg mener bestemt at 5 milliarder kr pluss på for et år siden til å stimulere næringslivet ville redusert tapene vi nå registrerer, med minst 10 milliarder kr og gitt oss 15 000–20 000 færre ledige.

Vi har nettopp avsluttet enda en budsjettbehandling der hovedhensynet har vært ikke å trække over krittstrekken for tillatt bruk av oljepenger. To års erfaringer viser at skråsikkerheten om hva økonomien tåler, burde ha vært langt mindre. Hvor mange år skal det ta før media avslører at handlingsregelen for bruk av oljepenger er «Keiserens nye klær» i ny versjon?

Senterpartiet har gjort et nytt forsøk på å invitere til å oppfylle de løfter som alle partier gav under valgkampen, om bedre vilkår for kommunene til å tilby velferdstjenester.

Kommunenes Sentralforbund har beregnet en skattesvikt på 2,75 milliarder kr fra saldert budsjett for 2003. Dette er et ekstraordinært tap og en ekstraordinær situasjon. Så vidt jeg husker, har det ikke skjedd de siste ti årene at skatteinntektene har gått så mye ned. Senterpartiet foreslår at det bevilges 2 milliarder kr som kompensasjon for skattesvikten. En slik bevilgning vil gå til å redusere underskudd på årets regnskap, om det vedtas.

Jeg vil da få ta opp Senterpartiets forslag.

Presidenten: Representanten Morten Lund har tatt opp det forslaget han refererte til.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg kunne falla for freistinga no til å beskriva situasjonen i kommunane ytterlegare etter siste meldinga om svikt i skatteinngangen på

3 milliardar kr. Det skal eg ikkje gjera på dette tidspunktet, men eg vil koma med ei grunngeving for forslag nr. 3.

Stortinget skal i vårsesjonen behandla St. meld. nr. 47 for 2002–2003 om ei erstatningsordning for pionerdykkarane. Tidlegare i haust har Stortinget teke stilling til straksløysingar etter nærare retningslinjer for nokre av pionerdykkarane. Under kap. 1500 post 70 er det difor løyvt 10 mill. kr for i år. Til no er det etter søknad utbetalt vel 6 mill. kr. Kommunalkomiteen finn det føremåls-tenleg at ein kan overføra resten av midlane, og det er på denne bakgrunnen eg tek opp forslag nr. 3.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Marit Arnstad (Sp): Jeg skal bare få si noen få ord ved slutten av debatten. Jeg skjønner at det kan være en viss utålmodighet hos flere etter å få avsluttet en debatt.

Jeg synes likevel det er nødvendig ved nysalderingen og ved slutten av høstens budsjettbehandling å kommentere et par forhold knyttet til nysalderingen som også er av mer prinsipiell art i forhold til dette husets arbeid med budsjettspørsmål.

Jeg må konstatere at det ikke medfører særlig debatt at nysalderingen åpenbart avslører enkelte svakheter knyttet til vårt budsjettssystem. De svakhetene blir kanskje ekstra synlige i år på grunn av konjunktursvikten og de endringene det medfører i forhold til skattesvikt, lavere utbytte, merutgifter knyttet til arbeidsledighet, osv. Men en skal jo merke seg at bare fra debatten om statsbudsjettet for 2004 for knapt en måned siden og fram til i dag kan en konstatere at mens vi for knapt en måned siden diskuterte streken for budsjettbalansen så presist at det knapt var rom for å diskutere en halv eller en milliard ekstra i bruk av oljepenger, sitter vi altså ved nysalderingen for 2003 tilbake med en økt bruk av oljepenger på 27 milliarder kr i løpet av inneværende år. Det setter noe av den øvrige debatt vi har hatt, ikke minst den debatt vi har hatt om balansen knyttet til de årlige statsbudsjettene, i et noe merkverdig lys. Det synes jeg det er grunn til å påpeke ved slutten av denne debatten, særlig når vi også ser de store uløste oppgavene som vi har brukt mye tid i høst på å diskutere, både i forbindelse med finansinnstillingen og også knyttet til de ulike fagbudsjett.

Det andre prinsipielle punktet som jeg synes også skal nevnes ved slutten av debatten, er at sjøl om utslagene er ekstra store i år, er det andre året på rad vi diskuterer økt bruk av oljepenger på i overkant av 10 milliarder kr, basert på inneværende års budsjett, på bakgrunn av den debatt vi nettopp har hatt, der streken var så nøyaktig satt som det den var.

For 2002 ble det nesten 10 milliarder kr. I år blir det 27 milliarder kr. Og spørsmålet blir, etter den nitide debatt vi har hatt i høst om budsjettbalansen, hva det kan komme til å bli neste år. Det er et spørsmål som jeg synes vi skal grunne litt på ved overgangen til budsjettet 2004 og i etterkant av de debatter vi har hatt i denne sal i høst, der vi har sett på mange store, uløste behov og vært nødt

til å si nei flere ganger av hensyn til en krittstrek som egentlig er i løse lufta.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg har merket meg at flere representanter, og senest i siste innlegg, er bekymret for stor bruk av oljeinntekter. Det er en bekymring man bør bevare året igjennom.

Ellers har vi lagt bak oss et år med betydelige økonomiske problemer. Jeg tør også minne forsamlingen om at vi har hatt det største børsfallet siden 1920-årene. På den måten har også staten blitt fattigere. Noe er vel gjenvundet, men slett ikke alt. Jeg sikter altså til petroleumsfondet. Vi har lagt bak oss et år hvor amerikansk og europeisk økonomi har vært utsatt for rystelser som noen for få år siden knapt trodde var mulig. Vi har lagt bak oss et år hvor veksten i inneværende år synes å bli nærmere null enn 1 pst. Det er klart at slikt påvirker også regnskapstallene. Vi står nå ikke overfor regnskapstall, men vi står overfor noe som er ganske nær det, nemlig nysalderingen.

Jeg er ikke enig i at det er svakheter ved et budsjett-system, enten det er sett med Stortingets øyne eller med Regjeringens øyne, at vi ikke makter å lage prognoser som skuer slike store økonomiske svingninger. Jeg holdt på å si at den som hadde funnet det virkemidlet, å se inn i krystallkulen og finne ut hvordan det går i en usikker tid, hadde vel iallfall brukt det. For å si det slik: Slike virkemidler er ikke tilgjengelige. Nasjonalbanker verden rundt med den ypperste kompetanse har altså tatt feil i sine prognoser. Veksten uteble mye lenger enn man hadde trodd. Problemene var dypere enn man hadde trodd den gang. Dette slår selvfølgelig også inn i norsk økonomi.

Bare for å være konkret på et par områder betyr det altså at den største svekkelsen i forhold til saldert budsjett er reduserte skatte- og avgiftsinntekter på 17,5 milliarder kr til sammen. Dette skyldes flere forhold. Da vi la frem revidert nasjonalbudsjett, var ca. 11 av disse milliardene registrerbare, basert på regnskapstall. Etter det har skatte- og avgiftsinntektene ytterligere blitt svekket med 6,7 milliarder kr. Om lag 4,5 milliarder kr av denne nedjusteringen kan føres tilbake til en omlegging av regnskapsføringen og innkreving av merverdiavgiften, som slår ut i periodiseringen av disse inntektene, altså ikke noe som direkte har å gjøre med veksten i økonomien. Reduserte renteinntekter som følge av redusert rentesats har forårsaket 4 milliarder kr og økte dagpengeutgifter knapt 3 milliarder kr.

På utgiftssiden er det regelbundne utgifter som har hatt en større vekst enn forutsatt. Hoveddelen av dette skyldes utgifter under folketrygden eller helseforetakene. En vesentlig del av disse økte nettoutgiftene på ca. 3,5 milliarder kr skyldes vedtak fattet i Stortinget, bl.a. i forbindelse med tiltak som følge av strømkrisen og trygdeoppgjøret i vår. Så dette er oversiktlige og forutsigbare utgiftsøkninger, sett med Stortingets øyne.

Både staten og kommunene, og for den saks skyld også bedrifter og husholdninger, må leve med usikkerhet. Man kan ikke av den grunn la være å budsjettere

eller sette rammer for virksomheten. Det faktum at det eksisterer usikkerhet i økonomien, som jeg belyste innledningsvis, kan ikke i seg selv begrunne en svekkelse av budsjettbalansen når Stortinget vedtar budsjettet om høsten. Sagt på en annen måte: Det faktum at man står overfor en økonomi med stor grad av nasjonal og internasjonal usikkerhet, er ikke noe argument for å bruke enda mer penger fra fremtidige pensjonsfond.

Statens inntekter og utgifter har reell effekt på økonomien, uansett grad av usikkerhet knyttet til anslagene. Anslagene for skatte- og avgiftsinntekter og en rekke av anslagene for overslagsbevilgninger i statsbudsjettet bygger på makroøkonomiske fremskrivninger samt, selvfølgelig, de regnskapstall som så langt foreligger. Når budsjettet utarbeides, knytter det seg derfor stor usikkerhet til både utgangspunktet og den fremtidige økonomiske utviklingen. Noen år vil dette føre til at budsjettunderskuddet øker gjennom året, mens det i andre år vil føre til en styrket budsjettbalanse.

Morten Lund (Sp): Senterpartiet har vært opptatt av at vi skal bruke oljepenger innenlands i den grad det trengs, for å opprettholde sysselsettingen og unngå den situasjonen vi nå har kommet i. Vi har argumentert så godt vi har kunnet, uten at vi har fått gjennomslag i Stortinget.

Vi mener at det som nå har skjedd, har bekreftet det vi har sagt. Det er ikke etterpåklokskap når vi sier det nå, for vi har gjort det i de tre budsjettene som jeg har vært med på å behandle. Vi har sagt at vi må bruke noe mer penger over statsbudsjettet for å stimulere næringslivet. Vi får beskjed fra næringslivet om at nå trengs det. Det var de beskjedene vi mente vi hadde mottatt da Odd Roger Enoksen i fjor sommer skrev det brevet. Da hadde vi sett det lenge nok. Det næringslivet da sa, var at næringsministeren er passiv, vi føler ikke at han bryr seg om og hører på det vi sier. De sa også at når kronkursen stiger og det blir vondt fordi de mister så mye av inntektene sine, hadde de ventet at finansministeren hadde snakket med Norges Bank og gjort noe med det. Dessverre skjedde ikke det.

Vi har ønsket å bruke oljepengene målrettet og ikke la dem øses ut i alle retninger, slik som det skjer nå. Det er den situasjonen vi har fryktet. I vår la Statistisk sentralbyrå fram beregninger som viste hva som kunne bli effekten av å bruke 2,5 milliarder kr ekstra over statsbudsjettet pr. kvartal i resten av 2003 og i 2004. Beregningene viste at ledigheten ikke ville øke. De beregnet også at hvis de samme pengene ble gitt som skattelette til personer, ville det ikke ha noen som helst effekt på sysselsettingen, mens det ved å bruke dem målrettet over statsbudsjettet ble – jeg tror det var – 20 000 flere arbeidsplasser vi ville fått enn om vi ikke gjorde det.

Det er grunnlaget for at vi har sagt det vi har sagt, og det er ikke etterpåklokskap når vi nå peker på at situasjonen dessverre har blitt slik vi advarte mot.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at vi nærmer oss slutten på den reglementsmessage tiden. Så vidt presiden-

ten har forstått av finanskomiteens medlemmer, skal denne debatten ikke behøve å vare veldig lenge. Presidenten foreslår derfor at vi fortsetter møtet inntil dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

Øystein Djupedal (SV): Jeg tegnet meg egentlig til en replikk til finansministeren, og derfor vil dette fortone seg som en utfordring til finansministeren. Det skyldes at Morten Lund kom imellom.

Det er riktig at det ikke finnes noen krystallkule, som finansministeren sier. Samtidig er det klart at etter våren vi var igjennom, skulle man ikke behøve noen krystallkule for å se at arbeidsledigheten steg, og at det var svært vanskelige tider. Vi hadde knyttet til revidert nasjonalbudsjett en større debatt i Stortinget om arbeidsledighet og tiltak for å få ledige hender i arbeid. Det nysalderingen viser, er at vi burde hatt aktivitetskorrigeringer om våren for å slippe å bruke 3 milliarder kr ekstra til passiv utbetaling til arbeidsledige, i stedet for å bruke mer penger for å få verdiskaping. Det var jo det som var alternativet, nemlig å bruke pengene aktivt for å få ledige hender til å utføre arbeid som samfunnet faktisk har bruk for. Og det er egentlig det som er min utfordring til finansministeren: Når vi nå ser i etterkant at vi har brukt 3 milliarder kr ekstra i passiv arbeidsledighetstrygd istedenfor å aktiviterkorrigere til våren for å få ledige hender i arbeid, hadde det ikke vært en mer fornuftig måte å bruke samfunnets ressurser på? Hadde det ikke vært mer fornuftig at vi brukte en del av disse pengene til å bygge skoler, pusse opp barnehager, bygge veier, jernbane eller hva det ellers måtte være av fornuftige tiltak? I stedet ser vi nå at arbeidsledigheten har økt, utbetalingene har økt, og samfunnet har ikke fått noe igjen for denne utbetalingen, som vi kunne ha fått hvis man hadde gått inn for det SV og også enkelte andre i denne sal tok til orde for i vår.

Det andre jeg kunne tenke meg å utfordre finansministeren på, er denne overfokuseringen på budsjettbalansen som er knyttet til alle statsbudsjett. Man ser hvordan dette har gått i år, og vi kan også se hvordan det gikk i fjor, og det er riktig som finansministeren sier, at enkelte år går det mye bedre enn det man har forutsatt, og på den måten får man større skatteinntekter og større aktivitet enn forutsatt. Men nå har man sprukket med 27,5 milliarder kr, som er en ganske betydelig sum. Og når man snakker om at man bruker oljepenger, er jo dette svært betydelig, det vil jeg tro også finansministeren vil være enig i. Mener han da det er riktig å ha en slik overfokusering på budsjettbalansen? Eller mener han at det i enkelte situasjoner faktisk kan være riktig ikke å bruke budsjettbalanse som styringsmål, fordi man rett og slett styrer litt dårlig etter dette budsjettmålet, når man nå ser hvordan statusen faktisk er? Kan det i enkelte situasjoner være riktig å fravike dette for å skape aktivitet? Så igjen til mitt første spørsmål, nemlig: Burde vi ikke brukt disse 3 milliardene litt klokere?

Presidenten: Øystein Djupedal kan være glad for at dette ikke var en replikk, for det tok atskillig lengre tid enn 1 minutt.

Jan Tore Sanner (H): Jeg har ikke noe ønske om å forlenge denne debatten, men både representantene Morten Lund og Øystein Djupedal forsøker å gjøre dette til en bred finanspolitisk debatt som egentlig dreier seg om samspillet mellom finanspolitikken og pengepolitikken. Det er den debatten Øystein Djupedal og Morten Lund nå forsøker å dra opp. Det er en diskusjon som mer hører hjemme når vi behandler det ordinære budsjettet. Vi har argumentert med at det har vært riktig og nødvendig å holde igjen på de offentlige utgiftene for å la pengepolitikken virke. Det vi kan konstatere ved dette årets slutt, er at den politikken har fungert. Ved å holde igjen på utgiftsveksten og ved å holde igjen på de offentlige budsjettene har pengepolitikken virket, i den forstand at renten har gått ned og kronen er svekket, og det har lettet situasjonen for næringslivet. Det er derfor vi nå ser at optimismen er på vei tilbake i næringslivet, den økonomiske veksten tar seg opp, og vi har allerede nå fått signaler om at arbeidsledigheten kan være på vei ned. Det er litt paradoksalt å høre at både Morten Lund og representanten Djupedal på den ene siden bekymrer seg over at man har brukt mer oljepenger fordi konjunktorene har vært dårlige, samtidig som man ønsker å bruke enda mer. Det henger ikke på greip. Det er ingenting i nysalderingen som skulle tilsi at man skulle drive en mer løssluppen finanspolitikk. Dette er et rent politisk spørsmål og hører derfor mer hjemme i den ordinære budsjettbehandlingen.

Statsråd Per-Kristian Foss: Økonomisk politikk i dag må være et samspill mellom finanspolitikk, pengepolitikk og inntektspolitikk. Partene i inntektsoppgjøret bad om at det ble nedsatt et utvalg for nettopp å se på dette samspillet. Det ble kalt Holden II-utvalget. Der satt partene representert, i tillegg til en del økonomisk ekspertise. De gav ett entydig råd: For å få ned arbeidsledigheten bør økonomisk politikk i 2003 og 2004 skje gjennom pengepolitikken, ikke gjennom finanspolitikken primært. Det rådet har Regjeringen fulgt. Opplegget har gitt en betydelig rentenedgang og en svekkelse av kronekursen som i sin tur vil styrke konkurransevnen.

Så til spørsmålet om vi overfokuserer på budsjettbalansen. Det er vel en debatt som er litt for gammel. Jeg tror at hvis man brukte søkemotor på innleggene i finansdebatten i år, ville man finne at ordet «budsjettbalanse» ikke ble brukt så veldig ofte – i mitt innlegg ble det knapt nok brukt. Vi styrer altså etter en handlingsregel som Stortinget selv har fastsatt, som gir en betydelig fleksibilitet. Den fleksibiliteten er brukt i 2004-opplegget, i den forstand at man har brukt mer penger enn man ville gjort i tider som trengte mindre stimulans. Men hovedlinjen er fortsatt at det er gjennom pengepolitikken man skal stimulere. Jeg registrerer at det er næringslivet fornøyd med – sågar meget fornøyd med. Det var ulike reaksjoner på Norges Banks hovedstyres beslutninger i går, men reaksjonene fra det konkurranseutsatte næringsliv var i alle fall entydig positive, og virkningene på kronekursen er allerede meget, meget synbare. Så sann sett har det gått bra. Kanskje man på denne siste dag av Stortingets behandling av økonomiske spørsmål også skulle bruke an-

ledningen til å glede seg litt over at alle nå ser at utviklingen gir mer positive resultater enn Stortinget selv – og Regjeringen for den saks skyld – forutsatte under behandlingen av nasjonalbudsjettet for noen uker siden,

Presidenten: Morten Lund har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Morten Lund (Sp): Regjeringen er opptatt av at det som skal henge igjen, er at nå er det bra rundt omkring i norsk næringsliv, nå går det rett vei, og de er godt fornøyd. Renten har gått ned, men det er ikke på grunn av Regjeringens politikk, det er fordi vi har fått en ulykkelig situasjon i norsk næringsliv, med en ledighet som vi slett ikke burde ha råd til. Det er det som er årsaken til at det nå har blitt lav rente, og at det er mulig å starte på nytt. Men enn om vi hadde greid oss uten den nedgangstiden som vi nå har fått? Da kunne vi hatt betydelig større muligheter for å betale framtidens pensjoner. Vi kunne ha brukt penger i budsjettvedtak på Stortinget målrettet, i stedet for at en nå er nødt til å gå ut og dekke store hull i regnskapet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 13.

(Votering, se side 1494)

S a k n r . 1 4

Forslag fra stortingsrepresentant Ranveig Frøiland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 15. desember 2003 (jf. Innst. O. nr. 44):

«Stortinget ber Regjeringen vurdere konsekvensene av å bruke brutto alderspensjonsytelse fratrukket beregnet ytelse fra folketrygden som fordelingsnøkkel for reguleringspremien, og ber Regjeringen komme tilbake med egen sak om dette.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1499)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da går vi til votering i sakene på dagens kart.

Fordi det blir så fort urolig når vi er ferdig med voteringen og folk begynner å gå, har presidenten en beskjed fra den ærede hr. lagtingspresident om at Lagtingets møte vil bli satt kl. 18 i dag. Det er av hensyn til Grunnlovens bestemmelser om tidsfrister ikke mulig å framskynde dette møtet.

Men så er det da noen i Odelstinget som sier: Ja, det var nå til pass for disse lagtingsmedlemmene! (Latter i salen)

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Presidentskapets medlem Ågot Valle satt fram følgende forslag:

«I Bestemmelser om stortingsrepresentanters godtgjørelse mv., fastsatt av Stortinget 10. november 1966, med senere endringer, gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Stortingets visepresident tilkommer en tilleggsgodtgjørelse på 12 prosent av den årlige godtgjørelsen etter § 1 bokstav a. Lagtingets og Odelstingets president og visepresident tilkommer en tilleggsgodtgjørelse på 6 prosent av den årlige godtgjørelsen etter § 1 bokstav a.»

Det voteres først alternativt mellom dette forslaget og Presidentskapets innstilling til vedtak til § 2.

Presidentskapet hadde innstillet:

I

I Bestemmelser om stortingsrepresentanters godtgjørelse mv., fastsatt av Stortinget 10. november 1966, med senere endringer, gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Stortingets visepresident tilkommer en tilleggsgodtgjørelse på 14 prosent av den årlige godtgjørelsen etter § 1 bokstav a. Lagtingets og Odelstingets president og visepresident samt lederne for Stortingets fagkomiteer tilkommer en tilleggsgodtgjørelse på 7 prosent av den årlige godtgjørelsen etter § 1 bokstav a.

Den som fungerer som komitéleder ut over 5 dager når komitélederen har permisjon fra Stortinget, tilkommer tilleggsgodtgjørelse for den tid fungeringen varer.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det ved alternativ votering mellom Presidentskapets innstilling og forslaget fra Ågot Valle var avgitt 83 stemmer for innstillingen og 16 stemmer for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.12)

Hans Gjeisar Kjæstad (H) (fra salen): President! Jeg rakk ikke å trykke på utløseren! (Latter i salen) Jeg ville stemme for innstillingen!

Presidenten: Da er det avgitt 84 stemmer for Presidentskapets innstilling og 16 stemmer for forslaget. Med disse stemmetall er innstillingen vedtatt.

Videre var innstillet:

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

De som mottar tilleggsgodtgjørelse etter § 2, beholder tilleggsgodtgjørelsen under permisjon i samme utstrekning som de beholder godtgjørelsen etter § 1 bokstav a.

Tredje ledd i § 5 blir nytt fjerde ledd.

II

Endringene under I trer i kraft 1. januar 2004.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykkjer i at Norge godkjenner ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av fellesskapshandlingsprogrammet om motkjemping av diskriminering (2001-2006).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Magnhild Meltveit Kleppa satt fram følgende forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen gi en redegjørelse for utfordringer og tiltak i vann- og avløpssektoren i Kommuneproposisjonen for 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 66 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.18.42)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringa vurderer behovet for å betre kommunane sitt incentiv til å forvalte vass- og avlaupsanlegg ut i frå omsynet til tilstrekkeleg vass- og teneste-

kvalitet, høg leveringstryggleik på tenestene og samfunnsøkonomisk riktig pris på dei. Stortinget ber Regjeringa omtala dette i kommuneproposisjonen for 2005.

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 76 mot 24 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.19.47)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Kenneth Svendsen satt fram følgende forslag på vegne av Fremskrittspartiet:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at Flytoget AS kan hente inntil 500 mill. kroner gjennom børsnotering.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.20.22)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
1322		Svinesundsforbindelsen AS	
	92	Kapitaliserte renter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 12 000 000 til kr 8 000 000	4 000 000
1350		Jernbaneverket (jf. kap. 4350)	
	23	Drift og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast under post 30</i> , blir redusert med . frå kr 2 969 603 000 til kr 2 949 603 000	20 000 000
	25	Drift og vedlikehald av Gardermobanen, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 70 700 000 til kr 80 700 000	10 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

1352	(nytt)	Flytoget AS	
	96	Eigenkapital, blir løyvd med	300 000 000

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 82 mot 19 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.20.55)

Videre var innstillet:

1355	(nytt) BaneService	
70	Tilskot til drift	0
96	Eigenkapital, blir løyvd med	100 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 46 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.21.14)

Videre var innstillet:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
I n n t e k t e r :			
4321		Avslutning av produksjonsverksemda i Statens vegvesen	
	70	Overdraging av egedelar til selskapet, blir auka med frå kr 300 000 000 til kr 367 000 000	67 000 000
5618		Innskotskapital i Posten Norge AS	
	80	Utbyte, blir redusert med frå kr 54 000 000 til kr 0	54 000 000
5619		Oslo Lufthavn AS	
	80	Renter, blir redusert med frå kr 463 000 000 til kr 433 900 000	29 100 000
5671		Renter og utbyte frå BaneTele AS	
	81	Utbyte, blir redusert med frå kr 16 000 000 til kr 0	16 000 000

II

Stortinget samtykkjer i at:

- stikkordet *kan overførast* blir tilføyd løyvinga under kap. 1322 Svinesundsforbindelsen AS post 91 Lån, i statsbudsjettet for 2003.
- stikkordet *overslagsløyving* blir tilføyd løyvinga under kap. 1322 Svinesundsforbindelsen AS post 92 Kapitaliserte renter, i statsbudsjettet for 2003.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

- Samferdselsdepartementet i 2003 kan utgiftsføre utan løyving driftsutgifter som gjeld interimsselskapet for BaneService på kap. 1355 BaneService post 70 Tilskot til drift, mot tilsvarande innsparing under kap. 1350 Jernbaneverket post 23 Drift og vedlikehald, kan overførast, *kan nyttast under post 30*.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 44 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.21.48)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Kenneth Svendsen satt fram følgende forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

«1. Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en midlertidig stans i alt arbeid med Tønsbergpakka fase 1, og planleggingsarbeidet med fase 2, fram til 1. oktober 2004, i påvente av ny behandling i kommunestyrene.

2. Stortinget ber Regjeringen innen 1. oktober 2004 utrede om bygging av veien kommer i konflikt med Ramsar-konvensjonen for vern av våtmarker.

3. Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med kommunene Tønsberg, Tjøme og Nøtterøy utrede mulige alternative finansieringsmuligheter for prosjektet, herunder etterskuddsvis bompengebetaling samt tiltak for økt kollektivandel.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:15 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Heidi Sørensen om midlertidig stans i alt arbeid med Tønsbergpakka – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 69 mot 31 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.22.28)

Presidenten: I sak nr. 6 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Grethe Fossli på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 2, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 3, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet

Presidenten vil først la votere over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet.

Carl I. Hagen (FrP) (fra salen): Jeg ber om at forslag nr. 3 kommer etter forslagene nr. 1 og 2 i voteringen.

Presidenten: Det blir veldig vanskelig, ettersom Senterpartiet har varslet subsidiær stemmegivning i forhold til Arbeiderpartiet, men vi kan godt gjøre et forsøk.

Kristin Halvorsen (SV) (fra salen): Kan vi ikke ta rekkefølgen forslag nr. 2 først, så forslag nr. 1 og så forslag nr. 3?

Presidenten: Det skal gå.

Forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at statens andel i Agri etter en fisjon skal være på tilsvarende nivå som i Norsk Hydro ASA.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 79 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.23.56)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Regjeringa gis nødvendige fullmakter til å kjøpe Agri-aksjar over tid, slik at eigarandelen i Agri ASA på sikt aukast til 44 pst.

Dersom det vert gjennomført emisjonar i Agri ASA, skal staten nytte sin fortrinnsrett til tegning i så stor utstrekning som mogleg.»

Her har Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet varslet at de ønsker å støtte forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 56 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.17)

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget spørsmålet om statlig deltakelse ved en emisjon i Agri, dersom slik emisjon skjer før Stortinget har ferdigbehandlet den varslede saken om statlig eierskap.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 51 stemmer for forslaget og 47 stemmer mot.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.36)

Grethe Fossli (A) (fra salen): Arbeiderpartiet vil subsidiært stemme for forslag nr. 3.

Kristin Halvorsen (SV) (fra salen): Det vil også Sosialistisk Venstreparti.

Åslaug Haga (Sp) (fra salen): Og Senterpartiet!

Presidenten: Det var det greit å bli gjort oppmerksom på.

Presidenten har da forstått det slik at forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, vil bli støttet subsidiært av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes med 61 mot 40 stemmer.

(Voteringstidspunkt kl. 15.25.28)

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til på generalforsamlingen til Norsk Hydro ASA å stemme for styrets forslag om utskillelse av Agri på i hovedsak de vilkår som det er redegjort for i proposisjonen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til at statens eierandel i tilknytning til utskillelsen og børsinntroduksjonen av det utfisjonerte selskapet skal være minimum 33,4 pst.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 83 mot 18 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.26.16)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med budsjettmessige og administrative konsekvenser av å gi virkemiddelapparatet fireårige budsjetttrammer.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 40 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.26.36)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at primærnæringene oppnevner ett medlem i hovedstyret og ett medlem i hvert regionstyre, jf. lov om Innovasjon Norge. Disse medlemmene skal alternere mellom de ulike faglag.»

Presidenten har forstått det slik at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme mot forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget ble med 55 mot 46 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.27.13)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti, oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnadene til det nye mattilsynet ikke skal påføre næringa mer enn maksimum 70 pst. av de totale kostnadene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 16 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.27.33)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at maksimalt 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkes av avgifter og gebyrer.»

Presidenten går ut fra at Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 61 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.28.06)

Votering i sak nr. 12

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 7 (2003-2004) – Kredittmeldinga 2002 – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 3, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av kommunalkomiteen

Forslag nr. 2, fra Senterpartiet og Kystpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571		Rammetilskudd til kommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	1 622 000 000
		fra kr 33 183 723 000 til kr 34 805 723 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med	378 000 000
		fra kr 12 563 342 000 til kr 12 941 342 000»	

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Kystpartiet ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571)	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med fra kr 33 183 723 000 til kr 34 513 723 000	1 330 000 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med fra kr 12 563 342 000 til kr 12 983 342 000»	420 000 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 16 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.29.32)

Stortinget samtykker i at bevilgningen under kap. 1500 Arbeids- og administrasjonsdepartementet post 70 Bidrag pionerdykkerne, blir gjort overførbart ved tilføyelse av stikkordet «kan overføres.»»

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av kommunalkomiteen. Forslaget lyder:

«Overførbart bevilgning

V o t e r i n g :

Forslaget fra kommunalkomiteen bifaltes enstemmig.

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
1062		Kystverket (jf. kap. 4062):	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 3 300 000 til kr 14 300 000	11 000 000
	(NY) 71	Pengegave TV-aksjonen, <i>b e v i l g e s</i> med	2 000 000
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500):	
	(NY) 71	Tilskudd til sletting av gjeld på Bygdø Kongsgård, bevilges med	20 200 000
1600		Finansdepartementet (jf. kap. 4600):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 214 800 000 til kr 216 800 000	2 000 000
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 24 605 000 til kr 22 605 000	2 000 000
	(NY) 90	Finansmarkedsfond, bevilges med	111 113 000
1632		Kompensasjon for merverdiavgift:	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, forhøyes med fra kr 1 505 891 000 til kr 1 648 491 000	142 600 000
1634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 155 111 000 til kr 168 611 000	13 500 000
1650		Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5605):	
	88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 188 000 000 til kr 190 270 000	2 270 000
	89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 17 482 000 000 til kr 18 572 720 000	1 090 720 000
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning:	
	92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 3 921 700 000 til kr 3 743 570 000	178 130 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	6 656 163 000
		fra kr 6 706 168 000 til kr 50 005 000	
2800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800):	
	50	Overføring til fondet, nedsettes med	1 582 600 000
		fra kr 172 765 000 000 til kr 171 182 400 000	
I n n t e k t e r :			
4634		Statens innkrevingsssentral (jf. kap. 1634):	
	2	Refusjoner, forhøyes med	13 500 000
		fra kr 16 500 000 til kr 30 000 000	
	81	Bøter, inndragninger, nedsettes med	68 500 000
		fra kr 768 500 000 til kr 700 000 000	
	82	Vegadministrasjonsgebyr, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 49 000 000 til kr 58 000 000	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m., forhøyes med	30 000 000
		fra kr 90 000 000 til kr 120 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 105 000 000 til kr 110 000 000	
5309		Tilfeldige inntekter:	
	29	Ymse, nedsettes med	1 049 581 000
		fra kr 2 081 389 000 til kr 1 031 808 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer:	
	91	Alminnelige fordringer, nedsettes med	13 868 000
		fra kr 18 894 000 til kr 5 026 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):	
	30	Avskrivninger, nedsettes med	99 000 000
		fra kr 687 778 000 til kr 588 778 000	
5501		Skatter på formue og inntekt:	
	70	Toppskatt m.v., forhøyes med	142 800 000
		fra kr 21 957 200 000 til kr 22 100 000 000	
	72	Fellesskatt, nedsettes med	7 571 000 000
		fra kr 107 871 000 000 til kr 100 300 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver:	
	70	Avgift, forhøyes med	90 000 000
		fra kr 1 400 000 000 til kr 1 490 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum:	
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt, nedsettes med	2 200 000 000
		fra kr 39 000 000 000 til kr 36 800 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter, nedsettes med	2 800 000 000
		fra kr 63 000 000 000 til kr 60 200 000 000	
	74	Arealavgift mv., nedsettes med	100 000 000
		fra kr 600 000 000 til kr 500 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:	
	70	Avgift, nedsettes med	200 000 000
		fra kr 3 300 000 000 til kr 3 100 000 000	
5511		Tollinntekter:	
	70	Toll, forhøyes med	62 000 000
		fra kr 1 488 000 000 til kr 1 550 000 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.:	
	70	Avgift, nedsettes med	6 698 000 000
		fra kr 132 898 000 000 til kr 126 200 000 000	
5526		Avgift på alkohol:	
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m., forhøyes med	326 000 000
		fra kr 4 773 000 000 til kr 5 099 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	72	Produktavgift på øl, nedsettes med	206 000 000
		fra kr 3 666 000 000 til kr 3 460 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer:	
	70	Avgift, nedsettes med	744 000 000
		fra kr 7 474 000 000 til kr 6 730 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.:	
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m., nedsettes med	483 000 000
		fra kr 12 943 000 000 til kr 12 460 000 000	
	72	Årsavgift, forhøyes med	8 000 000
		fra kr 5 743 000 000 til kr 5 751 000 000	
	73	Vektårsavgift, nedsettes med	31 000 000
		fra kr 327 000 000 til kr 296 000 000	
	75	Omregistreringsavgift, forhøyes med	60 000 000
		fra kr 1 655 000 000 til kr 1 715 000 000	
	76	Avgift på bensin, nedsettes med	107 000 000
		fra kr 8 737 000 000 til kr 8 630 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift), forhøyes med	365 000 000
		fra kr 3 895 000 000 til kr 4 260 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.:	
	71	Avgift på båtmotorer, forhøyes med	29 000 000
		fra kr 125 000 000 til kr 154 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft:	
	70	Forbruksavgift, nedsettes med	1 346 000 000
		fra kr 6 868 000 000 til kr 5 522 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.:	
	71	Avgift på smøreolje, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 84 000 000 til kr 82 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.:	
	70	CO ₂ -avgift, forhøyes med	298 000 000
		fra kr 3 632 000 000 til kr 3 930 000 000	
	71	Svoveldavgift, forhøyes med	11 000 000
		fra kr 86 000 000 til kr 97 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall:	
	79	70 Avgift på sluttbehandling av avfall, nedsettes med	34 000 000
		fra kr 530 000 000 til kr 496 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:	
	70	Trikloretten (TRI), nedsettes med	1 000 000
		fra kr 4 000 000 til kr 3 000 000	
	71	Tetrakloretten (PER), nedsettes med	1 000 000
		fra kr 2 000 000 til kr 1 000 000	
5548		Miljøavgift på klimagasser:	
		Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK), nedsettes med	38 000 000
		fra kr 90 000 000 til kr 52 000 000	
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift:	
	70	Avgift, forhøyes med	58 000 000
		fra kr 879 000 000 til kr 937 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.:	
	79	Avgift, nedsettes med	44 000 000
		fra kr 979 000 000 til kr 935 000 000	
5557		Avgift på sukker:	
	70	Avgift, forhøyes med	20 000 000
		fra kr 220 000 000 til kr 240 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje:	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, forhøyes med	82 000 000
		fra kr 421 000 000 til kr 503 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Miljøavgift på kartong, forhøyes med fra kr 17 000 000 til kr 18 000 000	1 000 000
	72	Miljøavgift på plast, forhøyes med fra kr 32 000 000 til kr 62 000 000	30 000 000
	73	Miljøavgift på metall, nedsettes med fra kr 91 000 000 til kr 79 000 000	12 000 000
	74	Miljøavgift på glass, forhøyes med fra kr 44 000 000 til kr 71 000 000	27 000 000
5565		Dokumentavgift:	
	70	Avgift, nedsettes med fra kr 3 369 000 000 til kr 3 100 000 000	269 000 000
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:	
	70	Inntekter fra telesektoren, nedsettes med fra kr 114 000 000 til kr 90 300 000	23 700 000
5584		Andre avgifter:	
(NY) 70		Etterslep, netto tilbakebetaling av utgåtte avgifter, bevilges med	-38 000 000
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):	
	80	Renter av statens faste kapital, nedsettes med fra kr 23 413 000 til kr 22 513 000	900 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer (jf. kap. 1650):	
	83	Av alminnelige fordringer, nedsettes med fra kr 130 000 000 til kr 60 000 000	70 000 000
	86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, nedsettes med fra kr 3 748 000 000 til kr 1 740 070 000	2 007 930 000
	88	Av utlån under opptrekk, nedsettes med fra kr 137 000 000 til kr 78 000 000	59 000 000
5700		Folketrygdens inntekter:	
	71	Trygdeavgift, nedsettes med fra kr 62 300 000 000 til kr 62 200 000 000	100 000 000
	72	Arbeidsgiveravgift, nedsettes med fra kr 84 300 000 000 til kr 83 000 000 000	1 300 000 000
5800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):	
	50	Overføring fra fondet, forhøyes med fra kr 34 801 000 000 til kr 62 494 000 000	27 693 000 000
5999		Statslånemidler (jf. kap. 2800):	
	90	Lån, nedsettes med fra kr 25 678 500 000 til kr 9 379 000 000	16 299 500 000

II

Stortinget samtykker i at folketrygdens finansieringsbehov for 2003 dekkes ved statstilskudd.

III

Overførbar bevilgning

Stortinget samtykker i at bevilgningen under kap. 959 Moxy Trucks AS post 70 Tilskudd til avskrivning av garantiansvar, blir gjort overførbar ved tilføyelse av stikkordet «kan overføres».

IV

Samtykke til utgiftsføring i statsregnskapet under kap. 2309 Tilfeldige utgifter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre 7 505 842 kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter post 1 Driftsutgifter i stats-

regnskapet for 2003. Beløpet gjelder tidligere innkreving av trafikkavgifter for kommunale havnekasser.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på følgende korreksjoner under I, som komiteens leder har redegjort for:

Under kap. 5800 post 50 skal det korrekte beløpet for forhøyelse være 28 043 000 000 kr, og til-beløpet skal da være 62 844 000 000 kr.

Under kap. 5999 post 90 skal det korrekte beløpet for nedsettelse være 12 299 500 000 kr, og til-beløpet skal være 13 379 000 000 kr.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med de foretatte rettelser – bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ranveig Frøiland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, oversendt fra Odelstingets møte 15. desember 2003:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere konsekvensene av å bruke brutto alderspensjonsytelse fratrukket beregnet ytelse fra folketrygden som fordelingsnøkkel for reguleringspremien, og ber Regjeringen komme tilbake med egen sak om dette.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 39 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.31.00)

*S a k n r . 1 5**Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Presidenten ønsker representantene en riktig god jul!
Vi møtes friske og uthvilte over nyttår.

Møtet hevet kl. 15.32.
